Žarko Brzić

Stazama Života

Zagreb - 1959

U stogodišnjici rođenja

SV. IVANA VIANEY-a,

divnog uzora
svakog svećeničkog srca,
ovu zbirku
prijateljima svećenicima
u znak zahvalnosti i poštovanja
posvećuje

Pisac

DOZVOLOM
NADBISKUPSKOG DUHOVNOG STOLA U ZAGREBU
10. X. 1959. br. 2960

IZDALA Družba ss. Naše Gospe, Zagreb, Primorska ul. 20, god. 1959.

UMNOŽILE Sestre Naše Gospe, Zagreb, Primorska ul. 20. god. 1959.

ODGOVARA Stanislava Šokčević, Zagreb, Primorska ul. 20.

P r e d g o v o r

S t a z a m a ž i v o t a susrest ćeš ljude, koji će ti otkriti veliku tajnu o sebi. Strpljivo ih poslušaj. Možda ćeš naći u njihovim jezivim ponorima s v i j e t l o za svoje vlastite tmine. U njihovim strmim i mučnim usponima k Istini p o t v r d u , da si na pravom putu. U njihovim beznadnim bolima r j e š e n j e za svoje malene patnje. U njihovoj neumornoj čežnji za srećom p u t o k a z , gdje se ona može jedino naći. U njihovim svetačkim uzdignućima s l i k u svoje vlastite bijede.

Kad bi znali slušati Boga, - veli Mischel Quoist u svom djelu "Prières" - čuli bismo ga, kako nam govori. Bog **zaista govori. On** je govorio preko svoga Evanđelja, ali On nam govori također preko našega života, tog novog evanđelja, koje mi sami pišemo svakoga dana po jednu stranicu. Ali zato što je naša vjera suviše slaba i naš život suviše ljudski, mi rijetko primamo poruke Božje...

Pisac

I.

M O J   B O G

Mi imamo jednoga Boga Oca od koga je sve i mi za njega.

(I. Kor. 8, 6)

Kome se je ikad uskrililа miso,
Tko u svijetu divni shvatio je sklad,
Tu najljepšu pjesmu, što si ti ju piso
Nevrijednom stvorenju, čovjeku u slad,
Primjetiti mora ruku tvoju svetu,
Čarobajnu iskru svetog uma tvog;
I da nema nigdje naroda na svijetu,
U kom ne bi bilo sveto ime: B o g !

J. Hranilović

Štogod se traži izvan Boga, sve zaokuplja duh, ali ga ne zadovoljava.

L. Blois

Zašto živim?

U romanu "Zločin i kazna" od velikog ruskog pisca Dostojevskog, zbiva se jedna potresna scena u nekom svratištu pijanaca i propalica. Pijanica Marmeladov otkriva svoju nutrinu studentu Raskoljnikovu i u strašnoj duševnoj depresiji govori značajne riječi:

"I ja nemam kamo otići. A znate li, dragi gospodine, što to znači, kad čovjek može nekamo otići? Ta svaki čovjek mora imati mjesto, kamo bi mogao otići..."

Kamo ti ideš? Kamo teče rijeka tvoga života? Zašto uopće živiš? Da li si ikada u tišini svoje duše odgovorio na ova pitanja? Ona nisu sporedna za tvoj život i tvoju sudbinu. Netko je lijepo kazao, da sva tragika ljudi, u koju su danas upali, dolazi odatle, što navečer ne znaju, zašto su se jutros digli i zašto će sutra započeti svoj dan.

Ne radi se ovdje: tko će biti ovogodišnji nogometni prvak ili koji će glumac dobiti prvu nagradu na ovogodišnjem filmskom festivalu. Ta su pitanja sporedne naravi, jer ona ne će odlučiti niti o tvojoj vječnoj niti vremenitoj sreći. A život tako brzo prola-

zi. Uzalud s pjesnikom Lamartin-om pokušavaš usporiti vrijeme:

"O, temps, suspend ton vol et vous
heures propices,
Suspendez votre cours!"
(O, vrijeme, zaustavi svoj let i vi
časovi sretni,
Zaustavite svoju trku.)

Razočarani poput pjesnika i mi moramo uskliknuti: "Vrijeme nema obale. Ono samo teče i mi prolazimo."

Statistike su utvrdile, da svakog sata umire 8.000 ljudi, a svakog dana 192.000. Svi su se oni poput nas veselili i ljubili u životu, trpjeli i nadali, da onda odjednom tako brzo nestanu ispred naših očiju. A kamo se to žure?

Slavni talijanski kirurg Andrea Majocchi u svom djelu "Život kirurga" razmišlja o ljudskom životu pa se i on pita:

"... Čemu sva borba, čemu sve ove patnje, kojemu je cilju uperen neprestani hod čovjeka, ljudskoga roda i čitavog svemira? Mučno pitanje, puno poteškoća. Možda će čovjeka njegov rad dovesti do ekonomskog napretka, do društvenog savršenstva, do političkog uređenja potpune pravde... Možda će evolucija ljudskoga roda preko beskonačnih promjena i poboljšanja proizvesti savršenog pojedinca: nadčovjeka. Ali i taj će čovjek, taj pojedinac sretan u savršenom društvu, biti osuđen na smrt

i nijedan kirurg, nikakav operaterski zahvat ne će mu moći pružiti besmrtnost..."

Koji je dakle cilj svemu ovome ? I dok o tom razmišljam, upravo me progoni nježna slatka uspomena, blagi blagoslovljeni melem. Ponovo se vraćam u djetinjstvo, zgurio sam se kraj majčinih koljena i pitam je:

"Majčice, zašto smo došli na svijet?" I kao da još jednom čujem njezine svete riječi: "Došli smo, da Boga upoznamo, ljubimo i njemu služimo, a na drugom svijetu u njemu uživamo." I meni se čini - zaključuje dr.Majocchi - da je to riječ, da je to rješenje, da je to rečenica, koja ujedinjuje i sažima svu mudrost ovoga svijeta."

Tako slavni kirurg u prvoj rečenici kršćanskog katekizma nalazi odgovor na sve životne probleme. A on se pridružuje onoj ogromnoj povorci čovječanstva, koja je prije njega, a koja će i poslije njega u Bogu naći uzrok i konačnu svrhu svoga zemaljskog života.

Pred nekoliko godina navršio je glasoviti francuski pisac i nobelovac François Mauriac sedamdeset godina svoga života. Tom je prilikom kazao i ovo:

"U svojoj sedamdesetoj godini vjerujem, kao i kad sam bio dijete, da život ima smisla, cilja, vrijednosti, da nijedna patnja nije izgubljena, da svaka suza, da svaka kaplja krvi znači, da

se tajna svijeta sadrži u onoj svetog Ivana: Deus caritas est - Bog je ljubav..."

N a b e s p u ć i m a ž i v o t a

U jednoj knjizi našao sam ovu krasnu misao: "Može čovjek prinuditi sebe, da bude sretan i uspjet će u tome, ako samo spozna, da je smisao cijelog života tražiti Boga i naći ga."

Ta mi se misao pojavila u duši, kad sam pred nekoliko godina gledao glasoviti film talijanskog režisera Fellinija "Ulica" ("La strada"). Mnogi su kritičari ustvrdili, da taj film predstavlja remek djelo filmskog stvaralaštva.

"Ulica" nam priča u svojim potresnim slikama, žalosnim i pustim pejsažima, neprestanim putovanjima iz grada u grad, besciljnu ljudsku sudbinu, ako nije usmjerena prema višim vrednotama od onih, koje nam može pružiti ova naša škrta zemlja. Sve se u filmu okreće oko dva lika: artiste Zampana i neiskusne djevojčice Djelsomine.

Tko je Djelsomina? Djevojčica, koja je u životu osjetila malo dobra, malo ljubavi i koju rođena majka prodaje artisti Zampanu za 10.000 lira. Putuje s njime, svira mu u trubu, dok Zampano priređuje svoje artističke atrakcije i

snagom svojih mišića kida lance. On uopće u ništa i ne vjeruje, nego u jakost svojih mišica. Ništa ga ne veseli kao dobro vino. Grubijan bez srca i duše, bez finoće i osjećaja.

U tom svom skitalačkom životu po gradskim ulicama susreću se s Mattom, smiješnim lakrdijašem. Matto vješto izrugava sve i svakoga, a najviše Zampana. Ali i kroz taj svoj smijeh i žučljivi sarkazam znade biti vrlo pronicav.

Jedne večeri dok je Zampano bio u zatvoru radi tučnjave, Matto otkriva Djelsomini, da i njen tužni, prozaični i na oko besciljni život mora imati svoj smisao.

- Ja sam neznalica, ali sam pročitao i previše knjiga - kaže Matto. - Ti mi ne ćeš vjerovati, a ipak sve na ovom svijetu služi nečemu. Uzmi na primjer ovaj kamenčić. -

- Koji? -

- Evo taj tu, nije važno koji. Da. Taj kamenčić služi nečemu. -

- A čemu služi? - upita Djelsomina.

- Služi, iako to možda sada ne znam... Kad bih znao, ti znaš, tko bi to bio. -

- Tko? -

- Dobri Bog... Onaj koji sve znade... Zašto se rađaš i zašto umireš?... Ne znam čemu služi ovaj kamenčić, ali sigurno nečemu služi. Ako je on besko-

ristan, onda je sigurno beskorisno i sve ostalo... pače i zvijezde... Tako je, Djelsomina! I ti također nečemu služiš. -

Oči naivne djevojčice u čudu se šire i ona tada prvi puta shvaća,da bi i njen život mogao imati potpuni smisao, ako ostane uz ovog surovog Zampana čineći mu dobro.

Završne scene filma osobito su snažne i potresne. Nakon što je Zampano učinio toliko zločina, nakon što je ubio siromašnog Mattu, nakon što je napustio Djelsominu, pije u krčmama sve više, kao da u vinu želi naći posljednju utjehu i slatku zaborav.

Kod jedne pijanke zametne kavgu i kao smeće ga izbace na ulicu. Bila je noć na ulici, kao što je bila i u njegovom srcu. Sam sa svojom tugom i mukom bezbrojnih zlodjela odlazi na morsku obalu. Sav je skršen, slomljen, očajan i bijedan... Pada na morski pijesak, dok njegovi nemirni prsti čeprkaju po njemu, kao da nešto traže. Ali tamo ništa nema... A onda se njegovo blijedo i izmučeno lice polagano diže prema nebu i njegove mutne oči, u kojima se zrcali suza pokajnica, traže sjaj zvijezda, traže Boga, bez kojega je čitav naš ljudski život jedna nerješena zagonetka.

Dok sam s dubokim sažaljenjem gledao bolni Zampanov lik, koji u toj mrkloj noći uz jezivi šapat morskih valo-

va diže svoju glavu prema nebu, sjetio sam se stihova našeg Kranjčevića:

"Ima jedna zvijezda zlatna,
Za oblakom ona trepti.
Ne vidje je smrtno oko,
samo srce za njom hlepi."

"Ulica" je bijedna i banalna povijest - piše filmski kritičar René Ludman - sazdana od stabala bez lišća, od puteva punih vjetra, od trokolice i cirkusa, gdje se susreću tri bijedna vagabunda. Ali je ta jednostavna drama bistro ogledalo u kojoj naši i suviše komplicirani životi mogu naći svoj smisao.

Zar onda nije imao pravo slavni kemičar i geolog Karl Bischof, kad je kazao: "Ništa na zemlji nema svoju samostalnu svrhu. Sve je stvoreno za više ciljeve. I čovjek je samo tu, da proslavi Boga i pripremi se za vječnost."

Tko hoće da spasi život svoj, izgubit će ga, a tko izgubi život svoj radi mene, naći će ga. Jer što koristi čovjeku, da čitav svijet dobije, a dušu svoju izgubi. (Mat. 16, 25-26)

M r a v i s a t

U New-Jorku 22. rujna 1947. umro je jedan od najslavnijih učenjaka našega vremena Pierre Lecomte du Noüyu. U smrtnoj svojoj borbi čvrsto je priti-

skao na svoje grudi raspelo, dok je drhtavim usnama izgovarao svoju posljednju molitvu: "Gospodine, nek se vrši tvoja volja."

Znate li koja je bila njegova najveća bol u životu? Što je zanesen materijalističkim duhom vremena ostavio Boga svoje najranije mladosti. U svojoj knjizi "L'avenir de l'esprit" (Budućnost duha"), koja je u 8 mjeseci doživjela 22 izdanja, žali grijeh svoga otpada i optužuje svoje profesore:

"Umjesto da sam bio kao i ostali učenjaci, kojima zaviđam, podržavan i potpomognut nepokolebivom vjerom u Boga, ja sam stupio u život uništavajućim skepticizmom, koji je onda bio u modi. Trebalo mi je 30 godina laboratorija, da dođem do uvjerenja, kako su mi oni promišljeno lagali, koji su imali dužnost, da me prosvijetle barem priznanjem svoga neznanja, ako drukčije nisu mogli..."

Kasnije će on u svojoj drugoj epohalnoj knjizi "L'homme et sa destinée" ("Čovjek i njegova sudbina"), koja je u vremenu od 5 godina doživjela ništa manje nego 225 izdanja, dokazati experimentalno, da je sama znanost nemoćna, da protumači evoluciju svemira i života.

"Danas je potpuno nemoguće znanstveno protumačiti sve probleme vlastite životu, njegovu razvoju i progresivnoj evoluciji... Jednako kao što

izgradnja katedrale, nacrt koji određuje u potpunosti svaki udarac čekića i krampa, i svu djelatnost radnika, koji rade na ostvarenju nacrta, zahtijeva arhitekta, koji je obdaren intelektom, isto tako u progresivnoj evoluciji bića treba nužno dopustiti arhitekta... jer je on zamislio nacrt uzastopnog razvoja i jer je naložio živim bićima kao cilj ostvarenje toga nacrta..."

Prauzrok svijetu i životu treba dakle tražiti izvan njih samih. Francuski pisac Bougaud je duhovito obradio u prispodobi "O mravu i satu", kako čovjek znade često puta biti slijep kod zdravih očiju. Evo te prispodobe:

Čini mi se da gledam jedan od onih divnih satova na tornju, koje nam je ostavila umjetnost srednjega vijeka. U ovom satu gledam zatvorena sićušna mrava, koji se kreće među kotačima. Zamislimo, da taj mrav ima razum. Pa koja će onda biti prva misao ovoga mrava?

Znatiželjno prolazi on cijelim ovim satom, promatra poluge i utege. Sigurno će taj mrav doći do zaključka, da ovaj sat potječe od vještog majstora. Ali ne! Mrav odbacuje tu misao, jer ona nije za njega znanstveno utvrđena.

Prvi princip moje filozofije glasi - tako govori mrav - ovaj sat mora se rastumačiti bez nekoga, tko bi bio izvan njega. Znanost traži, da se sat rastumači pomoću onoga, što on u sebi sadržava. I držeći se toga principa

gleda mrav ponajprije kazaljke. I veli: nije nikakvo čudo, što se te kazaljke okreću. Zar ne vidiš da su one u vezi s osovinom, koje goni jedno kolo? Ovo kolo, koje je nekako čudno narubljeno, u vezi je opet s drugim kolom, koje se također okreće, jer je na njemu uteg.

Zar može biti nešto jednostavnije? Onaj, koji bi uzrok kretanja, što ga izvodi sat, tražio izvan sata, morao bi biti na vrlo niskom stupnju intelektualnog razvoja. Sat se sastoji od poluga, kola i utega. Onome, koji bi pitao, odakle te sastavine sata, lako je odgovoriti. Ovaj sat nije drugo nego sastavina od jednostavnih molekula organskog i anorganskog svijeta. Molekule su lebdjele u zraku. U njima je bio nagon, da se kreću i da budu napredne. Tako su se molekule spojile. Od mineralnih molekula nastala su kolesa, poluge i kazaljke, dok su vegetabilne molekule proizvele užeta i uzice, a druge opet utege. Tako je eto nastalo ovo divno stvorenje, sat.

Nije tu trebalo nikakve osnove, nikakve namjere. Tako se taj sat podržava u svom redovitom hodu. Jer onaj, koji bi tražio svemu tome, što se vidi u ovom satu, majstora, trebalo bi mu kazati: ja sam cijeli ovaj sat pretražio uzduž i poprijeko, ali nisam otkrio nikakva majstora, koji bi ga napravio ili šegrta, koji bi mu pomagao.

Sretni mrave, spavaj samo u miru,

jer si zaista znanstveno protumačio postanak ovoga sata..."

Svaki dom gradi netko, ali Bog je, koji je sve stvorio. (Hebr. 3, 4)

N a j s v j e t l i j i č a s p o v i j e s t i

"I vjeruj, Isuse, nikad sretniji,
vedriji nismo,
Iako nevolja teška svakim danom nas
prati,
Nego u božićnoj noći, kad jasle
gledamo male,
Kako i Tvoje srce jednako s našim
pati."

(A. Kokić)

Jedan od najvećih modernih sociologa Toynbee napisao je svoje glasovito i po cijelom svijetu priznato djelo "Studij historije". Povodom njegovog izdanja osvrnuo se na nj i dr. Stjepan Pulišelić u zagrebačkom "Vjesniku", koji među ostalim piše:

"Po zahvatu u prostoru i vremenu, po bogatstvu historijskog materijala Toynbes-ovo djelo predstavlja monumentalan pogled na historijska zbivanja, a glavni problemi izneseni u njemu znače originalan pokušaj, da se dade odgovor na goruća pitanja, koja zaokupljaju današnji svijet."

Pisac članka dalje informira čitatelje kojim očima Toynbee promatra cjelokupni razvitak povijesti čovječanstva i sva društvena zbivanja:

"Toynbee rezolutno vjeruje u dominantnu ulogu spasitelja u društvenoj historiji. Bog je po njemu najaktivnija snaga ljudske povijesti, a kraljevstvo božje je cilj ovozemnog postojanja i kretanja ljudske vrste. Inkarnacija Isusa Krista jest centralni fakt u povijesti čovječanstva..." Devetnaest civilizacija, o kojima Toynbee u svojih dosada objavljenih šest knjiga "Studija o historiji" raspravlja, nestalo je. I u vezi s tim on proriče koban svršetak naše civilizacije. Teodicejska drama proteklih civilizacija treba, da i nas zahvati. No Toynbee pronalazi mogućnost izlaza: povratak Kristu, kao jedinoj snazi, koja nas može izvesti na put spasa."

Premda se kritičar u "Vjesniku" ne slaže s Toynbeeovim gledištima, za nas je "Studij o historiji" djelo prvorazredne važnosti, jer se u njemu ponovo čuje stara i vjekovima utvrđena istina, da je rođenje Isusa Krista najveći i najsvijetliji čas u mračnoj našoj povijesti.

Božić je blagdan radosti i duhovnog veselja. Javljam vam veliku radost, koja će biti za sav narod - tako je anđeo navijestio Kristovo rođenje pastirima. Radost, što nismo prezreni i ostavljeni u svom mraku i očaju. Radost, što smo spaseni i posinjeni. Naš je život odjednom postao vedar i sunčan kao žarki ljetni dan. A naše patnje najdivniji dar, koji možemo pokloniti Isusu, našem bratu i vječnom patniku. Isus se rodio, da mi nikad ne umremo.

Nesretna djevojka Inka iz romana "Sentimentalna reportaža" odlučila je samoubijstvom dokrajčiti svoj jadni život.

"Inka zastade jedan čas, kao da zaklinje nekoga u sebi, da ne viče i da je ne oda... Za nju je bilo sve svršeno. Nije imala više nikoga i ništa... Njezin je život sav crn, prožet nesrećama, uveo zbog pomanjkanja svijetla. Kako je moguće čekati nešto od takova života. Svijet će jamačno čudno primiti vijest, da je ona odmakla ruku Gospodinovu od sebe i pala među samoubojice, ali ona nije sada na to mislila...

Žurno je išla cestom izvan grada. Shvaćala je, da je tim odlaskom, tim bježanjem presjekla sebi put natrag... Bilo joj je strahovito zima... Ponoćni mrak, kojeg je suzbijalo bijelilo snijega, gonio ju je u ludilo. Ona pomisli, kako je ipak beskrajna ljudska bijeda, kad već treba izlaziti u to noćno doba, da bi čovjek potražio smrt... Osluhnu.

U daljini je gorio grad i Bog je dolazio na svijet zvoneći svim gradskim zvonima. Već su sigurno započele

ponoćke. Ponovo siđe na put. Teško je to objasniti, ali ona siđe na put bogatija turobnošću.

Osjećala je, da je iščezla odluka, koju je trebala u posljednji čas izvršiti... Tu pred njom gorio je grad i On je na svijet dolazio. Mnoštvo je otišlo da ga traži, a On se eto odvojio od svih i u mrkloj noći svojim sitnim ručicama prihvatio bat velikoga zvona i zove je. Njoj se tako činilo. Nije zvonilo za one, koji su bili u gradu i znali za Njega, nego su baš nju zvona zvala i druge poput nje. Nju, koja je htjela pobjeći ne videći, da je sve ono, što joj se dogodilo, bilo samo način, na koji je On s njome govorio mrveći je i lomeći događajima, da bi po tom potpunije imao njezinu dušu... Ona se sjeti velikih grešnika u povijesti, koje je zatirala duševna bijeda, veća od njene, pa su ipak mogli s Njime, i On ih je mirio sa životom... Ona pohita, da sazna, što hoće od nje Onaj, koji ju je zvao. Onaj, koji je noćas dolazio i zvao, da počne novi život poput Njega, koji se noćas rodio, da bi mogao i sam započeti novi život....."

"Objavila se dobrota i čovjekoljublje Spasitelja našega Boga. On nas je spasio, ali ne po pravednim djelima što smo ih mi učinili, nego po svome milosrđu..." (Tit. 3, 4-5)

T a j n a   K r i s t o v e   o s o b e

Nepotpisani pisac u američkoj reviji "The Reader s Digest" napisao je pred nekoliko godina članak pod naslovom "Isusov život u dvadesetak redaka". Članak je napisan na jedan originalan način:

"Evo mladića, koji se rodio u zabitnom selu, sin žene sa sela. Uzrastao je u drugom selu. Radio je u drvodjelskoj radionici do svoje tridesete godine. Zatim je kroz tri godine propovijedao obilazeći sela i gradove. Nikad nije napisao ni jednoga slova. Nikad nije zauzimao nikakav politički položaj. Nikada nije posjedovao svoje kuće. Nikada nije imao svoje obitelji. Nikada nije pohađao škole. Nikada svojom nogom nije stupio u kakav velegrad. Nije se nikada odalečio više od 300 kilometara od mjesta, u kome se rodio. Nije imao drugog bogatstva osim sebe samoga.

Dok je još bio mlad, javno mijenje zauzelo je prema njemu neprijateljski stav. I prijatelji su ga ostavili. Bio je predan svojim neprijateljima. Nad njime su izvršili neki nazovi-proces. Bio je propet među dva razbojnika. Dok je umirao, njegovi su krvnici kockom određivali, kome će pripasti jedi-

na stvar, koju je on na svijetu posjedovao: njegova vunena haljina.

Iza smrti bio je pokopan u grob, što mu ga je privremeno ustupio odani prijatelj. Devetnaest vjekova je prošlo, a danas je on glavno lice ljudskoga roda, on je na čelu svakoga napretka.

Ne prelazim granice istine, kada tvrdim: da sve vojske, koje su ikada promarširale svijetom, da sve flote, koje su ikada bile oboružane, da svi parlamenti, koji su se ikada sastali, da svi kraljevi, koji su vladali na zemlji, da svi skupa nisu imali toliki upliv na zemaljski život čovjekov, koliko ovaj samotnički život."

Ovako govori za Krista jedan objektivni promatrač povijesti, za kojega ne znamo, da li je uopće katolik. Ali tu potresnu istinu, koja sili čovjeka na razmišljanje, istakli su i njegovi neprijatelji. Jedan od najžučljivijih protivnika Kristova božanstva bio je sigurno francuski pisac Ernest Renan, koji je bio prisiljen u svom djelu "Život Isusov" priznati:

"Kakogod ispala budućnost, Isusa ne će nitko premašiti. Vječno će ostati kult Isusa, vječno će pričanja o njemu izazivati suze. Vječno će njegova stradanja uzbuđivati najbolja srca. Do vijeka ne će biti među sinovima ljudskim većega od Isusa."

Imaš pravo Erneste. Od Isusa ne će

biti većeg među sinovima ljudskim. Kako bi to uopće mogli i zamisliti! Isus nije samo Sin čovječji, nego i Sin svoga vječnoga Oca, u kome stanuje "sva punina božanstva". Da si bio iskreniji i ponizniji, morao bi priznati, da se ta čudesna pojava, kojom Krist osvaja ljudska srca i nakon dugih devetnaest vjekova, ne bi nikad dogodila, kad bi Krist bio samo čovjek.

Napoleon je bio mnogo pametniji. On se nije samo zaustavio na toj veličanstvenoj činjenici, što Krist još uvijek živi u srcima ljudi. On je išao dalje i pao na koljena kao rimski satnik podno križa uskliknuvši: "Zaista, ovaj bijaše Sin Božji!"

Dok je zarobljenik sa sv. Jelene uspoređivao Krista s najvećim umovima i vladarima povijesti, sjetio se i svoga predšasnika Ljudevita XIV., pa o njemu piše:

"Veliki taj kralj još nije bio ni umro, a već je bio zapušten u spavaćim sobama Versaillesa. Pripuzi ga zanemariše, a valjda i ismjehivaše. Ta već im nije bio gospodar, postao je lješina, gnjusoba, koja će se sasvim rastvoriti u lijesu i grobu. Za koji čas moja sudbina bit će jednaka njegovoj. Kako je nepremostivi jaz između naše bijede i slave Isusa Krista..."

Mi znamo, tko je Isus. Mi znamo, da On jedini "ima riječi života vječnoga". I zato mu poput Marte, sestre La-

zarove govorimo: "Da, Gospodine, vjerujemo, da si ti Krist, Sin Boga živoga, koji je došao na ovaj svijet" (Iv. 11, 27).

N a i s t i m p u t e v i m a

"Koliko smo puta poput leptira,
tražili čašku nekog dobrog cvijeta,
ali nismo našli ni ljubavi ni mira,
nego samo tugu ovog svijeta..."

Naš je pjesnik Korner tim lijepim stihovima opisao starodnevu povijest ljudskoga srca. Njegove blistave čežnje i mučna razočaranja, divne snove i krutu stvarnost, velika očekivanja i beznadnu tugu. Došli su mi na um ti stihovi, kada su u svibnju prošle godine javile radio-stanice širom svijeta jednu vijest, koja je mnoge ljubitelje baleta i plesa jako iznenadila.

Obljubljena pariška plesačica Yvone Menard poslije jedne večere u društvu svojih obožavanih prijatelja, otišla je kući i pokušala učiniti samoubijstvo.

Kako će se dalje razvijati tok života Yvone Menard, mi ne znamo. To zna samo Sveznajući. I ona sama. Ali meni se čini, da bi trebala sada na ruševinama svojih zemaljskih iluzija dohvatiti se vječnih i neprolaznih ideála, poput njene starije kolegice Eve Lavallière. Trebala bi poći njezinim putem, da

joj i budućnosti bude slična, kao što joj je bila slična u prošlosti.

I Eva Lavallière je brala požudno cvijeće života, opijala se njegovim mirisom, uživala u njegovim čarima. Svojom glumom i ljepotom osvajala je sve oko sebe, plivala u obilju, raskoši, slavi i obožavanju. Čovjek bi tada zaključio, da Eva Lavallière pliva i u sreći svoga vlastitog srca.

Međutim, ta "princeza kazališta", kad je bila na vrhuncu svoje slave, bila je jako nesretna. Dva puta je pokušala samoubojstvo. Ali nije ostala na tom putu očaja. Bog je tražio ovu dušu, da sutra bude svjetionikom svima onima, koji će se uputiti u životu njezinim stopama.

U nekom planinskom selu Eva Lavallière razgovara sa starim župnikom i njoj se najedanput otkrivaju ljepote neba kao divni, osunčani horizonti nakon mutnih i neprovidnih oluja. I ona postavlja sebi odlučno pitanje: "Ako Bog postoji, što ja radim ovdje na zemlji? Što ja činim od svoga života?"

Poznat nam je zadnji čin životne drame ove pariške glumice. Kad je upoznala svu varavost prolaznih zemaljskih užitaka, kad je doživjela svu prazninu života, ostavlja kazališne daske, ostavlja svoje prijatelje, ostavlja čitav svijet, da čitavo svoje biće daruje Gospodinu i svome bližnjemu čineći bezbrojna djela milosrđa.

Čovjek naprosto ostaje zapanjen do kojih se svijetlih visina popela ova duša. Evo nekoliko misli, koje je ona napisala, a koje predstavljaju ideje vodilje u njenom novom životu i neiscrpivo vrelo sreće i mira:

"Najdraže mi je ime Isus.
Najljepše cvijeće trnova kruna.
Najslađa mi je hrana Euharistija.
Najdraža tjelovježba pokleknuti.
Najugodniji mi je miris tamjan.
Najmilija knjiga Evanđelje.
Najmilije mi je zanimanje razmatranje.
Najmilije su mi boje bijela i crvena: čistoća i ljubav.
Najdraži mi je pratilac anđeo čuvar.
Najmiliji dragulj krunica.
Najviše me muči moja nezahvalnost prema Bogu.
Najviše se divim Božjoj ljubavi prema meni.
Jedino mi je vlasništvo grob.
Ime mi je zemaljski crv.
Prezime mi je franjevačka trećoredica.

Tako završava svoju divnu poemu ljubavi Eva Lavallière, i kao da nas poziva, da sa psalmistom i mi veličamo neizmjernu dobrotu našega Boga:

"Veličajte Gospodina sa mnom,
i svi zajedno uzvisujmo ime njegovo.
Tražio sam Gospodina i uslišao me,
iz svih tjeskoba mojih izbavio me"
(Ps. 33.).

Bio sam skeptik...

Veliki obraćenik našeg stoljeća dr. Aleksis Carrel napisao je na sam Božić 1939. godine u svom dnevniku ove značajne riječi:

"O, Bože, ovaj dan, kad slavimo spomen rođenja tvoga Sina, ja ti predajem potpuno sav svoj život s neizmjernom boli, što sam prošao kroz život slijep."

Ne bi li te iste riječi mogao danas ponoviti Carrelov mlađi kolega, američki liječnik u New-Yorku dr.Martin Sampson, barem za veliki dio svoga života.

Njegov put k vjeri, kako je to sam opisao, donio je talijanski mjesečnik "Selezione" od srpnja mjeseca 1959. godine.

Promatrajući smrt, koju je kao primarius u bolnici Pennsylvania imao prilike svakog dana gledati, njemu se život ljudski ukazivao bez cilja i svoga vrhunaravnog preodređenja. Bio sam skeptik, tako on veli za sebe.

Ali onda se susreo s golemom činjenicom, koja je uzdrmala sumnju u njegovoj duši i povratila ga vjeri. Evo što on priča:

Morao sam jednoga dana liječiti Johna Bradleya, koji je bio u teškom stanju... Bio je srčani bolesnik...

Pred očima mi je lebdjela slika

njegove žene, koja je na licu pokazivala tragove boli i teškoća, ali i nade i vjere.

Jedne večeri pošto sam sve pokušao, bolničarka, koja je njegovala bolesnika, pozvala me hitno. Odmah sam se našao kod bolesnikova kreveta, ali je on već imao plave usne i sivu kožu.

... Pošto sam pokušao, da mu samo privremeno produžim život i olakšam boli, disanje Bradleya postalo je pravilnije. Kad je došao k sebi, reče: "Doktore, molim vas, pozovite moje." I zatvori oči. Onog časa prestao je bolesnik disati. Stavio sam mu stetoskop na grudi. Srce je kucalo, ali veoma slabo. Nakon par sekundi sasvim je prestalo kucati.

Zamislio sam se. Smrt je još jedanput pobijedila. A ja sam želio, da ona ne pobijedi.

Odmah sam počeo s umjetnim disanjem. Zatražio sam da mi bolničarka donese adrenalin. Dao sam u srce injekciju, ali nisam čuo rad srca. Nastavio sam s umjetnim disanjem, tako da sam već bio umoran.

Došao je tada moj predpostavljeni, koji mi reče, da mi je posao beskoristan. I pozove obitelj. Ali ja sam nastavio.

I na moje veliko iznenađenje srce je opet počelo kucati, pa sam pobjednički zavikao: kisika! Kucanje srca postalo je sve jače.

Baš toga časa dođe bolesnikova žena. Bradley joj je kazao: "Znao sam da moram otići. Htio sam te pozdraviti. Nisam se bojao... Želio sam ti samo reći... da sam siguran... da ćemo se ponovo vidjeti... kasnije."

Žena mu odgovori: "I ja u to vjerujem." Tada Bradley ponovo sa smješkom zaklopi oči.

Tajna smrti bila je tu, u toj sobi. Zapitao sam umirućeg bolesnika : "John, da li se sjećate, kako vam je bilo pred nekoliko minuta?"

Bradley me je pogledao i reče : "Da, sjećam se! Nisam imao bolova, nisam osjećao svoga tijela. Slušao sam divnu glazbu... Divnu glazbu. Bog je bio prisutan, a mene je okruživala glazba. Znao sam, da sam mrtav, ali se nisam strašio. Kasnije je glazba prestala i ja sam vas vidio."

- John, jeste li i ranije kada tako sanjali?" Bolesnik je odgovorio: "To nije bio san."

Ostavio sam bolesnika bolničarki i pošao sam se malo odmoriti. Kasnije me bolničarka pozvala, ali je bolesnik sada već bio stvarno mrtav.

Upitao sam se: zašto je smrt dopustila, da John Bradley proživi još par minuta na zemlji? Da li je taj dodatak životu bio posljedica slučajnih kombinacija kemijskih elemenata u njegovom tijelu? Ili je to značilo, da u njemu postoji nešto više, nešto duhovno?

Zar je njegov duh bio tako jak, da je našao put prema životu iz carstva smrti samo zato, da svojoj ženi donese vijest vjere i nade?

I konačno, da li je to možda bio čas, da se liječniku skeptiku dade trenutačan pogled u vječnost?

Sve to ne znam - kaže dr.Sampson.- Ali jedno znam, da me je taj slučaj doveo ponovno do vjere.

Shakespeare bi zaključio ovu ispovijed: "Imade, doktore, mnogo tajna i na nebu i na zemlji, o kojima naša mudrost niti ne sanja."

Bog stvori čovjeka besmrtnim i učini ga slikom vlastitoga bića (Mudr. 2, 23).

"N e m o j m i s p o m i - n j a t i B o g a ..."

Američka književnica Paerl Buck u svom romanu "U tuđem svijetu" na jednom mjestu majstorski opisuje tragediju jedne obitelji, tugu oca i majke nad odrom svoga mrtvoga djeteta. Pisac izvrsno ponire u njihove duše, koje, suočene sa strahovitim problemom zla u životu, reagiraju svaka na svoj način.

Majka prima tu nesreću u prvim momentima izbezumljena od prkosa i očaja, a otac mirno i s predanjem u volju Božju.

"Nad burnim sivim morem, visjelo je sivo nebo. Gdje je bio Bog u svemu tome? Nije pomogla molitva, nije pomagalo tražiti nekakav znak. Ona izazovno ovije ruke oko djeteta i čučne zureći u mene. Onda jako zajeca...

..., On joj obrati mirno lice. - "To je volja Božja" - reče blago. Ali ona zabaci natrag svoju mokru tamnu kosu i dobaci mu mjesto odgovora: "Nemoj mi spominjati Boga..." I najednom brizne u strašan plač..."

Kad je popustio prvi nalet žalosti i tjeskobe, počeli su se i u duši majke javljati svijetli zraci vjere, koji su bacili drugo svijetlo u mračnu atmosferu njihovog doma.

"Razmišljala je u sebi - kaže pisac - kušala je uvidjeti, da je taj jad mogao biti pokora, koja joj je poslana, da u njemu ima možda neko značenje. Možda je Bog imao namjeru, da joj pomogne, pa joj je oduzeo dijete zato, jer dok je imala njega, bila je tako sretna, da je zbog djeteta zaboravila na Boga. Možda ju je morala voditi nesreća, kad je nije mogla voditi radost."

Kad bi mnogobrojni kršćani počeli mirno i iskreno razmišljati u bolnim kušnjama, koje susretaju na svom životnom putu, ne bi li i oni došli do istog zaključka? Kolikima dobri Otac nebeski uzimlje prolazno blago na zemlji, da bi im mogao sačuvati ono vječno na

nebu, kamo se "lupež ne približava, niti ga moljac izgriza" (Lk. 12, 33). Blago onima, koji dođu do te velike i spasonosne spoznaje, da "Bog jednome dolazi u posjete u buri i oluji, drugome nježno kao dah u večernjem lahoru, a trećemu batinom..." (Holzner).

Do te je spoznaje došla i Clara Sheridan, veliki katolički obraćenik, koja je u srodstvu s Winstonom Churcil. I nju je Bog doveo sebi tek onda, kad joj je oduzeo dijete. Ona sama veli:

"Kroz 21 godinu moj sin bio je moj idol. Voljela sam ga više nego sve stvari i na nebu i na zemlji..."

A onda je Bog dopustio strašan gubitak. 1937. godine, u dvadeset i prvoj godini, umre joj sin u Sjevernoj Africi. To je bio potresan udarac. Clara Sheridan je čula Božji zov. I danas u neizrecivoj sreći pjeva velebni kantik zahvalnosti Božjoj dobroti, koja ju je kroz krivudave i trnjem posute staze dovela onamo, gdje se uistinu smiruju sva ljudska srca.

Gunnarson u svom romanu "Ljudi na Borgu" zaista divno zapaža, kad piše:

"Život je u ovoj dolini suza veoma kratak, ta on traje samo trenutak vječnosti. Možda smo na svijetu samo zato, da se pročistimo u bolima i nevoljama. A ako je tome tako, onda možda Gospodin Bog najviše voli one, koji najviše trpe. Možda on želi pospješiti njihovo pročišćenje, kako bi ih to br-

že mogao primiti u svoje blaženstvo."

Kad Bog rani, on i povija. Kad udara, ruka njegova i iscjeljuje (Job. 5, 17-18).

J e d a n   i n t e r v i e w

Veliki francuski povjesničar i publicist Danijel Rops piše epohalno djelo o povijesti Kristove Crkve, koja će sadržavati golemih 6 svezaka. I on spada u moderne obraćenike, koji su iz tame i nemirnog vrludanja, kroz vijugave puteve života, napokon doprli do podnožja Kristovog križa, da odsada svjedoče o jedinom Svijetlu "koje obasjava svakoga čovjeka, koji dolazi na ovaj svijet" (Iv. 1, 9).

Neka nam on sam malo priča o sebi. Iznijet ću nekoje njegove odgovore, koje je dao pred nekoliko godina u jednom interview-u.

- Da li biste saopćili našim čitateljima, koja je tiraža bila prvih svezaka vaših velikih povijesnih studija?-

-Otvoreno priznajem, da sam ja prvi iznenađen dočekom, koji je publika pokazala takvim knjigama. Ne pripisujem to sebi u zaslugu, nego općoj situaciji, tjeskobi duša, koje žele doznati istinu, i ne znam kojem drugom providnosnom času. Dosada je knjiga "Isus u svom vremenu" dostigla 400 izdanja. (Pred dvije godine dobio sam tu knjigu,

ali ona je već bila 457. izdanje - opaska pisca).

- Kako je došlo do toga, da ste žrtvovali svoju ulogu romansijera, zamjenivši je ulogom povjesničara? -

- Sve se više uvjeravam svakog dana, da pisac nije slobodan pisati, što hoće, Shvaćam, da je njegova unutrašnja sloboda uvjetovana događajima, utjecajima, susretima, kojima ni sam ne znam uvijek važnosti. Pisao sam romane i eseje, kad mi se 1941. godine nametnula ideja, da se prebacim na Bibliju. Zašto? Zato, jer sam na bolan i krvav način osjetio, da su potreseni duhovni temelji civilizacije čovjeka i da treba raditi na njihovom uspostavljanju.-

- Nije li se bilo zaboravilo, da je Krist središte svijeta? -

- Da. Vi izražavate pod jednim drugim imenom ono, što sam ja duboko osjetio. Što sam više proučavao najprije sudbinu izraelskog naroda, zatim život i nauku jedinoga Učitelja, napokon onu veličanstvenu i tajnu povijest, koju Kristova Crkva već dvije tisuće godina piše među nama, sve sam više bio uvjeren u ovu istinu: Krist je osnovno tumačenje, alfa i omega, svega onoga, što je čovječanstvo upoznalo i što će upoznati, pače i u svojim zabludama i u svojim izdajama. -

- Što vas je najviše dirnulo kod Krista? -

- Mislim, da se ne može u nekoliko

riječi odgovoriti na takvo pitanje. Trebalo bi reći:sve. Očito me je najviše ganula ljudska strana, koja se utoliko više očituje, ukoliko se više proučava Kristova božanska slika. Ali tajna utjelovljenog Boga, prisutnost Riječi u Marijinom krilu, kojeg li divnog i uzbudljivog predmeta. I sa samog literarnog gledišta, jedinstvena ljepota Isusove nauke. I sve ostalo. Da, samo je jedan odgovor: ono, što me je najviše dirnulo, jest: sve! -

- Nije li posljednja riječ, nad sve današnje vrtloge, nada? -

- Ne bih vam znao kazati, koliko imate pravo, kad izgovarate tu riječ? Dapače, i onda, kad se osjećamo ugroženi, kad se naše srce stiska od tjeskobe, mi znamo, da nam nadnaravna nada ostaje netaknuta. Isto ono, što je sv. Augustin govorio svojim vjernicima u Hiponu okruženom od Vandala, isto i mi možemo reći:

"Slušaj, Krist ti govori! Ne znaš li, i to sam ti rekao, da se treba privezati uz ono, što ostaje, u času kad se ruši ono, što prolazi? " Pače ako i naš način života i naša civilizacija moraju isčeznuti, riječ Gospodnja neće biti uzaludna. Ostat će još dosta svjedočanstva svetaca i mučenika, da iz starog, oštećenog debla izbiju pomlađeni izdanci. -

Ovaj interview je velika poruka jednog katoličkog intelektualca, koji

u današnjoj sudbonosnoj prekretnici ljudske povijesti vidi spas i izlaz u Gospodinu, u kojemu leži sva naša nada. Kršćanin ne može nikada očajati. Krist nije samo lijepa prošlost. On je i naša velika budućnost. Samo mi moramo izvršiti svoju ulogu, koju nam je Bog povjerio u ovom času. Već je pokojni papa Pijo XI. govorio:

"Iz dana u dan zahvaljujem Bogu, što mi je dao da živim u današnjim prilikama vremena. Ova sveobuhvatna kriza je jedinstvena u povijesti čovječanstva. Moramo biti ponosni, što smo svjedoci i u nekoj mjeri sudionici u toj drami, gdje se Dobro i Zlo hrvaju u gigantskoj borbi!"

Z v o n o
n a r u š e v i n a m a

Malo koja knjiga ostavlja u duši tako duboke tragove kao "Zvona Nagasakija" (Les cloches de Nagasaki), koju je napisao veliki sin japanske zemlje dr. Pavao Nagai. Podnaslov te knjige nam govori o njezinom neobičnom sadržaju: Dnevnik jedne žrtve atomske bombe u Nagasakiju. Naslovna nam slika predstavlja eksploziju atomske bombe u tom japanskom gradu, sa slikom autora, koji i na bolesničkom krevetu nastavlja znanstvena istraživanja.

Dr. Nagai bio je potpuni materijalist već za vrijeme svojih srednjoškolskih nauka. Kasnije kao student na medicinskom fakultetu još se je više učvrstio u tom svom naziranju.

Život traje samo do groba - misli Nagai - prema tome ništa nije pametnije, nego da ga provedemo radosno i veselo do onoga časa, kada budemo iz njega prognani. Pjevajmo, pijmo, plešimo, igrajmo, prije nego li se u nama ohladi mladenačka krv.

A onda je došla smrt njegove majke. Preko mrtvih majčinih očiju pokucao je na srce mladoga studenta živi Bog. Milost je uznemirila njegovu dušu i dotadašnje shvaćanje života počelo se rušiti kao kuća od karata.

Ovaj zadnji pogled majčinih očiju - kaže dr. Nagai - ispremješao je potpuno moju materijalističku filozofiju... Moje oči su prvi puta zavirile u duhovni svijet. Unatoč svih mojih napora nije mi više uspijevalo uvjeriti se, da je potpuno uništeno ono, što je bila moja majka...

Zatim mu je dobri Bog progovorio preko velikoga mislioca Pascala. Njegove "Pensée" bile su Nagai-u veliko otkrivenje.

"Duša... vječnost... Bog. Naš veliki preteča Pascal, ozbiljno je dakle vjerovao u te stvari. Što onda s tom katoličkom vjerom, koju je učenjak Pascal mogao prihvatiti, a da ne protu-

slovi svojoj znanosti. Tako se moja znatiželja posve naravno okrenula prema katolicizmu."

Providnost mu je zatim poslala na vijugave puteve života plemenitu djevojku Midori. Ona je pripadala staroj kršćanskoj obitelji, koja je usprkos svih progona sačuvala svoju katoličku vjeru. Midori je znala, što kao zaručnica mora sada činiti? I svom ljubavlju srca i svim snagama čiste duše jurišala je na dobro Božje Srce, da i njezin zaručnik dospije što skorije u dom Očev.

Dr. Nagai je međutim i dalje studirao, učio, proučavao. Njegov duh, željan istine, duboko se razočarao. Uvjerio se, da je i "svemoćna znanost" u koju je on toliko vjerovao nemoćna pred bezbrojnim problemima, koji uznemiruju ljudsko srce.

Ja sam još više bio smućen - piše dr. Nagai - kada sam utvrdio, da su neki zakoni, koji su bili sasvim prihvaćeni, bili uistinu samo puke hipoteze. To me je dovelo, da više priznam siromaštvo ljudskoga znanja, nesavršenost naših istraživačkih metoda, te da pomislim, da bismo morali biti ponizniji.

Kad je otišao na bojište, Midori mu je poslala u paketu i katolički katekizam. Proučio ga je i čim se je vratio sa bojišta odmah je zatražio pristup u Katoličku Crkvu.

Dr. Takaši Nagai primio je sveto krštenje i novo ime Pavao. Oženio se svojom dragom Midori. Postao je profesor na medicinskom fakultetu u Nagasakiju. Sunce sreće je obasjalo njegov kršćanski dom, kada mu je Bog darovao sina i kćer. Velika se ljubav zapalila u Pavlovu srcu: ljubav prema Bogu, ljubav prema svojoj obitelji, ljubav prema svome bližnjemu. Ali tada je došao crni dan, "où j'ai perdu la moitié de mon coeur" (u kojem sam izgubio polovicu svoga srca).

9. kolovoza 1945. bačena je na grad Nagasaki atomska bomba. Pakao, vatra, dim, garišta, pustoš... Dr. Nagai je bio povrijeđen. Ali on ne misli na sebe, jer su mu uši parali jezoviti krikovi unesrećenih. Zavija rane, podiže klonule, tješi unesrećene. Tek nakon dva dana traži svoju kuću i svoju ljubljenu Midori. Ali više nije bilo ni kuće, niti drage žene. Našao je pusto garište, iz kojeg je pomalo još sukljao dim. Čeprkao je po pepelu i pronašao nekoliko izgorjelih kostiju svoje Midori, lanac njezine krunice i malo raspelo. Podigao je i poljubio drage uspomene. To je bilo sve što mu je preostalo. Djeca su mu bila sklonjena kod bake u nekom selu.

Nakon užasne katastrofe drugi su bježali iz grada, a on je sve sile uložio, da ga ponovo podigne. Bolest-leukemija bacila ga je na krevet. Ali i

na bolesničkom krevetu njegov duh je bio jači od bolesti. Napisao je nekoliko divnih knjiga. Evo njihovih naslova:
"Lančić krunice" - "U potrazi za vječnim" - "Brežuljak u cvijeću" - "Moja draga djeca" - "Zvona Nagasakija".
U bolesti ga je posjetio sam japanski car. Također i posebni izaslanik sv. Oca, kardinal Gilroy. Radi svojih velikih zasluga za domovinu japanski parlamenat ga je proglasio "Prvim građaninom zemlje".
U ožujku 1951. bolest je zahvatila sasvim maha i približavao se kraj. Do posljednjeg časa života bio je uvijek vedar i kršćanski smiren. Svoje mnogobrojne posjetioce duhovno podiže, hrabri i govori im o nadzemaljskim realnostima, radi kojih se na ovom svijetu isplati sve podnijeti, sve učiniti i sve žrtvovati.
Dragocjeni poklon, kip Gospe Fatimske, uvijek je u njegovoj sobi. Kada se spusti večer i prestanu svi posjeti, onda se on s krunicom u ruci razgovara sa svojom nebeskom Majkom. Njoj preporuča sudbinu svoje djece, sudbinu svoje ispačene zemlje i sudbinu čitavoga čovječanstva.
30. travnja 1951. primio je zadnji puta svetu Pričest. U zoru prvog dana Marijinog mjeseca prestalo je kucati srce jednog velikog učenjaka i vjernika, čiji je život i ozbiljna opomena i utješna pouka našoj atomskoj generaciji.

Z a r i "ANDREA DORIA" m o ž e p o t o n u t i ?

U noći 25. srpnja 1956. u 23 sata i 20 minuta švedski parobrod "Stochlom" udario je svojim pramcem u najveći i najljepši talijanski putnički parobrod "Andrea Doria". Sudar velikih dvaju kolosa bio je tragičan. Za nekoliko sati "Andrea Doria", ponos moderne tehnike, potonuo je u morskim dubinama. Bila je sreća u nesreći, što se to dogodilo u blizini New-Yorka, pa su drugi brodovi mogli brzo priskočiti u pomoć i spasiti putnike.
U času sudara nastala je užasna panika, puna strave i neizvjesnosti. Tri katolička svećenika, koji su se toga časa našli na brodu, smirivali su putnike, ulijevali pouzdanje, ispovijedali. Zadnji, koji je napustio brod bio je mons. Alcide Natta, brodski dušobrižnik.
Ta je katastrofa, za koju se veli, da je najveća pomorska nesreća iza "Titanika", izazvala strahovito čuđenje i snebivanje. Kako se to moglo dogoditi s jednim od najsavremenijih i najvećih brodova na svijetu? - pitala je čitava svjetska javnost.
"Andrea Doria" započeo je svoju prvu plovidbu u siječnju 1953. godine. Dužina broda iznašala je 214 metara,

širina 20 metara, visina 11 metara, težina oko 29.000 tona. Mogao je razviti brzinu oko 25 čvorova na sat. Na brodu je bilo mjesta za 1250 putnika i za 580 članova posade. Sve je bilo predviđeno za najudobniji život na brodu: luksuzni saloni, barovi, bazeni, kinodvorane, putničke kabine. Neviđena raskoš blistala je u tom malom gradu na vodi. Stajao je ništa manje nego 29 milijuna dolara.

Bio je opremljen najmodernijim tehničkim dostignućima za savremenu navigaciju. Obadva su broda, i "Stockhlom" i "Andrea Doria", imala tri radarska uređaja, koja su savršeno funkcionirala. Tim uređajima oni su bili sposobni otkriti svaku zapreku, koja bi se javila u daljini od 80 kilometara. Postojao je i radio za međusobnu vezu, uz ostale druge instrumente. A na koncu i njihove sirene, koje su pištale radi guste magle, mogle su po svojoj jačini naslutiti blizinu jedan drugoga.

Na brodu prije katastrofe nalazili su se neki putnici iz naših strana. Jedan naš zemljak iz Amerike, došao je posjetiti svoj rodni kraj i vraćao se natrag. Trebao je otputovati nekim drugim brodom, ali kad je čuo, da "Andrea Doria" ide za Ameriku, promijenio je odluku, uredio isprave i otputovao s njime. Poslije katastrofe javio se svojima, da je živ, u noćnoj košulji, dospio u New-York.

Prije nego što je brod krenuo na svoj zadnji put iz Genove, inžinjeri su vodili putnike i druge posjetioce po brodu tumačeći im to gigantsko djelo tehnike XX. stoljeća. Sve je bilo na brodu predviđeno i osigurano, pa i za slučaj sudara, govorio je jedan stručnjak. Brod ima u svojoj unutrašnjosti dva predjela, koja su odijeljena jedan od drugoga. U slučaju nesreće, kad bi se prvi predio izvanjske strane broda polupao, ostaje drugi predjel potpuno osiguran i zaštićen, da voda ni u kojem slučaju ne može prodrijeti u unutrašnjost broda...

Pa ipak, uza sve te stručnjačke garancije, "Andrea Doria", ponos dostignuća čovjeka naših dana, svršio je nenadanom katastrofom, i more ga je zauvijek progutalo.

Ova tragedija sili čovjeka na poniznost. Ima još uvijek toliko stvari, koje čovjek ne može predvidjeti. Ima opasnosti, kojima ne može izbjeći. Ima nesreća, koje ne može zapriječiti. Ima sile, koja je jača od njegove tehnike i od njegove volje.

Ne bi li se današnje čovječanstvo, koje je toliko ponosno i opijeno svojim napretkom, moglo usporediti s katastrofom ovoga broda? Onda, kada je čovjek radi svojih uspjeha na svim poljima ljudskoga stvaralaštva postao toliko ohol, zabacivši svaki autoritet izvan sebe, proglasivši se autonomnim

gospodarom svemira, došao je strašni Drugi svjetski rat. U tom ratu bilo je mrtvih 57,550.000, ranjenih 35 milijuna, ostalo siročadi 20 milijuna. Eto njegove užasne bilance. A materijalna šteta je tolika, da bi se tim novcem u svakoj obitelji Amerike, Australije, Kanade, Engleske, Francuske, Njemačke, Rusije i Belgije mogla kupiti kuća s pokućstvom. Sa svojim strahotama Drugi svjetski rat je pokazao, da čovjek nije dostatan sam sebi, i da se sva njegova dostignuća, bez priznanja Stvoritelja, okreću protiv njega samoga.

José Ortega Gasset, španjolski filozof i konvertit, u svom djelu "Pobuna masa" izvrsno zapaža:

"Živimo u vrijeme, koje se osjeća neobično sposobnim za ostvarivanjem, ali koje ne zna, što bi ostvarilo. Ono gospodari svima stvarima, ali nije gospodar samom sebi. Ono se osjeća izgubljeno u svom vlastitom obilju. S više sredstava, s više tehnike nego ikad, s više znanja, sadašnji je svijet najnesretniji od svih svjetova: svi ga vjetrovi okreću kako hoće..."

Makar se oholost njegova popela do neba, makar se tjeme njegovo dotaklo oblaka... Bez traga odletjet će, nalik na san, iščeznut će kao noćna prikaza (Job. 20. 6, 8).

Od Haeckela do Krista

Kad bi večeras morao otputovati, kazao je Julien Green - i kad bi me upitali, što me najviše dira u svijetu, možda bi rekao: Božji prolaz u ljudskom srcu.

Ne će li i nas duboko dirnuti prolaz Božje milosti, koja nam se otkriva u životu i smrti dr. Borisa Zarnik? Naši ga stariji liječnici vrlo dobro poznaju. Bio je profesor na medicinskom fakultetu u Zagrebu punih dvadeset godina. A kao veliki biolog poznat je izvan granica naše zemlje.

Bio sam student, kad sam za njega prvi put čuo na predavanjima sveučilišnog profesora dr. Gahsa, koji je Zarnika poznavao osobno i s njime bio u vezi. Dr. N. napisao je za nas studente veći članak u našem listu "Spiritus promptus", koji je izišao 1945. prije svršetka rata.

Zarnik je bio vjerni učenik Haeckelov, za kojega izvan ovoga, što se dade vidjeti, čuti i opipati nije postojalo ništa. Sve je u čovjeku, pa i naša svijest, produkt kemijsko-fizioloških procesa. U svijetu dominira božanstvena evolucija. Ona je prvi i posljednji uzrok svemira i života. Svoje je ideje širio kroz svoje knjige, skripta

i predavanja. Nije zato čudo, što su mnogi njegovi slušaoci pali pod njegov utjecaj, pa su na koncu postali ateisti, kao što je bio i njihov profesor.

No Zarnik nije tako završio. Nije ni mogao tako završiti. Bio je odveć veliki mislilac i učenjak, da bi stao na pol puta. A Pasteur je rekao, da malo znanja odvodi od Boga, a mnogo znanja vodi k Bogu. Dr. Zarnik će jednoga dana postati Božja "posuda izabrana", koja će otvoreno i iskreno svjedočiti za Istinu, kao što je nekada svjedočio za zabludu.

Postignuti rezultati iz biologije i antropologije prisilili su dr. Zarnika, da počne korigirati svoja mišljenja. U svojim školskim skriptama, koje je izdao za svoje slušače 1935. godine piše:

"Svakako si danas možemo predočiti, kojim je pravcem išao prirodni razvitak i koji su bitni faktori djelovali. Možda imade još i drugih faktora, koji su nam dosada ostali nepoznati. Ali kakogod bili uvjereni, da borba za opstanak u vezi sa mutabilitetnom selekcijom stvara nove forme bića iz slučajnosti mutacija, koje su se javljale, to ipak ostaje jedno veliko pitanje, kako to, da je svijet stvoren baš tako, da je priroda tako uređena, da ti faktori baš tako djeluju, da nastaju savršenije forme sa tako savršenim mozgom i osjetilima i da su slučajne mutacije mogle ovom selekcijom napokon proizvesti i najsavršenije biće, čovjeka. To je ipak jedno čudo. Tu zagonetku nauka ne može protumačiti..."

Nekoliko godina kasnije dr. Boris Zarnik je otvoreno priznavao osobnoga Boga. Sve se više divio njegovim mudrim djelima, koja se tako očito manifestiraju u postojanju, redu i skladu svih živih bića. Njemu se, kao i glasovitom američkom fizičaru Ambrozu Fleming, svemir ne ukazuje kao tvar, već kao misao. A svaka misao pretpostavlja jednog mislioca.

Prema tvrdenju dr. N. odlučio je napisati apologiju svoga vjerskog osvjedočenja, kako ga je baš teorija o descendenciji vrsta dovela do spoznaje mudrog Prauzroka svemira i života.

Kad ga je Providnost posjetila s teškim križem bolesti, sve ga je više zaokupljala misao, kako je bez Boga ovaj život tako jadan, bijedan, nesavršen. Divno je kazao francuski pisac Leclerc: "Nitko ne rješava zagonetke života, tko nije riješio problem patnje. I jer ga kršćanin jedino može riješiti, on jedini može i razumjeti život." Dr. Zarnik doista je kršćanski riješio problem života, koji se vječno kreće u sjeni križa i bola.

Ima li naš život smisla? - pita se dr. Zarnik. - Jedno vrijeme teče naš život u zadovoljstvu, a na kraju se i to pokaže ispraznim - govori on svome prijatelju profesoru Z. - Kad bi

čovjek bio uvijek sretan, samo bi se onda isplatilo živjeti...

Razmišljanja u dugoj bolesti sasvim su ga bacila u naručaj Raspetome, koga je tako često promatrao na Križu u svojoj sobi. A tko zna za onaj intimni dijalog, koji je Zarnik vodio s Euharistijskim svojim Bogom, kad je dolazio u njegovo srce pod velom male, bijele Hostije? To će zauvijek ostati tajna između duše i Boga. Boga, koji ga je tako dugo čekao, i duše, koja ga je tako dugo tražila. Možda je govorio Isusu na sličan način kao talijanski slijepi pisac Nino Salvaneschi u svojoj knjizi "Znati trpjeti":

"Ovdje sam sa svojim bolesnim tijelom i srcem svojim, što ne će da šuti, ali Te duša moja traži, o Bože. Možda sam se žurio, a Ti si mi rekao: stani! Možda sam bio i previše ohol svojim tijelom, a Ti si mi rekao: lezi! Možda sam se gubio prijekim putevima, a Ti si mi rekao: potraži sebe. Možda nisam polagao nade u život, a Ti si mi rekao: nauči nadati se. Možda nisam vjerovao ljubavi, a Ti si mi rekao: nauči trpjeti...!"

Dr. Boris Zarnik umro je u Zagrebu 13. I. 1945. godine, dok je svećenik-prijatelj u samrtnoj njegovoj agoniji izgovarao pokraj njegova kreveta velike riječi kršćanske nade: "Krist, Sin Boga živoga, smjestio te u ugodne, vazda zelene krajeve svoga raja i taj te pravi Pastir priznao za svoju ovcu..."

Avery Dulles postaje isusovac

"Tražim Te, Gospodine, usred tvojih svjetova, u prostoru, među ognjenim zvijezdama, čijim putevima Ti ravnaš i upravljaš njihovu nebesku igru... Vidiš li u blještavilu svoje noćne svečanosti one, koji hodaju po putevima u potrazi za Tobom? Čuješ li one, koji Te traže i žele upoznati, Gospodine, u večernjoj ljepoti?" (Henry Rosier)

I kao da čujem na ove vapeje Jeremijin odgovor: "Gospodin je dobrostiv onome, koji ga čeka i duši, koja ga traži" (Jer. 3, 25).

I Avery ga je tražio...

U mjesecu svibnju ove godine umro je ministar vanjskih poslova USA, Foster Dulles. Tom su prilikom neke radio-stanice javile, da je na sprovodu svoga oca bio i njegov sin Avery, koji je katolički svećenik i redovnik Družbe Isusove. Pokojni Foster Dulles bio je ugledniji član protestantske crkve kao i cijela njegova obitelj.

Avery Dulles je 1946. godine izdao knjigu pod naslovom "Testimonial of Grace", u kojoj opisuje svoj duhovni put od bezvjerca do katoličkog redovnika. "Foyer Notre-Dame" od listopada 1956. donio je neke izvatke iz te knjige.

Kad je 1936. godine stupio na harvardski univerzitet, mladi student nije priznavao opstojnost Božju.

"U tami moga unutrašnjeg svijeta najplemenitiji ljudski nagoni našli su samo prazninu. A upravo u tu prazninu sišla je božanska milost... Njegov poziv došao je naglo i sasvim neočekivano u jednom sivom poslijepodnevu mjeseca veljače, koji je bio kao i mnogi drugi..."

Bio je u sveučilišnoj knjižnici i čitao jedno poglavlje knjige sv. Augustina "De civitate Dei". To je poglavlje bilo određeno kao službena lektira u jednom semestru srednjovjekovne povijesti. Evo što se tada zbilo:

"Naglim udarcem zatvorim knjigu. Neodoljivo me je vukla neka sila vani na svježi zrak. Kako sam šetao bez cilja, nešto me je natjeralo da pažljivo promatram jedno stablo. Na gipkim i nježnim granama javljali su se mladi pupovi nestrpljivo čekajući skoro proljeće.

Dok se moj pogled zaustavljao na tom prizoru, dođe mi naglo misao, sa svom snagom i novim otkrivenjem, da se ti mali pupoljci u svojoj krhkosti i nježnosti pokoravaju jednom pravilu, jednom zakonu, koji ja uopće nisam poznavao.

Kako je moguće, pitao sam se, da to nježno stablo može rasti, razvijati se, i da sva ogromna složenost staničnih operacija radi tako, da ga tjera uspravno stvarajući mu lišće i cvjetove ?

Odgovor, klasični odgovor filozofije, bio je za mene nov: sve te akcije vodi prema cilju jedino moć, koja je sposobna birati sredstva, da postigne svrhu, a to je Razum. Činjenica da taj Razum radi prema svrsi, uključuje i volju..."

Promatranje te Volje, koja upravlja svima stvarima, i tog Razuma, koji je uzrok čitavoj prirodi, neizmjernom svemiru početak i svršetak, probudili su u Avery-u zahtjev, koji nije lako izbjeći i ukloniti:

"Kad sam te večeri došao kući, među tminama, koje su se gomilale oko mene, ja sam bio svijestan, da sam otkrio nešto, što uvodi u novi život...

One noći ja sam se prvi puta pomolio. Kleknuo sam pored svoga kreveta, kako me je majka učila, dok sam bio malen. Podigao sam svoj duh i svoje srce prema Onomu, čiju sam Prisutnost i Moć doživio. I ja sam izmolio Očenaš..."

Riječi norveške obraćenice i književnice Sigrid Undset lijepo pristaju i u ovom slučaju: "Veoma je malen broj obraćenika, koji su u stanju objasniti svoje obraćenje... Mi možemo samo ispripovijediti, kako je došao jedan dan, kada smo morali priznati da naš otpor prema milosti nije više razuman."

Danas Avery Dulles javlja svojoj

braći i sestrama diljem svijeta, da se more božanske sreće slilo i ispunilo nedogledne i nezasitne ponore njegova srca. Sretan je, i to mora biti, kad je našao Boga. Jer tko Njega nađe, našao je sve... Zato mu sada svakog dana kliče sa psalmistom:

"Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i ne zaboravljaj nijednog dobročinstva njegova.
On spasava od propasti život tvoj,
On te kruni milošću i smilovanjem.
On ispunja dobrima život tvoj:
obnavlja se kao u orla mladost tvoja"
(Ps. 102).

Čudna senzacija u Parizu

Maurice Zundel je kazao u svojoj knjizi "Traženje nepoznatog Boga", da je velika poteškoća našega života, što je život suviše velik, suviše bogat i suviše lijep: dar, pod kojim se lomimo.

Ako ta misao vrijedi za svakoga čovjeka, kome je Vječna ljubav poklonila nezasluženi dar života, onda je pogotovo ovaj život bio velik, bogat i lijep za Geneviève de Massignac.

Kakve li su se ružičaste perspektive otvarale pred mladom pariškom djevojkom? Ta ona je bila kćerka francuskog generala i grofa. Kretala se samo u najvišim francuskim krugovima. Svu-

gdje je bila dobro gledana, svugdje rado primana. Tolike su bračne ponude stajale na putu njenog života. Druge bi se na njenom mjestu osjećale presretnima, prezadovoljnima. Ali ona ne...! Ona je tražila od života mnogo više. Sve, čime ju je dosada život očaravao, opsjedao i mamio, bilo je za Genovevu suviše malo...

I onda se zbio događaj, koji je putanju njene mladosti okrenuo za 180 stupnjeva. 1947. godine dolazi u Pariz biskup Sorin, stari misionar iz Papuazije na Novoj Gvineji. Došao je tražiti apostole, koji će poći s njime na daleku njivu poganstva, da budu sijači radosne vijesti, otkupljenja i spasenja. Biskup Sorin traži članove za svoj novi misionarski red.

I eto, baš u najvećem pariškom društvu, gdje je cvala raskoš i triumfirala ljepota i slava, Isus odabire jednu dušu. Genoveva je čula njegov poziv i neopozivo se odazvala poticaju njegove milosti. Pariz, i otmjeno društvo njegovo imalo je o čemu razgovarati. Čudna senzacija uzbudila je javnost.

Nisu se mogli dosta nadiviti herojskoj energiji mlade djevojke, koja ostavlja svoj bogati i lagodni život, sve čari i radosti zemlje, da postane među dalekim urođenicima obična i nepoznata časna sestra.

Istu je senzaciju stvorila u Americi mlada 20-godišnja holivudska glu-

mica Juanita Quingley, koja sada nosi redovničko ime sestra Quentin Rita. Imala je mjesečnu plaću 1.000 dolara, a to znači 600.000 dinara. Ipak je sve ostavila i pošla za Isusom. Samo one duše, koje su se Gospodinu potpuno darovale shvaćaju, da Isus nikada ne oduzima, a da stostruko uzvraća. Boga ne može nitko i ništa na svijetu nadomjestiti.

Genoveva se oprostila s Parizom,a Juanita s Holivudom, dok su u srcu osjećale sveti mir, koga im zemlja nije mogla dati. Oprostile su se s čitavim svijetom, a možda su mu u srcu spočitnule kao pjesnikinja Gertruda von le Fort:

"Mi smo ožednjeli uz vaše izvore i ogladnjeli uz vašu hranu, oslijepili smo uz vaše svjetiljke. Vi ste danas kolijevka svoje istine, a sutra ste joj grob.

Jao vama, koji nas napajate vrčevima. Duši treba pružiti vječnost..."

Samo u Bogu počiva duša moja, od njega mi dolazi spas (Ps. 61. 1).

+ + +

M a j o r   p o s t a j e   t r a p i s t a

U Americi se dosita zbivaju čudne stvari. Tu su kontrasti na dnevnom redu, i senzacije, kojima mi nismo navikli. Evo što se događa danas sa strogim redom trapista u Americi.

Prije Drugog svjetskog rata postojala su u Americi samo tri trapistička samostana. Sada, poslije rata, već ih ima deset. Najstariji samostan Getsemani u Kentikiju ima danas 270 redovnika, dok ih je 1935. bilo samo 75. 116 redovnika u ovom samostanu ima akademsku naobrazbu. Pedesetorica su bivši vojni časnici s visokim odlikovanjima, koja su zaslužili u prošlom ratu. Nadalje među njima ima bivših inžinjera, arhitekta, odvjetnika, liječnika, bankara itd. Ove je podatke donijela revija "Katolicher Digest" u studenom 1954. godine.

Koja ih to sila vuče u strogi red? Tamo nema ništa od svega onoga, što čovjek u svijetu voli i obožava. Evo kakav izgleda život u trapističkom samostanu:

Jednoga dana - priča p. Djems Fox, poglavar trapističkog samostana - došao je k meni mladi čovjek izraziti svoju želju, da bi stupio u samostan. On je prije bio avijatičar, major po

činu, a u času, kad smo razgovarali, vodio je jedan ured u bankovnoj četvrti New-York-a. Njegovi su prihodi iznosili godišnje 20.000 dolara. Nije još imao ni 30 godina. Pred njim je bila velika budućnost.

Dakle, dragi Tomo - govorio je p. Fox - vi želite postati trapista. Dozvolite mi da vam pričam i da vas malo bolje upoznam s našim samostanskim životom. Za vas više ne će biti tenisa ni plivanja, ni biljara, ni karata. Za jelo više ne će biti mesa, ni ribe, ni jaja, osim u slučaju bolesti. Ne će više biti novina, časopisa, radija i televizije. Vi ne ćete moći više ni pušiti ni piti. Također više ne će biti ni plesa ni zabave. Vi ne ćete više moći putovati na odmor na more ili u planine. Ne ćete moći niti jedanput godišnje posjetiti svoje, čak ni prigodom smrti svoje majke ili oca. Pa ni Mladu Misu ne ćete moći proslaviti kod kuće, ako dotle ustrajete u redu. Ne čeka vas nikakav sjajan život propovjednika ili učitelja. Jedanput godišnje vaši će vas smjeti posjetiti. Vi smijete samo četiri puta godišnje pisati kući i samo četiri puta godišnje od kuće primiti odgovor, osim u posve hitnim slučajevima.

Nema nade, da ćete iz jednoga samostana prijeći u drugi, jer je svaki samostan posve samostalna jedinica. Moj dragi Tomo, redat će se uvijek isti

svakodnevni život, bilo da je Uskrs, bilo Božić ili koji nacionalni praznik".

Tada sam mladom avijatičaru i bankaru pogledao čvrsto u oči i zapitao ga: "Tomo, hoćete li i sada ući?"

Mladić je bez ikakvog oklijevanja odmah odgovorio: "Hoću, hoću sve dati Isusu."

Kad čovjek jedanput doživi Boga i čuje Njegov poziv, onda sve na svijetu za nj gubi svoju vrijednost. Ali je bezuvjetno potrebno za to zemlju i njezine čari ostaviti iza sebe i ne okretati se više natrag. Pater Lipert na jednom mjestu lijepo piše: "Ne, vi ne znate što to znači Boga ne imati, dokle god niste bili bez čovjeka, dokle god niste bili bez ljudi. Moramo najprije proći mimo ljudi, mimo cijeli svijet, moramo stati široko, otvorenim očima na obali drugog svijeta i sviju stvari, pa da pojmimo, što je Bog."

A Isus je već davno rekao: "Zaista vam kažem, tko ostavi oca i majku, ili ženu ili djecu ili polje radi imena moga, primit će sto puta više i baštiniti će život vječni" (Mt. 19,29).

+ + +

Molitva na podmornici "NAUTILUS"

Američka atomska podmornica prošla je početkom kolovoza 1958. godine ispod ledene kore Sjevernoga pola. Četiri je puna dana i noći plovila pod polarnim ledom. Prevalila je stazu u tim tajanstvenim dubinama mora dugu 3.400 km. Ploveć ispod Artika podmornica je prvi puta u povijesti povezala podmorskim putem zapadnu i istočnu hemisferu. Na veliki put od Honolula na Havajima do obale Islanda, čija dužina iznosi 16.200 km, "Nautilus" je krenuo 22. srpnja, a završio putovanje 27. kolovoza. Kako piše zagrebački Vjesnik od 10. VIII. 1959., sada su stvorene mogućnosti za uspostavljanje nove trgovačke podmorske linije između dvaju najvećih oceana Atlantika i Pacifika. Linija bi bila skoro za pola puta kraća od dosadašnjih pomorskih puteva i njome bi saobraćale podmornice na atomski pogon.

Cijela svjetska štampa pisala je velikim slovima o uspjehu "Nautilusa", kao o prvorazrednom događaju i jednom zavidnom dostignuću suvremene tehnike. Slavio se i veličao čovjek XX. stoljeća, kome nema ravna u povijesti. U tim nedostupnim dubinama, kamo još nikada nije zavirilo ljudsko oko, čovjek našeg doba suvereno vlada. Nekima se možda čini već smiješan naš stari kršćanski Credo. Trebalo bi ga - vele oni - sada izmijeniti: Vjerujem u Čovjeka, stvaraoca i gospodara neba i zemlje...

A što je radila posada "Nautilusa" dok je svijet veličao njihov herojski podvig? Kad je podmornica prolazila Sjeverni pol, kapetan je pozvao posadu broda, da se zahvale Bogu, što ih je doveo do tog mjesta. I kroz nekoliko minuta svi su se članovi posade sabrali u dubokoj šutnji, u znak svoje zahvalnosti Božjoj dobroti, koja ih je vodila na tom opasnom i problematičnom putu.

Taj čin posade "Nautilusa" je dobra pouka ljudima našeg vremena, kojima je zavladala oholost. Mi trebamo Boga više nego zrak koji udišemo - kaže učenjak Carrel. Bez Boga sva će naša tehnika, naša moć i naš napredak postati jednog dana naš vlastiti grob. Mnogi učenjaci sa strahom ulaze u svoje laboratorije i tjeskobno se pitaju, hoće li njihovi uspjesi poslušiti procvatu ili uništenju ljudskoga roda.

Najveći fizičar XX. stoljeća Albert Einstein sa zebnjom je gledao u budućnost čovječanstva. "Razularena moć atoma sve je izmijenila, osim načina našeg misšljenja i tako klizimo u katastrofu, kakve nije bilo u povijesti. Novi način mišljenja je bitni uvjet, da čovječanstvo preživi."

Taj "novi način mišljenja" ostvarit će se tek onda, kad čovjek opet upozna svoje mjesto u prostoru i vremenu, kada postane opet svijestan da je samo sitan stvor, koji je u svakom času svoga života ovisan o svom Stvoritelju. Čovjek opet mora doživjeti najveću istinu, da je on ništa, a Bog sve.

Negdje sam pročitao divnu misao, da je čovjek najveći onda, kad se nalazi na koljenima pred svojim Bogom. Baš u toj poniznosti leži naša istinska veličina i dostojanstvo, da uz suradnju i milost Svemogućega stvaramo novu i ljepšu sliku svijeta.

Slavni francuski učenjak Lecomte du Noüy u svojoj knjizi "L'homme et sa destinée" dobro nam savjetuje:

"Neka se sjeti čovjek, da je sudbina ljudskog roda dragocjena i da u velikoj mjeri ovisi o njegovoj volji, da surađuje s transcedentnim ... Na osobiti način neka se sjeti, da je iskra božanstva u njemu, i to samo u njemu, ali da je slobodan prezreti je i ugušiti ili približiti se Bogu, pokazujući tako svoju živu želju, da radi s Njime i za Njega. - - - "

\+ + +

I m a   v r e m e n a . . .

Iza ovog posljednjeg rata u jednoj našoj župi ležao je teško bolestan čovjek od svojih pedesetak godina. U selu je bio poznat kao "vinski brat". Gostionica mu je postala druga kuća. Kad je milost kucala na vrata njegova srca preko njegove dobre žene ili prijatelja, da se okani pića i lumpovanja, on bi, pun ironije i smijeha, dobacivao: "Imam vremena i za to, nemojte se vi sekirati."

Kao posljedica njegovog razvratnog života bolest ga je bacila na smrtnu postelju. Blijedim i ispijenim licem ležao je nemoćan u kutu sobe i bespomoćno jaukao. Nije želio nikakvog društva. Sve je tjerao iz sobe. A kad bi mu spomenuli, da zove svećenika, da uredi svoje račune s dragim Bogom, koji ga je toliko čekao i zvao, on bi još uvijek lakoumno mahao rukom i odgovarao: "Ima vremena... ima vremena... ta valjda ne ću sutra umrijeti..." Ali nije imao vremena. S Bogom se ne može poigravati. Srce mu je naglo popustilo i oslabilo. Umro je jedne noći bez glasa, kada se tome nije ni najmanje nadao niti on, niti njegovi ukućani.

Tvrdokornost - duritia cordis - jedan je od najtežih grijeha. Odbijanje Božje milosti rađa uvijek prokletstvom. Isus je na to upozorio sve nas, kad je

prorekao svojim sunarodnjacima: "Tražit ćete me i ne ćete me naći, i umrijet ćete u grijesima svojim."

Klasična je ona zgoda apostola naroda pred rimskim upraviteljem Feliksom, o kojoj nam pričaju Djela Apostolska u gl. 24:

"A poslije nekoliko dana dođe Feliks s Druzilom, ženom svojom koja je bila Židovka, dozva Pavla i slušao ga je o vjeri Isusa Krista. A kada je raspravljao o pravdi i o čistoći i o budućem sudu, uplaši se Feliks i odgovori: "Idi za sada, kada budem imao vremena, dozvat ću te..."

Dr. Holzner u svom djelu: "Život i poslanice sv. Pavla" lijepo komentira ovaj susret:

"Feliks je prekinuo sjednicu i pozvao Pavla za drugu zgodu, ali ta druga zgoda nije se više pojavila. Kad god se imamo sresti s Kristom i nadnaravnim svijetom te čekamo na buduće zgode, najvjerojatnije je, da to vrijeme više ne će nikad doći. Svako odbijanje milosti ukrućuje srca. Engleska poslovica veli, da nijedan led nije tako tvrd kao onaj, koji se otopi na površini, pa se opet smrzne.

Budimo spremni na poticaje Duha Svetoga. Psalmista nas u ps. 94. opominje: "Danas ako čujete glas njegov, nemojte da otvrdnu srca vaša!"

II.

O Č I M A V J E R E

Budi vjeran do smrti i dat
ću ti krunu života.

(Otkriv. 2, 10)

Vjero sveta, ti jedina
u toj našoj suznoj doli,
utjeha si milijuna
i u tuzi i u boli.
Gdjegod tvoje sunce sine,
i gdje tvoja zraka pane,
sušiš suze, vedriš lica,
ublažuješ gorke rane.

Poljak

Izgubiti vjeru znači izgubiti smisao života.

P. L' Ermite

P o s t o j i l i g r i j e h ?

Možda si već čuo, da više ne postoji sedam smrtnih grijeha, kako si učio na vjeronauku. Grijeh je za moderni svijet nešto strašno, besmisleno i staromodno. Izbjegavaju i samu riječ "grijeh", kao da se u njoj nalaze sve moguće zarazne bolesti. Zato se ta riječ sve manje i spominje. Nestaje iz našeg ljudskog riječnika. A sedam smrtnih grijeha su prekrstili i dali im druga imena.

Nema više oholosti, sada je samo ambicija.
Nema više lakomosti, sada je samo spretnost.
Nema više bludnosti, sada je samo priroda.
Nema više zavisti, sada je samo konkurencija.
Nema više proždrljivosti, sada je samo dobar apetit.
Nema više srditosti, sada su samo slabi živci.
Nema više lijenosti, sada je potreban odmor.

Mogu ljudi nijekati grijeh, mogu se s njime lakoumno poigravati, mogu

izbrisati tu riječ iz svoga života. Sve to nije važno. Važno je samo ono, što Bog misli o grijehu. A mi znamo, kako Bog gleda na grijeh i kako ga kažnjava.

Radi jednog jedincatog grijeha prvi stanovnici neba i najveći miljenici Božji, Lucifer i njegovi anđeli, postaju prvi stanovnici paklenih ponora. Radi jednog jedincatog grijeha naši praroditelji pretvaraju raj zemaljski, mjesto sreće i blaženstva u Božjoj blizini, u dolinu suza, mjesto vapaja i bola, što su se od tog nesretnog časa svalili ko teška mora na ljudski rod. Pogledaj na križ i na njemu raspetoga Sina Božjega, pa ćeš najjasnije doživjeti, što Bog misli o grijehu...

Neki je svetac rekao, da bismo umrli od gađenja, kad bi vidjeli strahotu grijeha. Nažalost, mi se na blato tako brzo naviknemo.

Oskar Wilde u svom romanu "Slika Dorijana Graya" izvrsno oslikava posljedice grijeha i nezasitne ljudske strasti, koje ubijaju tijelo i dušu mladog Dorijana.

"Kao što crvi izjedaju ljudsko tijelo pod zemljom, tako će njegovi grijesi uništavati njegov lik na slici. Iznakazit će njegovu ljepotu, proždirati njegovu ljupkost. Oni će oskvrnuti njegov lik, učiniti ga jezovitim i odvratnim. A slika će i dalje živjeti i uvijek biti živa..."

Ta je "slika" savjest, koja muči i

izjeda čovjeka svojim nemilosrdnim prekoravanjima. Raskoljnikov radi svoga zločina u romanu Dostojevskog "Zločin i kazna" ne nalazi mira i spokojstva, dok ne prizna u dalekom Sibiru kao robijaš: "Ja sam zapravo ubio seljaka, a ne staricu..."

O, kad bi čovjek mogao zaboraviti svoje grijehe! Možda mu to i uspije časovito, jer se s njima sprijateljio. No savjest je tu, koja kao zaspala neman vreba svoj čas, da ga podsjeti na ono, što mu je tako gorko i što bi volio, da utone u dubine vječnog zaborava. Ne spominji mi prošlost, ona ubija - bespomoćno je zavapila Carrie svome suložniku u istoimenom romanu američkog pisca Dreiser-a. Prošlost koja optužuje tako je gorka i teška...

Ispunja se riječ iz pokorničkog Davidova psalma: "Grijeh je moj vazda preda mnom..."

Aparat za mjerenje duše

Ljudi su već toliko toga pronašli. Svaki dan nam radio ili novine donesu kakvu senzacionalnu vijest o nekom novom pronalasku, o nekom novom čudu moderne tehnike. I ako se radi o nečemu, što će nam koristiti u našem praktičnom životu, onda se to naveliko u

svjetskoj štampi publicira. Ako se pak radi o nečemu, što nam ne donosi materijalne koristi, onda se već nekako brzo prijeđe preko toga. Tako se je dogodilo i s čudesnim aparatom dr.Stowela.

Bilo kako bilo, njegov aparat zaista je jedno grandiozno otkriće čovjeka naših dana, koji je u svojim dostignućima dotle uspio, da može svojim tjelesnim očima čitati nevidljivi svijet ljudske duše.

Amerikanac liječnik dr. Stowel pronašao je aparat, koji hvata nevidljive valove, što ih ljudska duša preko mozga šalje izvan sebe.

Tim se aparatom izvrsno može doznati, što se zbiva u ljudskom srcu, u njegovim najtajnijim dubinama, u njegovim nepristupačnim ponorima. Evo kako!

Aparat se postavi na čelo čovjeka, kome želimo zaviriti u nutrinu. I sad se igla na aparatu pomiče od 0 do 500 stupnjeva u lijevo ili od 0 do 500 stupnjeva u desno. Kamo će igla krenuti, to ovisi o onome, što se zbiva u duši svakog pojedinca. Ako je u njoj ozračje mirno kao more u jutarnjim satima, vedro kao osmjeh ružičaste zore, onda se kazaljka pomiče sve više i više prema desnoj strani. Ako naprotiv, u duši bijesni oluja, nemir, pakao, onda se kazaljka pomiče prema lijevoj strani.

Dr. Stowel isprobao je svoj aparat na jednoj umirućoj majci, koja je bila u životu savjesna kršćanka. Ispunila je svoj uzvišeni poziv žene i majke. Rodila je Bogu i domovini veliki broj djece. I sada eto odlazi, da za svoj mukotrpni majčinski život primi vječnu nagradu. Bože moj, što se zbiva u duši te umiruće patnice? Što ona govori u tom potresnom času smrti? Sve to zanima dr. Stowela. Postavio je mali mikrofon kraj njezinih usnica i pomoću megafona pojačavao njene smrtne uzdahe i njenu tihu molitvu.

Dr. Stowel gleda i sluša. Bio je duboko dirnut. U njegovim se očima pojaviše suze od ganuća, kad je čuo divnu molitvu umiruće žene, koja se zahvaljuje Bogu na svemu, što joj je u životu učinio. Bio je to zadnji "Tebe Boga hvalimo" jedne divne žene na rastanku sa zemljom. Bila je to vruća molitva čežnje i ljubavi za što skorijim susretom. Kao da je nju imao pred očima dr. Carrel, kad je napisao: "I sama smrt poprima blago i nasmijano lice, kad je ona posljedica nečeg velikog, kad je odraz ljepote jedne žrtve ili osvjetljenje duše, koja se vraća svome Bogu."

Kazaljka je na satu otišla sasvim u desno. U njenoj duši cvala je sreća, blistala nada, gorjela Božja ljubav... O, smrti, tako blaga, o jedino jutro - uskliknuo bi Bernanos, da je bio prisutan.

Isprobao je svoj aparat dr.Stowel i na jednom umirućem propalici, koji sav očajan, uz psovku i kletvu završava

svoj jadni život. Kakva strašna smrt ! Pravi početak pakla! Kazaljka na aparatu pokazuje 500 stupnjeva u lijevo. U srcu tog beskorisnog člana ljudske zajednice bukti mržnja kao pobješnjelo more u olujnoj noći.

Dr. Stowel doživio je eksperimentalno Boga u ljudskoj duši. Zato se je pokrstio i svoj život predao Bogu i svome bližnjemu. Napokon je i on na svom aparatu vidio, da se velika istina krije u onoj Augustinovoj: "Nemirno je srce naše, dok ne otpočine u Tebi!"

Kakva će biti moja smrt? Što će u tom sudbonosnom času biti u mojoj duši? To znade samo Bog. Bog, koji već sada registrira bolje od ijednog aparata svaku moju misao, svaku želju, svaki uzdah.

Nema stvora nevidljiva pred njim- veli sv. Pavao - nego je sve golo i otkriveno očima, kome trebamo dati račun" (Hebr. 4, 13).

Jesam li spreman? Smrt je naša posljednja dužnost - kazao je Rene Bazin. Treba se za nju dobro pripraviti.

J o s i p o v e   r u ž e

14. kolovoza 1958. godine u 4 sata ujutro iz Amsterdama za New-York uputio se četveromotorni avion s 99 putnika. Na aerodromu u New-Yorku čeka taj avion Josip Harrys. Dolazi mu majka

u pohode. Prošlo je već dugih petnaest godina otkako se nisu vidjeli majka i sin. Josip se toliko veselio tome susretu. Marljivo je sakupljao svaki zarađeni dolar, da može jednoga dana skupiti dovoljnu sumu za putovanje svojoj dragoj majci. A kad dođe, onda će je iznenaditi s novim lijepim cipelama. Kako će se ona tome veseliti.

Kupio je buket krasnih ruža. Sjeća se: ona je tako voljela ruže i brižno ih njegovala, dok je on još bio malen. Kad ih je zalijevala, onda mu je pjevuckala o životu, koji će biti posut mirisavim ružama i bodljikavim trnjem. Mama se već sigurno dosta promijenila i postarala. Ali njezino je srce ostalo još uvijek mlado. Samo on to zna, koliko je u životu radi njega pretrpjela i koliko ga je ljubila.

Šetao je Josip po stazi aerodroma pomalo već nestrpljiv. Pogledao je na sat. Avion je trebao već stići. Vrijeme je prošlo. Ostali svijet, koji se skupio na stanici i iščekivao avion, znatiželjno je propitkivao službenike aerodroma, što bi to značilo. Možda ima zakašnjenje radi nevremena ili magle. Možda ima kakav mali kvar, pa se dulje zadržao. Nitko nije želio ni pomisliti, da se je mogla dogoditi katastrofa.

Prolazili su već sati, ali avion nije stigao. I više nikada ne će stići. Nitko ne zna ni kako ni zašto se desila

nesreća, u kojoj se avion s cjelokupnom posadom i devedesetdevet putnika strmoglavio u more. O toj strašnoj nesreći pisale su sve svjetske novine. Francuski "Paris-match" donio je čak i fotografije Josipa Harrus-a.

Bila je već večer, kad je Josip saznao za tragediju. Kao gromom ošinut zastao je časak, da dođe malo k sebi. On više nikada ne će vidjeti onu, koja mu je u životu sve dala. On joj više nikada ne će moći uzvratiti ljubav i zahvalnost. Nijema bol stisla mu je srce. Nije pozivao Boga na račun. S njegovih usana nije se čula nikakva tužba protiv Božje Providnosti. Josip je bio vjernik. Vjernik, koji vjeruje u Oca nebeskog i onda, kada mu je život vedar i sunčan kao proljetni dan, ali i onda, kada je tužan i maglovit kao kišovite jesenske večeri.

Što će sada učiniti? Kamo će s ovim buketom ruža? Otišao je u obližnju crkvu i na oltar naše Gospe stavio je svoje ruže. Kad ih nije mogao darovati svojoj zemaljskoj majci, evo ih dariva svojoj nebeskoj. Tu pred njom zadržao se dugo u molitvi. A Marija ga je poducila, kako će kršćanski podnijeti ovu nerazumljivu kušnju sudbine.

Pred Gospinim oltarom Josip je u svojoj duši ponovo doživio svu veličinu i zamašitost kršćanske istine o prekogrobnom životu. Smrt može odijeliti naša tjelesa, ali ne i naše duše. Tvojim se vjernicima, Gospode, život mijenja, a ne oduzimlje. I kad se razori kuća zemaljskog boravka, pripravlja se vječni stan na nebesima - tako pjeva sv. Crkva u misama za pokojne. Moja je majka zaista bila vjernik - mislio je Josip - i zato vjerujem, da ju je milosrđe Gospodinovo primilo u kraljevstvo svoje. Dakle, mamo moja draga, doviđenja u nebu!

Kada se Josip uputio k vratima crkve, još je jednom pogledao mili Gospin lik. I sad mu je izgledalo, da ga divne oči velike Majke čovječanstva, Majke svih tužnih i ožalošćenih, prate i kao da mu žele reći, da će sada Ona, Marija, preuzeti na sebe svu materinsku brigu za svoje siromašno dijete.

B o l j e d a s e m e n i d o g o d i l o . . .

Ovaj događaj nije svakodnevan. Zato izgleda nevjerojatan. Pred dvije godine u jednoj našoj provincijskoj bolnici došla je neka žena potražiti hitnu liječničku pomoć.

Bila je nedjelja i baš ju je tada Gospodin pohodio teškim križem. Dogodila joj se nesreća. Kipuća voda prolila se po njezinim nogama. Odmah su se pojavili veliki mjehuri i opekotine, a s njima još strašnije boli. Bolničarka,

koja ju je povezivala, rekla je, da je to bilo strašno gledati. Ali nešto drugo ju je mnogo više iznenadilo. Žena niti je mrmljala, niti klela, niti vikala. Bila je potpuno smirena. S vremena na vrijeme bi samo tiho uzdahnula: "Hvala Bogu!"

Bolničarka je bila duboko zadivljena junačkom strpljivosti sirote žene, znatiželjno je promatrala, kao da bi željela prodrijeti u njezino srce i vidjeti, odakle joj tolika snaga i mir. A onda je bolesnica rekla nešto, što se duboko usjeklo u dušu bolničarke i što u svojoj praksi nije još doživjela: "Sestro moja, hvala Bogu i na ovomu. Ništa zato. Proći će. Bolje da se ovo meni dogodilo, nego nekome drugome. Drugi bi psovali dragoga Boga... Ja sam se i jutros, prije nego sam došla u bolnicu, polako dovukla do crkve, da od Isusa dobijem snage i utjehe u svojim bolima.

Gdje je ova žena svršila svoj novicijat? U kojem je samostanu bila ? Gdje je naučila traktat o kršćanskom trpljenju? Nije vidjela ni novicijata. Nikad nije bila u samostanu. Nigdje nije učila dogmatiku. Pa ipak se u svome duhovnom životu tako visoko popela, da i najteže križeve prima predano i svetački iz ruke Božje. Ona je od Raspetoga na križu naučila, da i trpljenje spada u sastavni dio našeg zemaljskog života i s velikodušnošću ga prikazala

za otkup svoje braće.

Nikad nije čula za velikog Claudela, pa je ipak savršeno oživotvorila njegove krasne misli iz "Blagovijesti": "Moćna je bol, kad je dragovoljna kao što je i grijeh... Da li je svrha životu živjeti? Da li će se noge djece Božje prilijepiti uz ovu jadnu zemlju? Mi živimo, samo da umremo. I nije nam samo tesati križ, nego se na nj uspeti i s veseljem se Bogu darovati. U tome je radost, u tome je sloboda, u tome milost, u tome vječna mladost..."

Kakova je slava, ako vi za svoje grijehe strpljivo podnosite kazne. Nego ako vi za dobra djela strpljivo trpite, ovo je ugodno pred Bogom (I. Petr. 2, 20).

B o g a t s t v o   n e   u s r e ć u j e

Nosite se!
Ne trebam vas više,
vi lude lažne radosti svijeta.
Ja vas odbacujem kao ispijene
školjke
s raskošnog banketa (Korner)

Mislim, da su iste riječi i osjećaji strujali u umu i srcu slavnog svjetskog tenora José Mojica, kad je onog dana 1940. godine ostavio kazalište i pokucao na vrata franjevačkog samostana.

Dala ga je na svijet pobožna majka Virginija Mojica, koja će u svom životu često ponavljati divne riječi kršćanskog predanja: "Gospodin će nam uvijek pokazati, što nam je činiti..."

Kad je José Mojica imao dvadeset godina nastupa u operi "Seviljski brijač" i tom su prilikom otkrili njegov izvanredni pjevački talenat. Slavni tenor Caruzo ocijenio je pravu vrijednost José Mojica i njegovom preporukom on postaje stalni član opere u Chicagu. Započeo je put slave...

Redali su se uspjesi za uspjehom. José Mojica postaje jedan od najobljubljenijih pjevača svijeta. Održao je u raznim krajevima 309 koncerata. Za svaki koncerat dobivao je 1.000 dolara.Za svaku interpretaciju opere 900 dolara. Redovita sedmična plaća iznašala je 1.200 dolara.

Plivao je u dolarima, pa ipak nije bio sretan. Staro se iskustvo opet potvrdilo, da bogatstvo ne može usrećiti ljudsko srce. On sam govori, kako sav taj novac nije mogao ispuniti nedohitne ponore njegova srca: "Imao sam sve..., ali u stvari nisam imao ništa."

Nakon smrti svoje drage majke odlazi u samostan. 1947. godine zaređen je za svećenika. Svoj prekrasni glas stavlja odsada jedino u službu svome Stvoritelju i Gospodaru.

Po posebnom dopuštenju svojih poglavara pjevao je na radiju Belgramo u

Buenos-Aires-u. Za osam svojih nastupa dobio je nagradu od 60.000 pesosa, što bi u našem novcu iznašalo 4 milijuna dinara. Novac je upotrijebio za gradnju jednog sjemeništa.

Za vrijeme programa na radiju redovnik José Mojica je rekao značajne riječi:

"Naši mladići, koji gledaju na materijalne probitke, ne vole svećeništvo. Ali ja, koji sam imao u izobilju sve, što naši mladići sanjaju, da bi mogli postići, govorim, da uspjeh,slava, uživanje i bogatstvo ne vrijede niti za jedan sat proveden u Kristovoj službi."

Naš narod veli: koga Bog ljubi, onoga i kara. Nitko tko je Bogu mio, nije oslobođen od kušnja. Krist svakoga poziva na svoj križ. I José Mojica je pozvan.

Talijanski mjesečnik "Selezione" od srpnja 1959. donio je opširnu reportažu o slavnom pjevaču, kojega je danas Providnost posjetila jednom teškom kušnjom. José Mojica je oglušio. On više ne čuje...

Smireno i vedro nosi svoj križ, kao što je nekada taj isti križ strpljivo i mirno nosio genijalni Bethoven. Možda i Mojica danas u svom srcu govori ono, što Bethoven govori u filmu "Eroica": "Meni ne smeta više ništa... On daje, on oduzima. Ja sam se pomirio. Borba je svršena. U meni se rađaju dru-

gi zvuci i drugi glasovi. Kažite svijetu, onima koji me žale: Bethoven čuje!"

Još ga uvijek svijet ne može zaboraviti. Mnogi gonjeni vlastitim nemirima i razočaranjima kucaju na vrata samostana, da od gluhog José Mojica čuju riječi izbavljenja i spasenja. A on svakome, priprostom jednostavnošću franjevačke duše,odgovara:

"Ako tražite pošteno i iskreno Boga, On će vam pokazati put do mira i sreće."

S u s r e t s p a t n i c o m

Čini mi se, da je još uvijek živa, a već dvadeset godina leži nepomična u krevetu. Boravi u jednom našem primorskom mjestu. Kad sam čuo za njezinu beznadnu sudbinu, želio sam je posjetiti. Iz čiste samilosti za njenu dugogodišnju Kalvariju.

Razmišljao sam putem, što ću joj kazati? Kako ću je najbolje utješiti? Zamišljao sam, da će biti sigurno revoltirana zbog svog tragičnog udesa. Govorit će mi o svojim patnjama, kako to već često biva, ali s prizvukom tužbe na Gospodina i njegovu ljubav. Možda će mi postaviti pitanje: gdje je Bog, kad me kroz dvadeset godina pušta ovako nemoćnu i bijednu? Zar se vi ne biste smilovali jednom stvorenju, koje bi toliko trpjelo, a mogli biste mu

pomoći? A eto Bog, naš dobri Otac , šuti.....

Tako je zbog tobožnje"šutnje" optužio Boga pred nekoliko godina francuski pisac Salacrou u svom prikazu smrti glumca Dullin-a. Našao se ipak netko u francuskoj javnosti, koji mu je kršćanski odgovorio. Bio je to pokojni veliki pjesnik Claudel.

"5. rujna 1953. - Dragi gospodine Salacrou! Srce mi se steže, dok sam u "Figaro litteraire" čitao vaš prikaz smrti siromašnog Charles Dullina,kojeg sam volio. Pet dana agonije i nitko nije došao na ideju, da dovede svećenika tom jadnom čovjeku! - Dragi gospodine Salacrou! Vi optužujete dragoga Boga, što šuti, ali zar ne vidite, kako on već dvije tisuće godina viče na sav glas s vrha svoga križa? Nije njegova krivnja, ako ima toliko ljudi, koji zatvaraju uši..."

Mislio sam o svemu tome. Možda je i ova bolesnica zatvorila uši svoje duše? Patnja znade tako često zatvoriti vrata razuma i vjere. A ona je utjelovljena patnja. Patnica ne od jednoga dana, jednoga mjeseca ili jedne godine. Patnica već punih dvadeset godina,koja se ne može ni maknuti bez tuđe pomoći. Dragi Bože, što ću joj kazati?

Tako razmišljajući moj pratilac doveo me je u kuću bolesnice. Stupio sam u malu sobu. Pod bijelim pokrivačem razabiralo se ukočeno i nepomično

tijelo bolesnice. Na jastuku je počivalo blijedo i upalo lice. Dva crna oka iz dubokih šupljina promatrala su me kao iz nekog drugog svijeta.

Nakon konvecionalnih pozdrava započeli smo razgovor. Tiho je govorila, kao da će skoro umrijeti. Čitava njena pojava odavala je dojam smirenosti i spokojstva, daleko od svakog očaja i malodušja.

- Hvala Bogu - rekla mi je -. Teško je, ali On mi daje snage, da podnesem... - Tada je malko podigla glavu i uprla pogled u Raspetoga na zidu.

- Svoju patnju namjenjujem za grešnike i za svećenike. Danas nam treba puno dobrih svećenika... -

Nisam se smio dugo zadržati. Vidio sam, da se puno muči. Bilo mi je dosta, što sam vidio i čuo... Iznenađen nad herojskom veličinom ove patnice, rekao sam svome pratiocu na izlazu: "Prijatelju, pa to je svetica."

Kolika pouka za naše male patnje i naše svakodnevne križiće. Ona nije zatvorila uši... Ona je čula poziv Raspetoga s križa, da po trpljenju postane apostol. Ona je znala, što u kršćanstvu znači patnja...

"Svaka ustanova živi od onih i po onim sredstvima po kojima je bila ustanovljena. A u temelju Kristove Crkve leži križ...

Krist želi imati supatnike. Svakome udu mističnog tijela odmjeren je

određeni dio ovih muka. Taj dio bit će veći ili manji prema većoj ili manjoj Kristovoj blizini. Zato je apostolima odmjeren najveći dio..." (Holzner)

"S t r i c i z A m e r i k e"

Sastale se na krasnom parobrodu "Proleterki", koji je išao iz Rijeke prema Zadru. Dobre prijateljice iz djetinjstva, a tako dugo se već nisu vidjele. Život ih je rastavio i odveo svaku svojim posebnim pravcem.

- Moja Katice, tko bi to mogao reći onda, kada smo nasmijane pjevale životu i sanjale o sreći, da će se sve to tako tragično završiti - pričala je jedna.

- Istina je, Marice, ali život nije nikome ružičast i svakome se od nas jednom sruše mladenački snovi - odvratila je Katica.

- Može biti, ali ne vjerujem, da je svima tako. Eto, mogu ti reći, da odkad sam se udala, ja više ne znam za mir i zadovoljstvo. Bolest me je uništila... Uvijek netko bolestan: ili ja, ili djeca, ili muž. Pa da sam se u Boga kamenjem bacala, više me nije mogao kazniti...

- Nemoj tako, Marice... Ne smiješ nikada gubiti pouzdanja, Onaj, koji je dao križ, on će dati i snage - tješila je s puno uvjerenja i iskrenog sauče-

šća Katica svoju uznemirenu prijateljicu.

- Pusti, pusti, molim te, te slatke propovijedi... Ti se sigurno sjećaš, kako sam u mladosti bila pobožna... Nije bilo nedjelje bez mise, nije bilo dana bez molitve. Tako sam i kasnije nastavila. Tako i uzgojila svoje dvoje djece. Koliko sam devetnica u bolesti izmolila, koliko zavjeta napravila, koliko milostinje podijelila, pa mogu reći, uzalud... Ni u čemu me nije Bog uslišao...

- Slušaj, draga, što ću ti reći. Ti u sasvim krivim predodžbama predstavljaš sebi Boga. Ti ga pretstavljaš kao nekog dobrog i bogatog strica u Americi. Pa kad ti samo nešto ustreba, a ti samo pišeš: "Dragi striče, pošalji mi za djecu cipele..., mužu odijelo..., a za mene zimski kaput, jer mi je onaj stari već dotrajao..." Čula si već toliko puta u Evanđelju, da nam Isus na zemlji nije ništa drugo obećao nego križ...

Dolazak u luku prekinuo je stare prijateljice u ozbiljnom razgovoru.

Originalan je ona izraz "stric u Americi". Nisam ga nikad do onda čuo. A toliki i toliki današnji kršćani, koji su na svojim ramenima osjetili križ ne predstavljaju svoga Boga nikako drugačije, nego baš kao nekog bogatog i dobrog strica u nebu. Iznakazili su svoju vjeru. Iskrivili Evanđelje. Oni "ne

vide u molitvama, u hodočašćima itd. drugo, do neke vrsti osiguranja protiv nesreća, napose vremenitih. Njihova je sablazan velika, i njihova se vjera koleba i ruši, jer uza sve to trpe u životu kao i bezvjerci" (A. Remy).

Toliko smo godina kršćani, a tako malo Krista shvaćamo! Toliko godina trpimo, a u našim patnjama nema Krista. Jer kad bi on bio prisutan u našim nevoljama, kako bismo veselije koracali u životu i kako bi svijetla nada sjala u našem srcu.

U Košutićkinom romanu "Jaslice" Vanka govori svome ocu: "Kad bi mi ranjenoj htjela kanuti suza, dovukla sam se tamo do... gore. I čula sam gorsku besjedu: "Blago vama, koji plačete, jer ćete se utješiti." Kad bi mi se katkada pred okom rasprostro mrak, dopuzala sam se do njega i zavapila, a na to čula: "Idi, kćeri, vjera ti je tvoja pomogla!..."

U nevoljama ne gubi pouzdanja. Kada trpiš nisi ostavljen od Boga. Tada si mu najbliži i najsličniji. Pođi stopama velikih duša!

Glasoviti matematičar i veliki vjernik Gaus u pismu svome prijatelju Bolyai-u, među ostalim piše:

"... Daj, da teret života hrabro i bez mrmljanja do kraja ponesemo, ne izgubivši nikada s vida onaj viši cilj...!

Zar nije trebalo, da Krist to pretrpi i tako uđe u svoju slavu? (Lk.24,26)

"Ne reci, da nema spasa,
Ne reci, da gineš u jadu,
Što tamnija noć, to bistrije zvijezde,
Što dublja tuga, to bliži Bog..."
(A. Majkov).

Kako se Krist "osvećuje"

Krist je odabrao Petra za apostola kod ribarske lađe. Mateja, u službenom uredu kod carinskog stola. Pavla, kad je u svojoj fanatičnoj farizejskoj mržnji išao hvatati kršćane u Damasku. Vjetar puše kamo hoće - kazao je Gospodin. I njegova milost udara na srce, koje hoće i kada hoće. Tako je bilo kroz cijelu povijest kršćanstva. Nijedno zvanje, nijedna sila, nikakve neprilike ne mogu spriječiti Isusa, da On osvoji jednu dušu i učini je "svojom posudom izabranom". Čudnovata je strategija Gospodinova!

Martin Borman je i suviše dobro poznat, nažalost ne po dobru, da bi ga čovječanstvo moglo tako brzo zaboraviti. Bio je jedan od prisnijih suradnika Hitlerovih. Osobito se isticao po svojoj dubokoj mržnji na kršćanstvo. U svojoj gordoj oholosti, kako piše engleski časopis "Times" od 4. kolovoza 1958. rekao je i ovu pogrdnu hulu: "Nitko od moje djece ne će biti pokva-

ren od kršćanstva." To je govorio onda, kada je bio opijen vlašću tirana i kada je mislio, da njegovoj sili i moći ne će doći kraj. Danas mi znamo, kakav je doživio svršetak i koju je ocjenu dobio u povijesti čovječanstva.

Međutim, što se je dogodilo 26. lipnja 1958. godine u Insbrucku? Sin Marzina Borman, koji ima sada dvadesetdevet godina, bio je zaređen za svećenika. On se sprema da otiđe kao misionar u Afriku, da Kristovo evanđelje navješćuje poganima. Tko bi to mogao pred dvadesetak godina pomisliti? Iz krvi onih, koji su sijali mržnju, Bog izabire one, koji će sijati ljubav. Iz redova svojih najvećih neprijatelja Bog izabire sebi svoje najveće prijatelje....

Nešto se slično dogodilo s famoznim francuskim piscem Ernestom Renan. Otkad je onog nesretnog jutra po zadnji puta zatvorio vrata bogoslovije, da se u nju više nikada ne vrati, Renan je zauzeo neprijateljski stav prema Kristu.

Napisao je blistavim stilom pjesnika bogohulno djelo "Život Kristov", u kojem je zanijekao Kristovo božanstvo i prikazao ga samo kao čovjeka. Dopuštamo, da je Krist bio najveći čovjek u povijesti roda ljudskoga, mislio je Renan, ali treba skinuti lažnu aureolu božanstva, kojom su ga drugi iskitili. Dosta je bilo varki i iluzija. Otsada će ljudi vjerovati u Krista čovjeka, ali ne više u Krista Boga.

Kad je Renan bio na vrhuncu svoje slave, rodio mu se dragi unuk Ernest Psichari. Nije mogao ni sanjati, da će ga to dražesno dijete, s kojim se tako rado zabavljao na imanju u Bretanji, jednoga dana pred očima cijeloga svijeta demantirati.

Ernest Psichari postao je oficir, ali je bio daleko od Boga. U beskrajnim prostranstvima afričke pustinje, kamo je otišao po službenoj dužnosti, Krist je kučao na vrata ovog iskrenog srca, koje je tražilo istinu i sreću. I Ernest je jednoga dana čuo Kristov poziv...

U svom dnevniku od 13. siječnja 1913. godine napisao je nekoliko riječi, koje nam najbolje govore o žeđi njegovog srca za Kristom: "Dođi k meni, moj Gospodine i Bože."

30. svibnja iste godine piše ove divne misli:

"... Govorim pred Bogom, da je jedina moja želja na zemlji imati Vjeru, Ufanje i Ljubav svetaca, jedina želja umrijeti za obožavano ime našega Gospodina, ako me hoće uzeti među svoje mučenike..."

Poginuo je za vrijeme Prvog svjetskog rata. Imao je u ruci svoju krunicu, a na vratu mali Kristov križ.

Tako je umro Renanov unuk Ernest Psichari. Svojim životom i svojom smrću pružio je zadovoljštinu Gospodinu za uvrede svoga djeda.

Zaista, Bog je veliki strateg. On je spor, veli narodna poslovica, ali dostižan.

L i j e č n i c i g o v o r e...

Otišao je na specijalni klinički pregled. Dijagnoza je bila vrlo teška i opasna. Rak na želucu. Nije se smjelo čekati, jer je život visio na koncu. Trebalo je hitno podvrći se operaciji. Ali zar je to bilo lako?

Tko je taj teški bolesnik? Intelektualac u jednom našem gradu. Ima svoju ženu i sina studenta. Bog mu više nije dao djece, premda ih je vruće želio. On se i u svom privatnom životu obazirao na Boga i živio po njegovom zakonu. Njegova intelektualna i kulturna sprema nije mu smetala, da bude dobar i praktičan vjernik.

Otišao je smireno na operacijski stol, kao što bi netko drugi otišao na izlet. Prije operacije napisao je pismo svome prijatelju, u kojemu je bilo napisano i ovo:

"Želio bih živjeti barem još toliko, da izvršim svoje obveze prema ženi i sinu. Ali, ako Gospodin hoće drukčije, On će se onda pobrinuti i za moje obveze. Ja ne bježim niti od ovoga niti od onoga svijeta..."

Kakva velika vjera, mir i bezgranično pouzdanje struji iz ovih nekoliko

redaka? Ostao je, hvala Bogu, živ, da i dalje svojim životom i svojim zvanjem svjedoči za svijet onkraj groba.

Talijanski mjesečnik "Selezione" u studenom 1957. godine donio je zanimljivi članak pod naslovom "Vjera i medicina". Mladić od dvadeset i šest godina, Stanislav Wisnijevski uskrsnuo je poput Lazara - kaže pisac toga članka. Što je bilo s njime? Pred Božić 1954. godine, dok je taj mladić radio u radiološkom kabinetu bolnice "Lutheran Deacones" u Chicagu, pao je na zemlju. Srce je bilo zaustavilo svoj rad. Liječnik je odmah otvorio grudni koš i nakon dva sata masaže srce je nastavilo svoj rad. Novine čitavog svijeta su o tome pisale, a tri liječnika, koji su u tome sudjelovali, dali su svoj izvještaj. Samo nitko nije istakao, da su prilikom te intervencije svi prisutni, liječnici i bolničari, neprestano molili. To se nije pojavilo u štampi.

Jedan od tih liječnika dr. G. D. Brown kaže ovo: "Htio sam nadodati u svome članku, da smo se u tim časovima mnogo molili, ali sam mislio, da možda to ne spada na liječničku reviju." Za ovoga je liječnika to ozdravljenje bilo i religiozni i klinički slučaj.

Danas su medicina i religija bliže nego ikada dosad. Danas se smijemo - kaže se u tom članku - kad čujemo za onu rečenicu: svećenik ulazi, kad liječnik izlazi iz bolesnikove sobe. Sve-

učilište u Chicagu imenovalo je bivšeg kapelana bolnice Grangera Westberga, koji je bio teolog, a ne liječnik, za profesora religije i zdravlja.

Na polju mentalne higijene nestaje sukoba između teologije i psihoterapije. Kad je bolnica u San Francisku "St. Maris" organizirala kongres psihijatra i katoličkih svećenika, auditorij bolnice je bio pun svećenika i liječnika, a razgovaralo se o tome, da li ispovijedaonica i stol psihoanaliste svaki na svoju stranu vuče dušu bolesnika? I našao se jedan harmoničan odgovor.

Nova američka akademija religije i mentalne higijene ima oko 600 članova psihijatra, 600 psihologa i 600 crkvenih osoba svih vjeroispovijesti. Jerome Hajden, benediktinac, ima diplomu filozofije medicine, predaje psihijatriju na katoličkom sveučilištu u Vašingtonu i svakog dana ide pacijentima.

Svakog dana pred očima liječnika sve se više otkriva neskrivena činjenica, da vjera u Boga ima odlučan utjecaj na zdravlje i duševno smirenje bolesnika. Zato je sasvim iskreno mogao kazati Klaude Forkner, profesor kliničke medicine na sveučilištu "Kornel":

"Često mi ne znamo, što liječi bolesnika. Siguran sam, da je vjera često veoma važan uzrok."

Njegov kolega po zvanju dr. Wilijam Osler javno je ustvrdio, da ništa

u životu nije veličanstvenije od vjere. Ona je jedina motorna snaga, koja se ne može izmjeriti na vagi.

Može dakle netko biti uvaženi liječnik i specijalista, ali i ponizni vjernik, koji će Bogu dati uvijek prvu i zadnju riječ i koji će priznati, da postoji još nešto moćnije i silnije, što nije na dohvat liječničkih instrumenata.

I športaši mogu s Gospodinom

Oni, koji se bave sportom, čuli su za obadvojicu. Prvi je slavni trkač Mila Zatopek, po narodnosti Čeh. Drugi je obljubljeni francuski biciklist Ivan Brankart. Obadvojica su veliki športaši, ali i uvjereni kršćani. Oni su zaista u životu ostvarili velike misli pokojnog Pija XII. koje je uputio svim športašima prilikom njihove audijencije 1953. godine.

"Radujte se,dakle, pravoj aktivnosti u gimnastici i sportu... Iznad svega, usred jurnjave i zamamnosti gimnastičke sportske aktivnosti, ne zaboravite na ono, što više vrijedi u životu: dušu, savjest, i povrh svega, Boga..."

Na olimpijadi 1952. u Helsinkiju Zatopek je osvojio tri zlatne medalje. Nešto slično sportske kronike još nisu zabilježile. Pobijedio je sve svoje

suparnike na stazi od 5.000 metara, zatim na stazi od 10.000 metara i na koncu u slavnoj maratonskoj trci, čija je dužina iznašala 42 kilometra. Kad je ovjenčan lovorom stupio na stadion kao pobjednik, urnebesnim pljeskom pozdravila ga je masa od 70.000 ljudi. Trideset i dvije države poslale su svoje predstavnike, da se natječu u toj grani sporta. Milan Zatopek, prozvan "ljudskom lokomotivom", ostavio ih je sve daleko iza sebe.

... A kakav je njegov stav prema vjeri? Neka nam slavni trkač sam priča. On je prošle godine dao jednom novinaru ovu izjavu:

"Otac mi je bio siromašni postolar. Ja sam kao dječak ministrirao. Majka me je učila moliti. Moje omiljeno svagdanje štivo jest Sveto Pismo, u kojem nalazim snagu, da živim po glasu savjesti. Sve na svijetu prolazi, samo ne prolazi duhovna veza, koja nas spaja s Bogom. Nitko me na svijetu ne bi mogao udaljiti od Boga i molitve."

Isto vjersko osvjedočenje dijeli sa Zatopekom i njegov mlađi športski kolega Ivan Brankart. Oni, koji prate tradicionalnu biciklističku trku "Tour de France", poznaju ga dobro. Još više pozna tog mladića francuska javnost po njegovoj jednostavnosti i skromnosti. Sportski mu triumfi nisu "zavrtili glavom", da ne bi vidio svoje pravo mjesto u tom prolaznom životu. On je

duboko osvjedočen, da i u športu "Bog treba biti prvi poslužen".

Tijekom trke "Tour de France" uvijek bi našao vremena, da prisustvuje sv. Misi. 30. srpnja 1955. stigao je drugi u park des Princes u Parizu. Dva dana nakon toga došao je u svoje rodno mjesto i za vrijeme župske Mise ponizno je kleknuo na pričesnu klupu, da primi Boga u svoje srce.

Osjeća se Ivan Brankart i Gospinim dužnikom. Zato se pridružio hodočašću u Notre Dame de Chevremont, da se na svim postignutim uspjesima zahvali Mariji, koju nazivlju zaštitnicom športaša.

I veliki športaši mogu biti i veliki vjernici. Ali i još nešto drugo. Mogu biti i dobri Kristovi apostoli.

K a d a s l u š a š M o z a r t a

1956. godine cijeli je kulturni svijet slavio 200-godišnjicu rođenja jednog od najvećih kompozitora svijeta Amadea Mozart. Na svečanim priredbama izvađala su se njegova besmrtna djela, u koja je veliki stvaralac prenio bogatstvo svoga genijalnog duha.

Mozart je tumač naših mračnih i vedrih dana - tako se je netko izrazio za njegovu muziku - zato nam je toliko blizak i drag. Osjetit ćeš u njemu bijes bure, ali i tihe akorde smirenja. Skrivenu tugu ove zemlje, ali i vedre horizonte vječnosti. Krik ljudskog srca za mirom i srećom, ali i radosnu Himnu Onome, u kome se jedino sva ljudska srca smiruju.

Mozart je bio velik ne samo po svom glazbenom stvaranju, nego i po svojoj žarkoj vjeri. Najživlji i najbogatiji izvor Mozartovih muzičkih inspiracija bila je upravo vjera u Boga.

U raznolikom i bogatom muzičkom stvaralaštvu nalazi se dvadesetak misa, četrdeset oratorija i nebrojeno mnoštvo religioznih moteta. Vrhunac njegova umjetničkog dostignuća jest "Requiem", taj potresni trzaj čovjeka između života i smrti, vremena i vječnosti, ispaštanja i konačnog smirenja u domu Očevu. Neki pisci tvrde, da je Mozart u bolesti, predosjećajući skoru smrt, pisao svoj "Requiem". Otuda njegova snaga i neposrednost, dramatičnost i ljepota, koja izbija iz toga djela.

U svom kratkom životu doživio je Mozart uvijek istu sudbinu velikana: slavu i nerazumijevanje, pljesak publike i napuštenost siromaha. U časovima svojih najvećih uspjeha i priznanja, dok se je sa smješkom na usnama klanjao razdraganim obožavateljima, uvijek je bio svijestan stare mudrosti, da brzo prolazi slava svijeta. Njegov životopisac M. Vesterlind iznio je intimni dijalog Mozartov sa samim sobom:

"Evo sada stojiš na vrhuncu života, Mozarte - govorio je neki glas - stojiš ispod triumfalnog slavoluka. Ovo je opojno veče vrhunac tvoga života. To ti osjećaš jako i svijesno. Ali ne osluškuješ li ti upravo u ovom trenutku ono, što je s druge strane?... Nakon najburnije slave slijedi pad i zaborav, nakon rasplamsanog ognja pepeo. Negdje već čeka hladan grob. Što je bio tvoj život? Samo borba..."

Sreća što je u Mozartovu životu Bog bio velika stvarnost, koja ga je uvijek okruživala svojom prisutnošću. Zato je i u iskušenjima života ostao uvijek vedar, hrabar i predan u volju Božju.

23. X. 1777. prigodom njegovog dvadesetprvog rođendana, otac mu piše: "Želim ti sreću prilikom tvoga rođendana. Ali, što bi ti mogao poželjeti danas, a da ti to ne poželim uvijek ?.. Želim ti milost Božju, koja nek te prati na svakom mjestu i koja nek te ne napusti nikada..."

Sutradan je Mozart odgovorio svome ocu:

"Hvala ti na željama za sreću prilikom moga rođendana. Ne uznemiruj se; Bog je uvijek pred mojim očima prisutan. Priznajem njegovu svemoć, bojim se njegove srdžbe, ali priznajem i njegovu ljubav, njegovu dobrotu, njegovo milosrđe prema stvorenjima. Bog nikada ne će ostaviti svoje stvorove. Sve što

odgovara njegovoj volji, odgovara također i mojoj..." (Foyer de Notre Dame - octobre 1956)

Ako je ovako Mozart osjećao blizinu Svemogućega, onda je jasno, da mu ni smrt nije bila nikakvo strašilo. O. Parvillez u svojoj knjizi "Radost pred smrću" citira jedno Mozartovo pismo:

"Kako je smrt, ako je dobro promotrimo, pravi cilj života, ja sam se već više godina toliko sprijateljio s tom pravom prijateljicom ljudi, da mi njezina slika ne samo da nije strašna, nego upravo biva slatka i utješna. Zahvaljujem Bogu, što mi je udijelio milost, da shvaćam smrt kao ključ našeg pravog blaženstva. Nikada ne liježem u krevet, a da ne pomislim, da bih mogao sutra i ne ustati. Pa ipak nitko od onih, koji me poznaju, ne može reći, da me je ta misao ražalostila i jedan čas."

Dijete Marijine milosti

Gospa je suspasiteljica roda ljudskoga. Ona je rodila Spasitelja svijeta. Ona ga je žrtvovala na križu. Ona je s krvlju svoga Sina pomiješala svoje materinske suze i neizrecivu patnju svoga bezgrešnog Srca za otkup naših duša. Spasavati, to je Marijin program i u povijesti sv. Crkve. Ona ne može

biti indiferentna prema našoj sudbini. I zato sve čini, da nam osigura vječnu sreću i kraljevstvo Sina svoga. Znat ćemo tek na drugom svijetu, koliki duguju Mariji svoj vječni spas.

Među tim golemim brojem zahvalne Marijine djece sigurno će biti i Louis Budenz, američki pisac i novinar. On je povijest svoga obraćenja posvetio Bezgrešnoj, jer je uvjeren, da je njegovo obraćenje djelo Marijine milosti i ljubavi.

Odlutao je već u svojoj ranoj mladosti daleko od vjere. Zaboravio na svoj katolički odgoj, zaboravio na Isusa i njegovu Majku. A u isto vrijeme, dok je on lutao životom, u rodnoj kući u Indijani njegova obitelj svakog dana kroz punih trideset godina moli krunicu za rasipnog sina. I Gospa ih je uslišala...

Budenz-a muče teški socijalni problemi i jadi poratnog čovječanstva. Sastaje se s msgr. Fulton Sheen-om u jednom hotelu New-Yorka, da bi s njime raspravljao o onom, što njega tako bolno tišti. Međutim na veliko iznenađenje Sheen ga prekida riječima: "A sada govorimo malo o Blaženoj Djevici." To je bio čas kada je preko ustiju biskupa Sheen-a progovorila Marija srcu svoga odbjeglog djeteta. Budenz je kasnije opisao te časove milosti:

"Mir, koji dolazi od Blažene Djevice, mir, koji sam poznavao u svome najranijem djetinjstvu, ponovo je blistavom svjetlošću rasvijetlio moju nutrinu. Taj čas učinilo mi se, da slušam pozdrav anđela Gabrijela: Ave Maria, gratia plena... Mislio sam, kako se često ta molitva uzdiže iz tisuća duša, koje trpe, i kako ih ona smiruje. A ja, koji sam sve to poznavao bolje nego drugi, ja sam je zanemario i odbacio. Bez blagoslova Magnifikata ovaj svijet je ludnica... Tada sam imao pred sobom puninu i svetost života, koji sam napustio. Još je uvijek moguće steći mir, kao plod pobožnosti prema Bl. Djevici Mariji. Ta misao mi je izmamila uzdah olakšanja..."

Završavam riječima, kojima je i sam Budenz završio povijest svoga obraćenja:

"Hvalite, Gospodina, svi narodi... jer je utvrđeno nad nama milosrđe njegovo..." (Ps. 116).

\+ + +

III.

K R Š Ć A N S K I   Ž I V O T

Došao sam, da imadu život i
da ga imadu u izobilju.

(Iv. 10, 10)

Dođi, Gospodine!
Više od srebra i zlata,
Više od kruha,
Nama Gospodine, treba
Tvoga Duha!

Najbolje upotrebljen čas života jest onaj, kad najviše ljubimo Isusa.

Charles de Foucauld

Student Slavko u Belgiji

Pred nekoliko godina otišao naš student Slavko u Belgiju. Uspio je uhvatiti vezu s jednim kirurgom u Bruxelles-u, koji ga je primio kao gosta u svoj dom. Liječnik je imao petero djece. Svi jedan drugome do uha. Atmosfera u kući srdačna, otmjena i kulturna. Djeca su se upravo natjecala, kako bi našem mladom studentu učinila što ugodniji boravak u njihovoj zemlji. Našem studentu je postalo nekako nevoljko pri duši, jer nije naučio na toliku pažnju i finoću. Ali bilo je nešto drugo, što ga je puno više iznenadilo.

Ujutro u šest sati nastalo je u kući spremanje, užurbanost, šaputanje. Student se naš probudio i shvatio, da u to vrijeme obitelj ustaje. No, mislio je u sebi, ja sam gost, a za goste važi svugdje iznimka, pa mogu produžiti. I okrene se na drugu stranu.

Oko sedam sati se opet probudio. Sluša, ne će li čuti kakav razgovor ili buku. Ali ništa se nije čulo, kao da su svi pomrli. Digne se, iziđe iz sobe, prošeta hodnikom, ali nikoga nema, pa nema. Pođe u kuhinju, možda će

tamo naći gospođu. Ali i kuhinja je prazna. Pa kud su prije sedam sati svi izišli, uzaludno je zapitkivao samoga sebe. Ode u svoju sobu, da čeka mirno razvoj situacije. Nakon nekoliko minuta čuje, da su se kućna vrata otvorila. Zaista, evo ulaze svih sedmero...

Student Slavko mukom je šutio. Oni mu nisu ništa rekli, a sam ih nije htio pitati. Dan je protekao vrlo ugodno. Djeca su se razbježala svaki za svojim poslom. A dvojica odraslih, također studenti, bili su dodijeljeni kao vodiči, koji su mu pokazivali sve znamenitosti tog glavnog belgijskog grada.

Sutradan se ujutro ponovila ista stvar. Najprije strka i žamor, zatim odlazak i grobna tišina. Slavko je postao vrlo znatiželjan, pa je odlučio u zgodnom momentu upitati svoje gostoprimce, kamo se to svakog jutra svi žure.

- Gospodine doktore, oprostite mojoj znatiželji, zanima me, kamo to idete svi svakog jutra?

Doktor se malko nasmije i sa čuđenjem odgovori:

- Dragi prijatelju, pa vi kao katolik trebali biste to pogoditi. Znate, svakog jutra, prije nego se uputimo svojim zvaničnim dužnostima, idemo k svetoj Misi. -

- Pa zar svaki dan, gospodine doktore - odvrati Slavko, kome to nije išlo u glavu.

- Moj brate, zaista svaki dan. Misa spada u naš dnevni red. Pa kad Isusu nije teško dnevno silaziti na oltar, da se žrtvuje za naš spas, zar da nama bude teško žrtvovati jedan sat, da mu iskažemo svoju ljubav i zahvalnost.

Slavko više nije ništa pitao. Neprestano su mu u ušima onih dana šumjele riječi kirurga: "Kada Isusu nije teško silaziti svakog dana na oltar..." Dakle, Misa je Isusova žrtva. Žrtva za naš spas. To on nije nikad mislio. Išao je i on k Misi nedjeljom. Ali onako iz lijepog običaja, često iz pažnje prema mami, koja je na to pazila. Ali na Misi nije ništa doživio posebno niti shvaćao, da je ona nešto drugo negoli ostale pobožnosti. Ovi pak Misu povezuju sa svojim svagdanjim životom...

Slavka je bilo stid, da tako malo pozna najveće blago svoje vjere. Vratio se iz Belgije, ali mu mama više nikada nije trebala kazati: "Slavko, hajde na Misu, već je vrijeme..." Sada je on nju zvao.

Kad bi svi naši katolici napokon se uvjerili, "da Krist nije bio zadovoljan, što je jednoga dana u svjetskoj povijesti prikazao samoga sebe Ocu kao žrtvu za svijet, već je odlučio, da se žrtvuje u sve dane, koji će slijediti iza onoga Velikog petka. I svaki puta Isus se žrtvuje s onim istim osjećajima, što ih je imao, kad se žrtvovao na Kalvariji. I svaki puta Isus me poziva,

da mali križ svoje žrtve sjedinim s velikim križem njegove Žrtve" (Plus).

Zar nije onda lijepo definirao veličinu sv. Žrtve na oltaru naš Merz, kada je kazao: "Najveća stvar na svijetu jest sveta Crkva. A najveća stvar u Crkvi jest sveta Misa."

Što bi rekao naš zemljak, da je slučajno pred nekoliko godina mjesto u Belgiju dospio u Francusku, i da je nabasao na pok. Paul Claudel-a, kako s misalom u ruci ministrira kod oltara svećeniku? Možda bi se tada i u njegovom srcu porodila želja, da bude bliže Srcu, koje s oltara privlači tako velike duše...

Nagrađeno pouzdanje

- Hvaljen Isus, prečasni! - tako je na vratila župskog ureda pozdravila svoga župnika.

- Vazda bio hvaljen, gospođo. Koje vas dobro nosi?

- Prečasni, ja bih zamolila krštenicu za moju malu. Vjeroučitelj hoće, da se dijete svakako ove godine pričesti. Ja sam protiv toga, jer je ona još tako mala, ali kad on hoće, što ja mogu...?

- Neka, gospođo, neka ide dijete Isusu - ohrabri je župnik. - A kako ono najmlađe?

- Hvala Presvetom Srcu, vrlo dobro. Istina puno je zločest, ali je zdrav, dobro jede, penje se u kolijevci kao veliki. Nisam se nadala, da će tako biti otporan i jak. -

- A zašto ne? - znatiželjno je upita župnik.

- Kad vas interesira, ispričat ću vam... Nad tim djetetom, barem to je moje duboko uvjerenje, pokazala se očita pomoć Presvetoga Srca. Bila sam u blagoslovljenom stanju. Živjeli smo tada teško, jer mi je muž ostao bez posla. Bilo je i drugih neprilika u kući, koje su me uznemirivale. Grizla sam se i mučila, dok nisam požutjela kao limun. I tako sam dobila žuticu. Sva sam klonula i oslabila, da sam se jedva držala na nogama. Otišla sam liječniku...

-Gospođo, vaše je stanje vrlo ozbiljno. Savjetujem vam prekid trudnoće, dok ima vremena... - tako mi je rekao.

- Gospodine doktore, ja sam i sama svijesna, da je moje zdravlje u pitanju, ali ja toga ne ću učiniti, pa ostala živa ili mrtva - to je bio moj odgovor.

Odmah sam otišla u zarazno odjeljenje gradske bolnice na liječenje. Tamo me je neki liječnik još više prestrašio.

- Gospođo, znate li, da žena koja je u drugom stanju, a ima žuticu, vrlo često rađa defektnu djecu...?

Nije mi preostalo drugo nego bez-

granično pouzdanje u Presveto Srce Isu-
sovo. Uvijek sam se njemu preporučiva-
la. I tada sam ga u svojoj beznadnoj
boli žarko vapila i zazivala. Hvala mu,
stoput hvala, jer me je uslišalo...

Porođaj je bio sasvim normalan.
Puno lakši nego kod moje prijašnje dje-
ce. Dijete se rodilo i jače, i krupni-
je, i zdravije od ostale moje djece. A
takvo je i danas. -

Gospođa je završila svoje priča-
nje i otišla. A župnik je brzo zapisao
taj dragocjeni doživljaj, u kome je
još jednom vidio nagrađeno pouzdanje u
dobro Kristovo Srce. -

Došle su mi na pamet Isusove rije-
či: "Ženo, velika je tvoja vjera. Neka
ti bude, kako si vjerovala."

Koliko bi milosti kršćani posti-
gli od Gospodina, kad bi molili žarkom
vjerom, koja i gore prenosi, bezgranič-
nim pouzdanjem, koje ne poznaje sumnje.
Naš Spasitelj je rekao jednoga dana sv.
Katarini Ricci, govoreći joj o dušama,
čija se vjera pomalo gasi: "Milosti, ko-
je su im uzmanjkale, to su zapravo one
milosti, kojih su se dragovoljno liši-
le ne moleći ih, ne tražeći ih i ne
želeći ih. Da bi im dao, htio sam samo
to, da vidim, kako ih vruće žele i žar-
ko mole. Ne daju se biseri i dragulji
onima, koji im ne poznaju vrijednost.
Pa i ja isto tako ne dajem svoje milo-
sti i svojih darova onima, koji ih ne
znaju cijeniti. Dajem ih samo onim du-

šama, koje ih traže upravo toliko, da
postaju dosadne, tražeći ih dan i noć."

Svi bismo mi trebali dobro zapam-
titi veliku pouku, koju nam daje Božji
čovjek naših dana P. Pijo, kad nas upo-
zorava: "Nema teže uvrede za Gospodina,
nego kad smo posumnjali u njegovu lju-
bav..."

Protestant o Euharistiji

Slavni pisac i nobelovac F. Mau-
riac napisao je prilikom jedne prve sv.
Pričesti u Francuskoj članak pod naslo-
vom "Jednog proljetnog jutra". Evo ne-
koliko misli, kojih nikad nisam mogao
zaboraviti:

"No, koliko se pričesnika udalji
od Isusa isti onaj dan, kad ga primaju
prvi puta. A vječni Patnik, prikovan
trima čavlima, čeka ih na istom mjestu,
u istoj maloj Hostiji, a dogodi se če-
sto, da ga se oni sjete istom na pragu
vječnosti. Ovaj kruh života bio im je
dan, da se njime hrane cijelog svog ži-
vota, a oni čekaju, da im ga smrt si-
lom stavi u usta, kad već ne mogu bira-
ti između Isusa i nečeg drugog, kad već
nema ničega, čemu bi ga mogli žrtvo-
vati..."

Sjetio sam se ponovo ovih redaka,
kad sam susreo Ivicu. Bio je on nekada

ministrant, tako blizu oltaru i euharistijskom Spasitelju. Često se bijela Hostija spustila u nevino Ivičino srce. A onda je najednom nestao. Otišao je u drugi kraj, drugu sredinu, drugo ozračje.

Kad sam ga nakon deset godina opet vidio, bio je to drugi Ivica, i dušom i tijelom. Rijetko je polazio u crkvu, a još rjeđe ga je Isus vidio na pričesnoj klupi.

- Ivice, zar si zaboravio Isusa? U tvojim mladenačkim previranjima ništa ti nije tako potrebno kao sveta Pričest.

- Može biti, ali moja se vjera pokolebala. Da vam iskreno kažem, ja u sve sumnjam, pa i u Pričest - skeptično je odgovorio.

Nije Ivica nažalost u našem društvu ni prvi ni zadnji, koji sumnjaju u Isusovu ljubav i svemoć. Svima je njima dobro odgovorio jedan protestant u pismu, koje donosi A. Remy u svojoj knjizi "Od stvaranja do atomske ere":

"Vi katolici kažete, da vaš moderni duh odbija prihvatiti realnu prisutnost Boga pod euharistijskim prilikama u maloj Hostiji svetohraništa. Pa dobro. Nešto smeta mome razumu: ako se doista dogodilo nečuveno djelo u analima čovječanstva, da je Bog tako ljubio svoju ljudsku djecu, da se među njima utjelovio, približio svim njihovim bolima i prolio za njih svoju krv,

nije moguće, da taj Bog, koji je toliko ljubio ljudsku djecu, i završivši svoju misiju ostane među njima samo kao povijesni spomen poput Aleksandra, Cezara i Napoleona. Nešto mojem razumu govori, da je božanska moć morala naći za svoju ljubav sredstvo, da ostane među ljudskom djecom toliko ljubljenom.."

Tako govori zdravi ljudski razum. A Isus Krist, neprevarljiva Božja Riječ, govori svima naraštajima, pa i našem skeptičnom vremenu: "Tijelo je moje doista jelo i krv je moja doista pilo... ako ne budete jeli tijela Sina Čovječjega i ne budete pili njegovu krv, ne ćete imati života u sebi" (Iv. 6.). Kad bi me i vlastiti razum prevario, Isus, moj utjelovljeni Bog ne može me prevariti.

Euharistijski Isus mora postati središte tvoga života, snaga u kušnjama, utjeha u bolima, oružje u napastima, poticaj u radu. Bez Euharistije nema velike vjere, nema čistoće, nema mučeništva, nema neumornog apostolata.

"Vremena, u kojima je euharistijsko Srce Crkve živo kucalo, bile su godine blistavog sunčanog cvata. Sjetite se samo trinaestog stoljeća, kada je sv. Toma ispjevao svoju himnu presvetom Sakramentu. To su bila vremena vjere, teološke znanosti i blagoslovljenog redovničkog života. Kada je to bilo udaralo sve slabije i slabije, nastupala su vremena duhovne malaksalosti, mlako-

sti, janzenističke bezosjećajnosti, liberalističke duhovne suhoće, provjetiteljskih sumnja i labave misionarske revnosti. Vremena, kada su vjernici promatrali tabernakul bojažljivo,iz daljine, kao Židovi plameni Sinaj u pustinji, bila su vremena duhovne smrti: zato spavaju mnogi među vama........" (Holzner)

K i n e s k i d i p l o m a t i i s p o v i j e d

Znate li, tko je zadavao najteže brige Isusovu dobru srcu? Farizeji, koji su mu postavljali zamke? Ne. - Herod, koji mu je radio o glavi? - Ne. - Rimski carevi i njihovi namjesnici u Palestini? - Ne.

Najveća Isusova briga i najgorča bol bili su grešnici, oni, koji su onda živjeli, i svi, koji će živjeti do svršetka svijeta. Radi njih je činio najveća čudesa, radi njih je izrekao najdivnije parabole o božanskom milosrđu, koje ih uvijek čeka. Radi njih se pojavio na ovom našem malenom planetu. Sam je to kazao: Sin je čovječji došao tražiti, što je izgubljeno...

On je poznavao ljudsku dušu i znao je, što grijeh unosi u ljudska srca. Eno vam Magdalene - javne grešnice - koja pada pred Učiteljeve noge i suzama mu svojim govori, kakav pakao i užas nosi u sebi. Njegovo je božansko Srce duboko dirnuto ovim prolomom suza, u kojem duša traži oproštenje, oslobođenje i mir savjesti, pa joj govori velike riječi: "Oprošteni su ti grijesi ... Idi u miru..." (Lk. 7, 49).

Dobro primjećuje jedan pisac:"Tri je osobe izabrao Krist, da budu na podnožju njegova križa. Tri osobe od pola milijarde ljudi, koji su tada živjeli na zemlji. Među ovim trima osobama jedna je Bezgrešna, druga je čista - Ivan. Razumijem ovaj izbor. Boljega ne mogu ni zamisliti. A Magdalena? Ja je nikada ne bih izabrao. Ne bi mi nikada došla misao u glavu, da iz cijelog roda ljudskoga izaberem tri osobe, od kojih će dvije posjedovati sačuvanu nevinost, a treća iznova dobivenu. Gospodin je znao, što treba nama grešnicima, da se dignemo u pouzdanju. Kakav lijep primjer! Kome se Isus nakon uskrsnuća najprije ukazuje? To je nekadanja javna grešnica Marija Magdalena. Koliko dobrote Srca Isusova!

Znao je Krist da će ga i poslije njegova zemaljskog života tražiti bezbrojne Magdalene, skrušeni razbojnici, raskajani carinici, rasipni sinovi,zato je i izmislio jedinstveno čudo milosrđa i oproštenja sv. ispovijed, da ga po njoj nađu svi, koje pritisne težina grijeha i nemir strasti.

John C. Wu, kineski diplomat i o-

braćenik, objavio je svoj životopis pod naslovom "S one strane istoka i zapada". - "Foyer Notre-Dame" od travnja 1956. donio je neke uzbudljive misli iz toga djela, koje se odnose na njegovo osobno doživljavanje sakramenta sv. ispovijedi:

"Ispovijedao sam se svećenicima svih narodnosti i svih redova, bili oni Kinezi, Amerikanci, Francuzi, Englezi, Talijani, Nijemci, Belgijanci ili Indijci, uvijek sam čuo jedan isti glas, glas Majke.

Bili oni Isusovci, Benediktinci, Sulpicijanci, Karmelićani, Pasionisti, ili vanjski svećenici, našao sam samo jednu istu mudrost, mudrost Majke.

U ispovijedaonici je Otac tu, Sin i Duh Sveti. Tu je oproštenje i milost, koja liječi.

Dok sam bio u Chunkingu, pao sam u neki grijeh i otišao sam na ispovijed kod jednog starog i dobrog francuskog svećenika. Sutradan je došla ista napast i ja sam ponovo sagriješio. Osjećao sam neko kolebanje, da li da se ponovo ispovjedim. Ipak sam prisilio svoju volju i postao svoj vlastiti policajac. Sam sam sebe odlučno povukao u božansku sudnicu. Mislio sam, da će se otac zgroziti i da će me otpustiti bez nade. Ali on je bio veoma blag i savjetovao mi je, da se pouzdam u milost božju i da budem strpljiv sa samim sobom.

Divne li stvari! Otada se ona napast nije više pojavila. Tvrditi, da se čovjek ispovjeda, da bi mogao lakše griješiti, isto je tako apsurdno, kao i tvrditi, da jedan čovjek ide više puta k liječniku u nadi, da može ostati bolestan."

Obistinjuje se riječ Sv. Pisma : "Tko krije svoje grijehe, nema blagoslova. Tko ih priznaje i ostavlja, dobit će oproštenje" (Prič. 28, 13).

O z b i l j n o p i t a n j e

"... Al' u jednu jesen on je došao,
Korak je Njegov vonjao na smilj,
S dva crna bezdna mi je prišao,
I grubo ubro moj bijeli krin....."
(V. V.)

Ovaj stih opisuje žalosnu sudbinu mnogih mladih djevojaka, koje su u časovima neopreznosti i trenutačnog zaborava pustile zablatiti i pokidati najljepše proljetno cvijeće svoga života. Mislile su, da se mogu poigravati vatrom. Zaboravile su, da je dostatna mala iskra, da izazove veliki požar. A kad su se trgnule, bilo je već kasno.

U jednom našem gradu, pred dvije godine, zakucala je na vrata župske kancelarije starija osoba. Vodila je sa sobom neku prestravljenu djevojčicu, koja je bila u svojoj šesnaestoj godini.

- Velečasni, molim vas kao Boga,

spremite ovu nesretnicu za prvu svetu Pričest. Za dva će mjeseca dobiti dijete, pa da se barem prije porođaja pomiri sa svojim Gospodinom.

- A gdje ste prije bili, gospođo?-

- Velečasni, to je sada kasno pitati. Ona je bila prepuštena sama sebi. Nema ni oca ni majke. Mene nije htjela slušati. Skitala se danas, skitala se sutra, i eto, kakva sada izgleda.

Iz očiju blijede djevojke sjevala je strahovita zebnja, strah i očaj. Teško je bilo gledati u taj promašeni život, u tu izgubljenu mladost, u taj proigrani poziv žene i majke. Ali iza njene blijede pojave, koja izaziva samilost, svećenik je gledao onu nevidljivu povorku bestidnika, pravih krivaca, koji tako besavjesno i hladnokrvno upropaštavaju tolika mlada djevojačka srca, pozvana na velike dužnosti. Mnogi su muškarci trebali biti anđeli čuvari djevojačke nevinosti, dok su, međutim, postali njihovi najobičniji lupeži.

Donosim izvadak iz dnevnika jednog studenta medicine, koji ovako sanja o svojoj budućoj ženi. Taj se izvadak nalazi u zborniku Alberta Cherel "Francuskoj obitelji XX. stoljeća":

"... Da se malo odmorim, odlutat ću koji čas izmišljenoj supruzi. Izmišljenoj, riječ nije baš točna. Jer ona opstoji, ali gdje? I dok ovo pišem, ona bez sumnje sanja o tlapnjama, cvijeću,

anđelima, kolijevkama. Cijeli dan vi se igrate, moja draga, i ne misleći, da netko radi i sprema svoju i vašu budućnost.

Koji puta klonem, ali mi odmah zasvijetli misao dužnosti, koja okrepljuje. Niste li vi ta misao, mala vilo mojih 19 godina? Nije li to za vas, za vašu djecu, kad proučavam tako dosadnu fiziku, kada oštrim svoje anatomske nožiće za seciranje nezanimljivih životinja? Nije li to zbog vas, što sam, hvala Bogu, do sada sačuvao nevinost, kojom se ponosim? Jer vi zacijelo ne sumnjate, da ste misao moga života i moje čistoće.

Želim vam predati neokaljano tijelo i žarku dušu. Predat ću vam svoje srce čitavo, a da od njega nisam odcijepio ni jedan dio za zabavu svojih sjetila u opasnostima i ludostima."

Nažalost, ovakvá shvaćanja o ženi već su pojedinačna i rijetka. Veličina se žene profanira i ona sve više postaje samo objekt ljudske strasti i sebičnog iživljavanja. A uporedo s time dolaze u ozbiljno pitanje sve vrednote, koje su dosad čovječanstvu bile velike i svete.

Zagrebački "Vjesnik" u broju od 15. VI. 1959. donosi zanimljivu vijest pod naslovom "Protest 11,000.000 Amerićanki".

"Federacija ženskih klubova u S.A.D. povela je borbu protiv pojave,

koju je nazvala: eksploatacija fizičke privlačivosti žene. Jedan odbor te federacije izradio je nacrt rezolucije, u kome se, pored ostalog traži zauzimanje stava protiv iskorištavanja ženske privlačnosti u nezdravim i sumnjivim reklamama, nemoralnoj literaturi, amoralnim filmovima i nepristojnim aluzijama na televiziji i radiju. Ovaj nacrt rezolucije bit će podnesen skupštini federacije, koja zastupa 11,000.000 članica klubova. U nacrtu se rezolucije govori o štetnom utjecaju, koji vrši na ponašanje omladine veliki, a deplasirani publicitet, što se daje razvodima brakova raznih političkih ličnosti i nepristojnim ponašanjem jedne manjine žena, dok se s druge strane ignoriraju konstruktivni doprinosi većine žena u porodici i u životu zemlje."

Engleski obraćenik Robert Anderson, koji je 1946. prešao na katolicizam, upravio je našem vremenu ozbiljnu opomenu: "Bludnost je uzrok svemu zlu. Nije moguće svladati je bez sakramentalne milosti i bez Presvete Djevice."

\+ + +

T k o s i t i ?
G i a c o m o T u l u ?

Talijanski književnik Lucio D'Ambra u svom romanu "Život u dvoje" opisuje povijest jedne ljubavi. Graziella, kćerka gosppdina Lorenza Ontano, želi se udati za mladog i lijepog Giacoma Tulu. On je za djevojku utjelovljenje dobrote i ljepote. Ali je ljubav često slijepa, kaže poslovica. Zato otac Lorenzo strepi nad pomisli, da se njegova Graziella ne bi probudila iz ljubavnog sna onda, kada bude prekasno. Giacomo Tulu je mladić, koga ne pozna ni Graziella, a niti Lorenzo. Svega je nekoliko puta bio u njihovom domu. Pa tko onda može znati, što se krije u tajnovitim dubinama ovog na izvan tako ugodnog, elegantnog i nasmijanog mladića? Lorenzo nije miran. Vječno pitanje muči njegovo očinsko srce: hoće li njegova Graziella u braku s tim mladićem naći svoju sreću ili svoju propast. Evo, kakve se misli rađaju u njegovoj duši: "U srcu mi je samo jedna molitva: Bože, moja kći je u Tvojim rukama... A u mozgu mi se već više tjedana vrze ustrajno, uporno i sve jače jedno pitanje : "Tko si ti, Giacomo Tulu...?"

... Jer tajanstvenost nije u životu, tajanstvenost je u čovjeku..... Za neminovnu borbu života moja Elizabeta

je susrela mene, nježnih ruku. Graziella susreće danas Giacoma Tulu. I nitko ništa ne može reći, nitko još ne može znati... Kakve su tvoje ruke Giacomo Tulu? Kakav će se čovjek pojaviti, kad Arkanđelu otpadnu krila?" ("Istina", 1946.).

Lorenzo je imao pravo, kad je postavljao ovakova pitanja. Njegova su se strahovanja brzo obistinila. Graziella nije u braku našla sreću. Giacomo nije bio onaj iz kratkih susreta u rodnoj kući. On je upropastio mladost Lorenzove kćeri.

Život je oko nas pun primjera, kako se gorko plaćaju lakoumno sklopljeni brakovi.

Prošlih sam godina, međutim, pročitao u belgijskom tjedniku "Dimanche" izjavu jedne žene, koja je u braku bila već punih 25 godina. Na pitanje: zašto ljubim svoga muža, evo, što je odgovorila:

"Ja ljubim svoga muža iza 25 godina, što živim u braku. Za sve ovo vrijeme naša ljubav sve se više povećavala i utvrđivala.

Ja ga ljubim za njegovu vjernost i razumijevanje.

Ja ga ljubim, jer mi daje dobar primjer djeci,

Ljubim ga, jer kad se vraća s posla, na licu mu se zrcali sreća, što dolazi svojoj kući.

Jer u njegovoj prisutnosti zaboravljam na svoje poteškoće, na poteškoće i monotoniju svagdanjih kućnih poslova.

Jer ispred vrata pusti mene, da prva uđem.

Jer nikada ne zaboravlja na moj imendan.

Jer mi pomaže, kada može, u mojim kućnim dužnostima.

Jer me svake godine iznenadi toplim šalom ili majom ili džemperom."

Netko je sretan u braku iza dvadeset i pet dugih godina bračnog života, dok su drugi nesretni već iza nekoliko mjeseci. I bivši je predsjednik Francuske republike, René Coty, kad mu je pred nekoliko godina umrla žena, duboko ožalošćen uzdahnuo: "Izgubio sam svoju najbolju prijateljicu..."

Maurice Zundel kaže, da čovjek i žena moraju biti jedno drugome nepresušivo vrelo. To će zaista i biti, ako ih neizmjerna ljubav Božjega Srca bude uvijek ispunjala i u suši života nanovo zapljuskivala.

Loriana traži rastavu

Ženidbu je Kršćanstvo uvijek smatralo svetom ustanovom. Otkad je Krist podigao ženidbu na čast sakramenta, Crkva je uvijek štitila sakramentalni pe-

čat ženidbe i propisivala svojoj djeci način i oblik njezina sklapanja. Znajući, od kolike je važnosti obitelj za budućnost ljudskog društva, uvijek je štitila dosljednom strogošću jedinstvo i nerazrešivost kršćanske ženidbe. One, koji nisu htjeli sklopiti brak pred službenim predstavnikom Crkve, smatrala je javnim grešnicima i zabranila im primanje sakramenata i sakramentala. Tako je bilo u prošlosti, tako i danas.

Štogod je Crkva više štitila brak od ljudske sebičnosti i računa, od strasti i samovolje, to je više bila napadana i ocrnjivana. Prošle godine Crkva je opet postala za mnoge kamen smutnje...

Loriana Nunziati i Mauro Bellandi, zaručnici-katolici, sklopili su u Italiji pred državnim predstavnikom samo civilni brak. Budući je to prema vjerskom mentalitetu u toj zemlji bila javna sablazan, biskup iz Prata ih je javno osudio. Loriana Nunziati i Mauro Bellandi, sada već muž i žena, bili su duboko uvrijeđeni nastupom biskupa Petra Fiordelli i tužili ga sudu zbog uvrede časti. Nekoliko dana nakon podnesene tužbe Mauro je u jednoj automobilskoj nesreći povrijeđen teško. Ostao je paraliziran i u tom teškom stanju nalazi se još i danas.

Proces protiv biskupa je dugo trajao i drugostepena presuda Vrhovnog suda oslobodila je biskupa od svake kazne obrazlažući njegov postupak kao dužnost

pastira, koji među svojim vjernicima osuđuje javnu sablazan.

Mnogi su listovi branili biskupa, ali su ga mnogi i napadali. Mnogi su s puno ironije dobacivali, da Lorianu i Maura ne će zbog toga glava zaboljeti. Ljubav je njihova pobijedila, a biskup je ostao dugog nosa...

Međutim, što se dogodilo nakon nepune godine dana? Na zaprepaštenje javnosti Loriana traži rastavu. Eto, koliko je trajala i triumfirala njezina ljubav. Volila je svoga muža, dok je bio zdrav. Sada, kada je nepomičan, traži rastavu. Možete zamisliti, kako je pri duši bijednom Mauru. A Crkva veli: u žalosti i u radosti, u zdravlju i u bolesti, u sreći i u nesreći, što je Bog sastavio, to čovjek nema pravo rastaviti.

Č u d n i z a h t j e v i

Čudni su bili zahtjevi Margarete, kad je u skrovitosti svoga srca pomišljala na udaju... Mnoge bi se moderne djevojke nad njom sablaznile. Ona je bila uvjerena, da za brak nije najvažnije lijepo lice, ili crne oči, ili bogatstvo. Znala je vrlo dobro, da sve to u braku brzo nestaje. Zato je u svome zaručniku tražila nešto vječno. Nešto što će uvijek živjeti. Živjeti i onda, kada lice bude pokriveno starač-

kim borama. Kada u očima ponestane mladenačkog sjaja. Kada ne bude više bogatstva. I našla je to u jednom običnom općinskom poslužitelju Ivanu Sarto, koji je od nje bio stariji punih dvadeset godina.

No, to će biti sretan brak - s puno sumnje i ironije bi kazali mnogi danas. Da li je zaista Margareta bila sretna? Nek nam to ona sama kaže. Ili bolje, neka nam govori njezin život...

Ta žena nije bježala od blagoslova poroda. Ona je znala, što znači svako dijete u Božjim očima. I zato je rodila jedanaestero djece. Dva su mala anđelka brzo otišla na drugi svijet. A devetero ih je ostalo živih.

U obitelji se živjelo veoma teško, potrebe velike, a prihodi maleni. Ivan je imao 50 centi na dan. I kad je bijeda zakucala svom težinom na njihova vrata, onda se pobrinuo za njih onaj, koji hrani vrapce u polju i odijeva ljiljane u vrtu. Nikada nisu gubili pouzdanja. I u svome siromaštvu, okruženi mnogobrojnom djecom, Margareta i Ivan bili su zaista sretni...

Drugo dijete bio je mali Josip - Melkior. Ona nije mogla ni u snu sanjati, što Bog namjerava s njime. Ona je samo znala, da ga jako voli. Kao i ostalu svoju djecu, tako je i svoga Josipa naučila, da su najvrijedniji od svega u životu Bog i duša.

U kasnim večernjim satima, dok je

ona spremala mršavu večeru, otac Ivan okupio bi oko sebe svoju djecu i tumačio im katekizam. A majka Margareta je promatrala sva sretna iz prikrajka, kako joj djeca upijaju sveti Božji nauk u nevina srca.

A onda se otkrila velika Josipova tajna. Iza prve sv. Pričesti Josip je otkrio majci, da želi postati svećenik. Oca Ivana je ta vijest najprije ražalostila. Bio je već star i mislio je, da će Josip preuzeti na sebe brigu za obitelj. Međutim, Bog je odredio drukčije, i Ivan je to kasnije uvidio i dao mu svoj očinski blagoslov.

Josip je svakog dana veseo trčkarao u školu, koja je bila udaljena 7 km od sela, noseći u svojoj torbi komad crnoga kruha i malo smokava.

Kad je trebao poći u bogosloviju, dobri ga suseljani nisu zaboravili. Josip je bio ponos njihova mjesta, pa su sakupili nešto novca za najnužnije potrebe mladog bogoslova. Za vrijeme druge godine bogoslovskih nauka umro mu je otac, a mučenica je Margareta sama preuzela brigu za obitelj. Njezine marljive ruke bile su vješte u šivanju, pa je time zarađivala svagdanji kruh, dok su joj starije djevojčice u poslu pomagale. Napokon je osvanuo najljepši dan za sina i za majku. Josip je prvi puta uzlazio na Božji oltar, da prikaže sv. Žrtvu. Tko može opisati sreću majke Margarete, kad je iz ruku svoga djeteta

primila Boga u svoje izmučeno srce? Zar joj nije tada Isus prišapnuo: "Majko, veseli se i raduj, jer je velika tvoja plaća na nebu?" Zar nije tada Margareta blagoslivljala svaku suzu, svaku kaplju znoja, svaku žrtvu, što je podnijela za svoga Josipa? Nema te žene na svijetu, s kojom bi se ona tada zamijenila.

Margareta je doživjela sreću, da je na ruci svoga Josipa vidjela i biskupski prsten. Doživjela je radost, da ga je vidjela i u kardinalskom grimizu. A onda ju je Bog pozvao k sebi, da je nagradi za njezin plodni život kršćanske žene i majke.

Sin - kardinal - postavio joj je na grob ovaj natpis: "Margareta Sanson, uzorna i mudra žena, neusporediva majka, koja je 4. svibnja 1852. godine izgubila ljubljenoga muža Ivana Sarto, u teškim i radosnim prilikama, čvrstim duhom, kršćanski uzgojila devetero djece i 2. veljače 1894. u 81. godini pravedničkom je smrću okrunila život rada i žrtve.

Dragim roditeljima kardinal Josip Sarto s bratom i sestrama moli vječni mir."

Kardinal Josip Sarto doživio je najveću čast, koju može čovjek doživjeti. Bio je izabran za Namjesnika Kristova 1903. godine, a uzeo je ime Pio X. I majka Margareta i otac Ivan gledali su ga na Petrovoj stolici iz nebeskih visina.

Danas pak, kada velikoga papu Pija X. gledamo uzvišenog na čast oltara, ne zaboravimo nikada, da je on dijete Božje Providnosti, koje je uzraslo, odgojilo se i naučilo ljubiti Boga na krilu svoje divne majke.

S r e ć a u b r a k u

Ovo nije obiteljska priča od prije pet stotina godina. Svi su, hvala Bogu, živi i zdravi. A ima ih u kući ravno deset. Otac i majka, koji su navršili tek četrdeset petu, i osmero zlatne djece. Kod njih, kako vidite, nema bijele kuge. Divno ih je vidjeti za zajedničkim stolom. Sve jedan drugome do uha. A još mnogo ljepše kod pričesne klupe. Svake nedjelje primaju Isusa u svoju dušu. Izuzetak čine samo oni najmanji.

Kako se živi u toj obitelji? Gdje je mnogo djece, mnogo i treba, veli narodna poslovica. A ipak se živi. Ne rasipa se i ne pliva u raskoši, ali nitko nije gladan, niti poderan. Malo mi, malo Bog, pa ide nekako - smijući se otkriva otac svoje obiteljske tajne.

Ljudi se čude i snebivaju, kad ih vide na ulici. Kao nekakva mala povorka. U današnje doba, pa toliko djece? Kako već nije svršio u ludnici? Kako mogu izdržavati toliku dječurliju? Ta-

kva i slična pitanja postavljaju mladi bračni parovi sa jedno ili dvoje djece, kad im ova obitelj uznemiri savjest.

- Slušajte, dragi kolega, vi ste meni i mojoj ženi jedan problem - kazao je ocu obitelji jedan njegov drug.

- Kakav problem? Izvolite ga postaviti, pa ćemo ga kušati riješiti. -

- Nama naprosto ne ide u glavu, kako vi možete izići na kraj s osmero djece, dok sam ja i moja žena gotovo poludili sa dvoje. -

- Mora tako biti - odvrati on smijući se. - Vjerujte mi, kolega, teže je izići s dvoje djece nego s osmero. Probajte, pa ćete se uvjeriti. -

- Čudna je to matematika - odvrati ovaj skeptično i otide.

U praksi zaista tako često biva. Jedno ili dvoje djece su obično takvi razmaženjaci, da čovjek mora strahovati nad njihovom sudbinom. Postaju upravo tirani svoga oca i majke, koji ne mogu udovoljiti svima njihovim mušicama i zahtjevima. Jasno je, da onda ne mogu s njima izići na kraj.

Ali, vratimo se opet našoj mnogobrojnoj kršćanskoj obitelji. Nešto me je na poseban način ugodno iznenadilo, što nažalost često puta fali mnogim našim "kršćanskim" domovima.

Ima u toj kući patnja i križeva. Ima u njoj i plača i suza. Osobito, kada netko razbije glavu, drugi ruku, treći nos. Kada dođe u nenadani posjet

kakova bolest, žalost, nesreća, nepredviđena briga... A to često biva.

Ali uza sve to ima u tom domu mira, topline, međusobnog slaganja, poštivanja. Ima u jednu riječ harmonije i sreće. Zašto tako divno ozračje vlada u tom blagoslovljenom obiteljskom gnijezdu? Jer je u njihovom domu i u njihovom životu uvijek prisutan nevidljivi Bog, koji je za njih najveća stvarnost i najbolja garancija njihove ljubavi. U Bogu se sastaju njihova srca, a Bog je jedini izvor ljudske sreće.....

Gdje majka vjeruje, a oca se ta vjera malo tiče, može li se tu očekivati jedinstvo misli, jedinstvo osjećaja, jedinstvo ljubavi? A na koju će stranu otići djeca iz takvog braka?

U romanu "Zapreke" od francuskog pisca Rene Bazine, zaručnica Marija govori onom, koji želi postati njezin muž :

- Iznad svega želim, da među nama ne bude misli, koje bi nas razdvajale: da budemo jedna duša. -

- Nažalost! Možda se ne ćemo složiti. Bojim se, Marijo, da ti tražiš, da ti budem suviše sličan. -

- Jesi li ti još kršćanin? Imamo li mi istu vjeru? Shvati dobro, što ti hoću reći. Znam da ideš na Misu i da bi ti tamo išao i sa svojom ženom. Vjerujem, da po obiteljskoj tradiciji, ti jesi i ti ostaješ privremeno vjeran ka-

toličkoj vjeri, obredima, običajima... Ali, prijatelju, poštivati nije dosta. To ne znači živjeti po vjeri, kao što ja po njoj želim živjeti. Teško mi je, što govorim ovako, ali ja sam tvrda i prema samoj sebi. Ipak bilo bi za mene veliko razočaranje, kad moj muž ne bi molio sa mnom, kad ne bi primao moga Boga, kad se ne bi oduševljavao za svaku i najmanju istinu te vjere, koja je meni sve. Vidim toliko nevolja i osim toga. Ali sam uvjerena, da bi s većinom mladića stavila na kocku svoju dušu....

Htjela bi, ne rugaj mi se, da moja udaja ima nešto od vječnosti. Smatram osrednjim duhovima one, koji nisu spremni na velike zahtjeve. Smatram, da svaka osnovana obitelj ima beskrajni odjek pred sobom i za sobom. Htjela bih biti majka svetog naraštaja. -

Kad ideš ulicom, dobro otvori oči. Kada se ženiš, dobro otvori oči i pamet, veli narodna poslovica.

I z m e đ u p a k l a i r a j a

Evo što je zapisala u svoj dnevnik jedna majka. Kada pročitate, vašim će se srcem razliti neizreciva nježnost i vi ćete se još jednom u duhu pokloniti besmrtnoj i nenadmašivoj materinskoj ljubavi.

"... Sve što dublje gledam i što više slušam, to svakim danom sve bolje i dublje osjećam, da je sve u mom životu od prvoga dana bilo tako i nikako drugačije udešeno, nego samo i jedino radi tebe, premilo čedo.

I moje djetinjstvo. I ona velika lutka, kojom su me obdarili davno, davno, jedne Badnje večeri, i koju sam grlila i nosala kao danas tebe, dijete moje. I onaj mali dječji stroj, i moje prve haljinice za lutku, kao i danas za tebe, jedino. I sva čežnja mladosti moje, sva snatrenja moja i čekanja duga u sutone meke, sve radi tebe.

A danas, kada jesi, kada živiš, kada me gledaš, svaki čas zoveš i neprestano ljubiš, tisuću puta više nego u ono davno vrijeme, sve je moje za tebe, srećo moja mala. Ja za tebe živim, za tebe trpim, za tebe radim, za tebe molim, za tebe bdijem. Ništa mi nije teško, jer je sve za tebe. Čude se, da me ne izdaje strpljivost, živci, zdravlje, ali ne znaju, da je moja majčinska snaga strašna i neslomiva, kad se žrtvuje za tebe, dijete, ljubavi moja.

Ti si vrhunac mojih naslada i mojih radosti. Ti si moja najčišća sreća. Ti si moja zadovoljština za sve muke. Ti si zanos i pjesma moje duše. Sve je za tebe i radi tebe, milo moje dijete.."

Eto što je u srcu jedne majke, kad se nadvije nad kolijevkom svoga čeda. Svaka majka to osjeća, iako svaka ne

će moći svoju nutarnju sreću ovako toplim riječima izraziti. Nijedna ženska sreća nije ni slađa, ni trajnija, ni snažnija od materinska sreća. Osjetila je to i slavna glumica Ivana Simmons, koja je očekujući porod odbila ponuđenu ulogu i bogati honorar s riječima: "Ne čini čovjeka sretnim samo novac, jer sreća obitelji leži u kolijevci, a ne u banci."

A što je u srcu one žene, koja je ubila svoje dijete pod svojim srcem, samo da joj ne zadaje brige? Evo slušajte...

Pred nekoliko godina došla je u župski ured jednog našeg grada neka žena. Bojažljivo je pokucala na vrata, a onda smeteno pozdravila.

" Velečasni, smijem li naručiti jednu sv. Misu - govorila je sasvim tiho.

- Zašto ne, gospođo - odgovori joj svećenik.

- A možete li reći sv. Misu na moju nakanu - upitala je plašljivo, dok su joj nemirne oči gledale čas amo,čas tamo. Na blijedom licu čitala se tjeskoba i bol. Možda je izjeda kakva neizlječiva bolest, pomisli svećenik.

- Gospođo, mogu i to - spremno odgovori svećenik. - Na koju nakanu želite?...

- Za pokoru svojih grijeha, jer sam velika grešnica. -

- Gospođo, uzdajte se u milosrđe

Božje, ono je oprostilo sigurno većim grešnicima, nego što ste vi - tješio ju je svećenik.

Žena se malko okuražila prijaznom dobrotom svećenika, pa je otkrila ono, što joj tako nemilo tišti dušu...

- Jest, velečasni, veliko je milosrđe Božje. Ali ja se uvijek pitam, hoće li ono imati milosrđa i sa majkama-ubojicama... Znate, ja sam ubojica... Troje sam ih ubila u svom krilu, prije nego su došla na svijet... Nemam, velečasni nikad mira... Bože, oprosti mi... Uvijek su mi pred očima... Pakao je u meni..... -

Žena je stala, jer su joj jecaji zaustavili riječi. Počela se je sva tresti od užasa.

Župnik ju je upozorio, da ne očajava i neka drugim dobrim djelima nastoji zadovoljiti Bogu za svoje teške grijehe. Žena je otišla, ali je svećenik vidio, da ju nije mogao smiriti. Sjetio se je Gospodinovih riječi: crv njihov ne umire... A onda je u praznom uredu sam sebi na glas ponavljao strašne riječi: "Nemam nikad mira... Uvijek su mi pred očima... Pakao je u meni..."

O kad bi ovo čule sve one, koje se tako lakoumno poigravaju životom i dušama svoje nerođene djece. Prije ili kasnije svaka će to isto osjetiti.

Sv. Pismo kaže: Žena će se spasiti rađanjem djece, ako ostane u vjeri

i ljubavi i u svetosti s čednošću (Tim. 2, 15).

U sebi nosiš raj i pakao - kazao bi Oskar Wilde.

A v i o n FIAT Ge-212

"U dubok grob se srušio,
moj mnogi dragi san,
što snivo sam ga nekada,
u proljetni svoj dan..." (Poljak)

Jedna od najvećih sportskih tragedija dogodila se nad gradom Torinom 4. svibnja 1949. godine, kada je avion FIAT Ge-212 udario u toranj bazilike kod kod Superga i izgorio. U njemu su se nalazili prvotimci talijanskog nogometnog kluba "Torino", koji se je toga proljeća nalazio na prvom mjestu nogometne lige.

Svi su listovi svijeta objavili u potankostima ovu strašnu nesreću. Za "Vjesnik u srijedu" napisao je reportažu Pietro Monti, iz koje donosimo ove podatke.

Tih se je baš dana oženio Valentino Mazzola, član kluba "Torino" i jedan od najboljih nogometaša, koji su se ikada pojavili na terenima Italije. Rekao je prigodom svečanog banketa, da mu je najdraži dar za vjenčanje dobra forma njegovog kluba. Trener Lievesley mu je srdačno čestitao: "Igrao si, prijatelju, dvanaest puta u reprezentaciji.

Ti si mlad i svestran. Nadam se, da ćeš još dugo nositi dres "azzura" i da ćeš i dalje biti od koristi za "Torino", klub šampiona i majstora nogometa."

Kako često mi ljudi stvaramo velike planove, zanašamo se divnim snovima, koji na koncu tako tragično završavaju. Čovjek snuje, a Bog određuje - veli narodna poslovica. Nitko od nogometaša, koji su te proljetne večeri uz čašu "Cinzana" slavili vjenčanje svoga druga, nije ni slutio, da će za nekoliko dana svi do jednoga biti pokojni.

Dobili su poziv iz Lisabona, da odigraju jednu utakmicu s domaćim klubom "Benfice". Uvjeti su bili povoljni i veliki dvomotorni avion FIAT Ge-212 odletio je u Portugal. Otpratila ih je rodbina, prijatelji i navijači. Kako i ne bi, kad "Torino" daje devet igrača za reprezentaciju Italije.

Klub "Benfice" igrao je kao malo kada. Talijanima ništa nije polazilo za rukom. I "Torino" je pretrpio neočekivani poraz. Malo kasnije čekao ga je drugi, mnogo tragičniji. Portugalci nisu znali, da su pobijedili četu mrtvaca.

U srijedu ujutro startao je FIAT Ge-212 na svoj posljednji put. Nad Italijom je vladalo strašno nevrijeme. Avion se je jedva probijao kroz guste i tamne oblake. Izgleda, da se je sat za mjerenje visine pokvario, jer se je avion spustio suviše nisko. I tada je

došlo do katastrofe. Jednim je krilom udario o toranj crkve u blizini brežuljka Superga. Odmah je počeo gorjeti i svi, koji su se nalazili u avionu izgorjeli su.

Nogometaši "Torina" - lijepo zaključuje Pietro Monti - izgubili su posljednju utakmicu, koju nitko ne može dobiti.

Kamo sreće, kad bi mi svi ljudi više mislili na tu "posljednju utakmicu" života. Naprotiv, mi sve činimo, da je zaboravimo. Budući da se ljudi nisu mogli izliječiti od smrti - kaže Pascal - oni su se dogovorili, da će biti sretniji, ako na nju uopće ne misle.

Isus nas je upozorio bez zaobilaženja: "Budite spremni, jer u čas, koji ne mislite, doći će Sin čovječji." Misli na smrt, ne da bi pobjegao od života, nego da bi se za život spremio. Jer umrijeti - kako je lijepo kazao Gounoud - znači prestati opstojati, da bismo ušli u život.

M a r i j i n a m o l i t v a

Prošle godine došao misionar iz grada na jednu malu otočku župu držati misije. Malo se selo zgurilo, kuća uz kuću stisla, a u sredini seoska crkvica dominira nad čitavim mjestom, kao da bi željela sve kuće još više privući k sebi.

Prve večeri svršila se dosta kasno pobožnost u crkvi. Sumrak je već svojim tamnim plaštem pokrio zemlju. Divna proljetna večer spustila se u savršenoj tišini nad mali otočić i čovjeku je pri duši, kao da se nalazi u jednom velikom Božjem hramu.

Prolazio misionar sa domaćim župnikom prema župskom stanu. Najednom iz neke kuće čuo se je potihi žamor. Što su joj se više približavali, žamor je postao sve glasniji. No sad su već razabirali, da ukućani mole krunicu. Kuće-domaćin je svojim staračkim, ali snažnim glasom predmolio: Zdravo Marijo, milosti puna, a svi su odgovarali: Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike...

Misionaru je bilo tako ugodno pri duši. Još dakle uvijek ima naših kršćanskih obitelji, kojima svi udarci života, nisu istrgnuli krunice iz ruke. Župnik mu je kazao: "Velečasni, u ovoj se kući od pamtivijeka uvijek molila krunica. I vidi se nad njom Marijin blagoslov."

O, kad bi sve naše obitelji nanovo prihvatile Marijinu krunicu! Kad bi sve svoje obiteljske radosti i žalosti s Marijom podijelili, kakva bi snaga i sveti mir prožimao naša obiteljska ognjišta! Kako bi onda Marijino srce sigurno bdjelo nad sudbinom naših obitelji !

Sjećam se dirljivog primjera, koji

mi je pripovijedao jedan naš svećenik, inače poznati propovjednik. Putovao je iz Zagreba vlakom. Na nekoj stanici evo neke priproste žene sa dvoje djece. Sjeli su baš nasuprot svećeniku. Svećenik moli brevijar, djeca nešto griskaju u ustima, a majka izvadila krunicu... Iza nekog vremena razvio se među njima razgovor:

– Imate li još koga? – upita svećenik.

– Još dvije manje kod kuće. A dva najstarija sina poginuše u ratu. Muž mi je umro. Sada sam sama s ovo četvero – nadodala je majka.

– Onda vam je sigurno teško, majko. Niste li nesretni? –

– O ne, moj velečasni. Vidite li moju krunicu. Ona mi pruža svu utjehu. Najprije izmolim slavnu za moje drage preminule. Molim Isusa i Majku nebesku, da im podijele vječni pokoj. Da se opet jednom u nebu zauvijek sjedinimo. Onda gledam ovo četvero živih. I mislim: Bože, blagoslovi ih. Daj, da ti ostanu uvijek vjerni. Pa molim za njih radosnu krunicu.

Napokon gledam i sebe. Vidim svoje nevolje i jade. Ali kroz zdravomarije žalosnih otajstava vidim ucviljenu Gospu, kraljicu žalosnih. S njom i s izmučenim Isusom razgovaram otvoreno i pouzdano. I sve mi je lakše...

Svećenik je šutio i šutke brisao suze zadivljen nad silnom vjerom ove

siromašne i priproste žene.

Sv. Pio X. je napisao: "Od svih molitava krunica je najljepša, milostima najbogatija, Djevici najmilija. Dajte mi kršćana, koji dobro mole krunicu i ja ću osvojiti svijet."

Moliš li i ti krunicu? Ili si već postao toliko "moderan", da smatraš, da krunica spada samo u ruke starih baka. Bio bi to znak, da se je tvoje kršćanstvo razvodnilo i obljutavilo. Da si se sasvim otuđio duhu Isusa i Marije.

Vidio sam sliku najvećega pjesnika našeg stoljeća Paul Claudel-a na odru. Ruke su mu bile omotane krunicom, koju mu je kao dragu uspomenu poklonio pokojni sv. Otac Pijo XII. Ona mu je bila pratilica u životu, a s njom se je želio pokazati pred licem svevišnjega suca.

Nije se stidio krunice ni onaj kršćanski intelektualac, kome je prošloga ljeta, kad je došao na more u čekaonici ispala iz džepa pred masom svijeta. Mirno ju je digao i kao svoje najveće blago opet pohranio.

Kadgod su vremena za kršćanstvo i za čovječanstvo bila crna i beznadna, Crkva je uvijek pozivala svoju djecu, da mnogo mole svetu krunicu. Poslije fatimskih poruka naše nebeske Majke, to više ne treba dokazivati. Treba Gospu poslušati i s krunicom je u ruci moliti za velike potrebe, koje uznemiruju danas prestravljeno čovječanstvo.

Divno si čudo stvorila,
Krunicu kad si dala,
Nebo i zemlja pjevaju,
Bila ti čast i hvala.

(Pučka pjesma)

\+ + +

IV.

NAŠ APOSTOLAT

Tako neka svijetli svjetlost vaša pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave vašega nebeskog Oca.

(Mat. 5, 16)

Samo jednu stvar imamo činiti ovdje na zemlji: ljubiti Isusa i njemu spasavati duše, da bi On time bio vječno ljubljen.

Sv. Terezija od M. I.

Katolik i misionar jedno je te isto.

P. de Lubac

P o g l e d n a
k r š ć a n s k i s v i j e t

Kršćanine, dat ćeš računa o cijelom svijetu - tako se je već izrazio sv. Ivan Zlatousti. Što je svijet nakon tisuću devetsto godina od Kristova dolaska još uvijek tako malo kršćanski, ne smijemo okrivljivati kršćanstvo, nego kršćane.

Pred nekoliko godina bila je velika senzacija u Francuskoj, kada se je na propovjedaonicu pariške katedrale Notre-Dame kao korizmeni propovjednik uspeo jedan mladi svećenik-crnac iz Afrike. On je svoju prvu propovijed započeo ovim riječima:

"Dugo ste vi dolazili k nama u Afriku i propovijedali nam, da se obratimo na Evanđelje. Danas ja dolazim k vama, ne bez razloga, i poručujem vam u ime Evanđelja: obratite se...!"

Dosta je osvrnuti se na postotak katolika, koji prakticiraju svoju vjeru u životu, da se odmah vidi, kako propovjednik-crnac ima potpuno pravo.

Prema podacima, koje je donijela talijanska katolička revija "Missioni" u svibnju 1959. katolika, koji prakticiraju svoju vjeru ima 15 % u Parizu,

13 % u Buenos-Aires-u, 25 % u Barceloni, 20 % u Rimu i Milanu. Zar će kod nas u našim gradovima biti bolje?

Evo još jedan pogled na kršćanski svijet. Engleski časopis "Times" u aprilu 1957. donio je rezultate statističara Gallupovog instituta o kršćanima u USA i Velikoj Britaniji. On je postavio ovu dijagnozu: u USA vjera je puna vitamina, ali u Britaniji ne.

Polazak u crkvu kod svih kršćanskih vjeroispovijesti bio je 51%, a u Engleskoj samo 14%. Upitani: kakva je budućnost religije u njihovim krajevima, 69% Amerikanaca je izjavilo, da misle, da je vjera u porastu, a 52% Engleza misle, da je kod njih u opadanju.

U USA 81% gledaju na vjeru kao na stvarnost, koja može odgovoriti na većinu današnjih problema, dok je u Engleskoj samo 41% bilo toga mišljenja. U Americi je samo 7% izjavilo, da smatraju vjeru zastarjelom, dok je u Engleskoj bilo takovih 27%.

U Americi 61% vjeruju u opstojnost đavla, dok u Engleskoj samo 34%.

Ogromna većina Amerikanaca, t. j. 90% vjeruju, da je Krist bio Sin Božji, a u Engleskoj takvih je 71%.

Na pitanje: može li jedna osoba biti kršćanin, a da ne vjeruje svakoj riječi u Novom Zavjetu, 66% Amerikanaca je mišljenja, da to može biti, a Engleza 79%.

78% u Americi dopuštaju, da čovjek

može biti kršćanin, iako ne ide u crkvu, u Engleskoj to dopuštaju 85%.

Dobro je otvorenim očima pogledati svijet i stanje vjere u njemu. Ali ne da skrstimo ruke, niti da smalakšemo u radu, nego da upoznamo čas Božje ljubavi, koja me poziva u misije, koje možda počinju, kako se je zgodno izrazio M. Zundel, pred susjedovim stubištem, ili pred mašinom druga u radionici, ili pred tintarnicom kolege u uredu. Ukratko tamo, gdje je Krist nepoznat... Još jedan savjet: nekada primam - nastavlja M. Zundel - obeshrabljujuća pisma: vjera opada. U mojoj tvornici samo sam ja kršćanin. To je moguće, pače sigurno. Ali budi objektivan. Gledaj obilnu žetvu na horizontu: crnačka crkva sa svojim biskupima, kineska crkva sa svojim mučenicima - sjeme sutrašnjih kršćana. Gledaj kontemplativni život, koji se množi u Sjedinjenim državama, kao što su se u Srednjem vijeku umnožavali samostani po Evropi. Kutić tvoje periferije je dekristijaniziran, ali to nije čitava katolička crkva. Sok je življi nego ikada prije. Na tebi je, da obnoviš crkvu u tvojoj ulici, u tvojoj tvornici, možda u tvojoj vlastitoj kući...

+ + +

Z a b o r a v l j e n i p o z i v

I bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po cijeloj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje (Dj. Ap. 1, 9).

S ovim zadatkom je poslao Gospodin prije svoga Uzašašća apostole u svijet, da propovijedaju Evanđelje i da na svakom mjestu budu njegovi svjedoci. Taj isti poziv je upućen svakome kršćaninu. Nitko se od apostolske djelatnosti ne može dispenzirati. Isus računa na svakoga od nas. Tako je bilo u prva kršćanska vremena. Svi su bili apostoli: vojnik i građanin, rob i gospodar, žena i dijete.

Sv. Otac Ivan XXIII. je prigodom proslave 750-godišnjice franjevačkih Pravila rekao u sv. Ivanu Lateranskom: "Lovor vijenac naših mučenika i svetaca ne smije biti vijenac na kojemu ćemo mi počivati, već nam oni moraju svima biti primjer i podstrek za rad i apostolat."

Naša kršćanska stvarnost u svijetu nije tako ružičasta, da bi se mogli mirno uljuljati u san. Već je Fridrich Ozanan lijepo kazao: "Zemlja je postala hladna i na nama je katolicima, da vatru života opet raspirimo."

Pogledaj časkom, kako su 2 milijarde i 718 milijuna ljudi, koji danas ži-

ve na ovoj našoj sunčanoj planeti razdijeljeno po vjerama:

Katolici..............	486,000.000
Protestanti...........	200,000.000
Pravoslavni...........	200,000.000
Ukupno kršćana ima:	942,000.000
Druge vjeroispovj.:	1.776,000.000
	2.718,000.000

(Statistika je uzeta iz talijanske revije "Missioni" travanj 1959.)

Ovo su samo brojke. A koliko ima zaista pravih katolika? To jedino Bog znade. Okreni se oko sebe. Zar ne ćeš vidjeti, da se je kod tolikih katolika, kao što ono reče Heine, krsna voda tako brzo osušila. Toliki se kršćani više ne razlikuju svojim životom od pogana. Ono malo naslijeđenog kršćanstva je brzo nestalo, a u tvojoj sredini imaš prave pogane, koji u doslovnom smislu riječi nisu uopće čuli za Isusa.

Godine 1958. u jednom našem provincijskom gradu obilazila su djeca osnovne škole crkve radi povijesnih i kulturnih vrijednosti, koje se u njima nalaze. U malu teku, koju su sa sobom nosili, zapisivali su ono, što su vidjeli. To im je bio zadatak za domaći rad. Djeca su bila radosna, kada su u crkvi našla svećenika, koji im je protumačio sve, što je bilo znamenito u crkvi. Prigodom razgledavanja jednog

raspela razvio se ovaj dijalog:

- Djeco, vi svi znadete, koga predstavlja ovo raspelo - kazao je svećenik. Jedan dio djece je odmah kimnuo glavom i pomalo se čudio, što to svećenik pita. Drugi dio djece bio je prema tome pitanju indiferentan i samo je tupo gledao, kao da zaista prvi puta promatra okrvavljeni Kristov lik.

- No, braco, - upitao je svećenik jednoga iz te grupe - znaš li ti, tko je ovaj na križu? - Dijete je samo nemoćno stisnulo ramenima.

- Ajde, sjeti se, Ti to sigurno znaš, ali si zaboravio - navaljivao je svećenik. Onda se mali okuražio i rekao :

- To visi na križu sv. Ivan. -

(Svećenik je čas prije tumačio umjetničku sliku sv. Ivana Krstitelja, pa je tako dijete povezalo križ i sveca.)

Žalosno, zar ne? Kod svoje vlastite kuće imamo toliko pogana, koji ne znaju, da je jednog dana ljudske povijesti sam Bog trebao sići na križ, da ih svojom krvlju vječno usreći. Kad na to misliš, možda ti tuga zavlada srcem i ti počneš jadikovati. Ali veliki blagopokojni Papa Pijo XII. je u jednoj svojoj poruci kazao vjernicima: "Ne jadikovati, nego raditi, to traži sadanji čas... Stvoriti svijet po Srcu Božjem.." Kad budeš išao na ispovijed slijedeći puta postavi sebi za vrijeme ispita savjesti i pitanje: Što sam učinio za Krista od svoje zadnje ispovijedi?

"....."

Vjerovati ne znači samo dizati
oči prema Bogu, da ga promatramo,
već znači gledati i zemlju,
ali Kristovim očima.
Da smo pustili Krista, da prožme
cijelo naše biće,
da smo dobro pročistili svoj pogled,
svijet više ne bi bio za nas
prepreka.
On bi bio vječni poziv, da radimo
za Oca,
da bi u Kristu došlo
njegovo kraljevstvo na zemlju
kao što je i na nebu..."

(M. Quoist)

P u t e m o. D a m j a n a . . .

... Dne 3. svibnja 1936. godine vratio se jedan flandrijski seljački sin u svoj zavičaj. Prije mnogo, mnogo godina otputovao je iz malog sela u Brabantu.

Ratna ga je lađa donijela u luku Antwerpen. Topovi su pucali na pozdrav. Odred ga je vojske dočekao. Jedan kardinal s grimiznim plaštem došao ga je pozdraviti. Ministar predsjednik ga je pozdravio u ime domovine. Jedan se je

kralj duboko poklonio onome, koji se je povratio u domovinu.

U slavlju je prošao taj Flamanac gradove i sela svoje domovine. Sa svih su tornjeva zvonila zvona. Svagdje su na vjetru lepršale zastave. Djeca su bacala cvijeće po njegovom putu...

Tko je to ulazio kao car u svoj zavičaj? Jedan mrtvac. Jedan, koji je na delekom otoku u Tihom Oceanu dao svoj život za svoju bolesnu braću. Mučenik ljubavi. Gubavac među gubavcima iz Molokaja. Svećenik, koji je otišao na otok smrti, O. Damjan De Veuster...

Ovim uvodom je započeo svoju divnu knjigu "Svećenik prognanika" pisac Wilhelm Hünerman.

Tko nije čuo o O. Damjanu? Tko nije zadivljen stao pred tim herojskim likom sveca i mučenika? Nigdje i nikada nije lako postati svetac. A otići na otok gubavaca, u to carstvo smrti, gdje se prezreni i odbačeni bolesnici živi raspadaju od svoje strašne bolesti, tamo je po ljudsku sudeći nemoguće postati svetac. A O. Damjan je baš u toj stravi i užasu postao svetac i pretvorio taj zemaljski pakao bola i napuštenosti u čistilište, u čijim se mukama oblikuju sveci. I mi se nadamo, da ćemo uskoro O. Damjana gledati na našim oltarima...

Njegovim stopama su se uputili i drugi.

R a o u l F o l l e r e a u je

moderni "apostol gubavaca". Francuska katolička revija "Ecclesia" donijela je o njemu pred nekoliko godina opširan prikaz.

Do 1953. godine prevalio je Raoul Follereau preko 500.000 km u službi gubavaca i održao tisuće i tisuće konferencija, da bi svratio pažnju svijeta na ove jadnike.

Zanimljiv je njegov životni put. Započeo je svoju životnu karijeru kao književnik. Kad je tamo dvadeset i tri godine "La comedie francaise" prikazala je jednu njegovu dramu. Međutim, susret s Charles de Foucauld-om bio je glas Božje milosti, koja ga je pozvala na drugu životnu zadaću.

Svoju književnu karijeru zamijenio je s karijerom kršćanske ljubavi. Gubavci su mu osvojili srce. Obilazi svijetom i traži novčanu pomoć za svoj "grad gubavaca". Sagradio ga je usred šume 150 km daleko od Abidjana. U tom "gradu gubavaca nema nikoga do gubavih bolesnika i požrtvovnih časnih sestara, koje im služe i olakšavaju teški križ života.

Raoul Follereau i dalje putuje. Prešao je Evropu, Ameriku, Afriku, Aziju, Australiju. Svagdje drži predavanja i budi zaspalu savjest ljudi za njihovu gubavu braću. Po svim zakutcima svijeta traži gubavce i pruža im pomoć. Žalostan je, što na svijetu još uvijek ima 12,000.000 gubavaca, a tek ih je

2oo.ooo smješteno u bolnicama. Guba još uvijek hara u Aziji, Indiji, Tibetu, Kini, Centralnoj Africi. I u Evropi ima još nekoliko tisuća gubavaca.

Prošle godine pisao je Raoul Follereau predsjedniku USA Eisenhower-u i predsjedniku sovjetske vlade Hruščov-u, da mu poklone dva bombardera, a on će novcem od njihove prodaje pobrinuti se za sve gubavce na svijetu. Niti su mu odgovorili, niti poklonili bombardere. Za tu se plemenitu svrhu nisu mogla žrtvovati niti dva bombardera, ali u isto vrijeme svake se godine tisuće milijardi utroši na najstrašnije naoružavanje.

Follereau divno sam komentira u jednom članku:

"Prije nego povedemo svijet u šetnju na mjesec, bilo bi bolje, da sredimo ono, što imamo sada na zemlji ili bar da spriječimo umiranje od gladi. Pošto su "veliki" zaboravili odgovoriti na moje prijedloge, odgovorili su mi mali i pomažu mi u postizanju onih pobjeda, koje nismo postigli aeroplanima." (Missioni - 1959.)

Jedna kineska poslovica lijepo kaže: tko širi svoje srce, zatvara svoja usta. Kamo sreće, kad bi mi svi kršćani više zatvarali svoja usta i svoj egoizam, a otvarali više svoje srce prema bližnjemu, koji pati. Kako bi onda bio bogat naš život.

Dan, što ga čovjek posveti drugome - govorio je pok. dr. Ivan Merz - nije nipošto gubitak, već naprotiv dobitak. Dani, kad ne činimo ništa za druge, nego samo za sebe, to su izgubljeni dani.....

V e l i k a n e p r a v d a

Ima mnogo nepravdi na ovom našem bijelom svijetu. A jedna od najvećih sigurno je činjenica, što na jednoj strani toliki plivaju u bogatstvu i raskoši, dok na drugoj strani ogromna povorka umire od bijede i neimaštine.

Belgijski časopis "Foyer Notre-Dame" od studenog 1956. donosi nam neke strašne podatke, koji današnjem svijetu daju jedan neljudski izgled:

- Više od polovine stanovnika na zemlji nema svoga stana.
- Od ukupnog broja stanovništva na svijetu 20% raspolaže sa 80% hrane, koju proizvodi cijela zemlja. To znači, da se ostalih 80% stanovništva na našoj planeti mora zadovoljiti sa ostalih 20%. Onda nije čudo, da milijarda i pol ljudi trpi od gladi.
- Jedan od zadnjih američkih modernih prekooceanskih brodova "United States" ima najraskošnije izgrađene kućice za pse. One su snabdjevene zračnim instalacijama i drugim konforom, dok u Calcuti stotine tisuća ljudskih bića spavaju po trotoarima i u okolini tvornica.

- Postoje na svijetu instituti ljepote. Oni svojim klijentima pružaju mliječno kupanje, da bi sačuvali bjelinu i svježinu svoje kože. Za svako kupanje se potroši 250 litara mlijeka, dok u isto vrijeme bezbroj djece i staraca umire, jer nemaju potrebne hrane.

- 160 milijuna Amerikanaca raspolaže sa 15.000 kino-dvorana, dok 450 milijuna Kineza imaju na raspolaganje samo 14.000 bolničkih kreveta.

- U svijetu se svakog sata rađa 2.400 djece. Polovina će od njih umrijeti, a da ne će nikada biti svijesni svoje opstojnosti, niti će ikada vidjeti liječnika.

- Svaka atomska bomba stoji koliko i deset potpuno opremljenih bolnica. A jedan moderni lovački avion na raketni pogon koliko pet suvremeno opremljenih bolnica. Samo jedan teški bombarder stoji 14 milijuna dolara.

Zar nije onda imao pravo naš pjesnik, kada pjeva:

"Ima, Gospodine, i kruha i ruha,
Samo u ljudskim srcima nema tvoga
duha....."

Svaki dan moliš: kruh naš svagdanji daj nam danas... Moliš li se tada samo za sebe, ili u tom času imaš katoličku dušu, koja osjeća potrebe i nevolje svoje braće? I ti si dužan, da svojom kršćanskom ljubavi umanjiš ljudsku bijedu. Zar si zaboravio, da u tvojoj vjeri postoje i sedam tjelesnih djela milosrđa? Ispitaj svoju kršćansku savjest, koliko si suza osušio, koliko gladnih usta nahranio, koliko žalosnih utješio? Što si učinio, da "Bog bude manje žalostan nad ljudskom bijedom?" (Abbé Pierre)

Mnogi su izgubili vjeru u Boga, jer su izgubili vjeru u kršćane. Nijedno kršćansko srce ne bi smjelo biti mirno i bezbrižno, "dok ima jedno ranjeno srce, dok ima jedno gladno tijelo, dok ima jedna bolesna duša:sve dok Bog nije sve u svemu..." (M. Zundel)

... Kada dođe Sin čovječji u slavi svojoj..., sabrat će se pred njim svi narodi. Tada će reći kralj onima, što će mu biti s desne strane: hodite blagoslovljeni Oca moga i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta. Jer sam ogladnio i nahranili ste me, ožednio i napojili ste me... Zaista vam kažem, štogod ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće, meni ste učinili (Mt. 25,30-40).

+ + +

A n g e l o i A m a b i l e s u p r o g l e d a l i . . .

"Dozvolite mi, Sveti Oče, da Vas mogu pogledati okom pok. don Gnocchij-a - tako je govorio dječak Angelo Colagrande papi Ivanu XXIII., kad je s ostalom defektnom djecom bio primljen u audijenciju. Papa je bio duboko dirnut videći pred sobom dječaka, koji je bio slijep, a sada vidi, zahvaljujući nesebičnoj ljubavi don Gnocchi-a.

- Kleknimo, djeco, - rekao je na to sv. Otac - i izmolimo jednu Zdravomariju za don Karla Gnocchi-a. - A na oku Angela zablistala se srebrna suza.....

Umro je 1956. godine u Milanu od raka u 54. godini života. Don Karlo je bio prozvan "apostol djece" radi svoga neobičnog zalaganja i neizbrojivih dobročinstava, koje je učinio za te male duše. - Za vrijeme prošlog rata bio je vojni kapelan kod nekih talijanskih jedinica. Vidio je i proživio sve strahote ratnog pustošenja. Osjetio strahovitu bol očeva, koji su umirali na frontama ostavljajući kod kuće svoju ženu i svoju djecu. U njegovoj su se duši duboko zasjekli potresni krikovi umirućih: Oče, mislite na moju siročad!

Tada mu se u srcu porodila misao, da nakon rata svoj svećenički život

posveti zbrinjavanju napuštene ratne siročadi, osobito, da olakša teški život kljastoj i slijepoj djeci.

Rat je jednoga dana završio. - Don Karlo želi ostvariti želju svoga srca. I svim snagama svoje duše dao se je hitno na posao. Utemeljio je posebni zavod za ratnu siročad. Svaki trenutak svoga života posvetio je tim mladim bićima, koja su već zarana tako teško osjetila patnju i tegobe života.

Skupljao je priloge, kucao na dobra srca, apelirao na zdrave oči i zdrave ruke, da pomognu onima, koji nemaju očiju i čije su ruke ukočene. Don Karlo je poslušao Krista: štogod ste učinili jednom od ove moje najmanje braće, to ste meni učinili...

A onda je započelo drugo razdoblje don Karlova života. Dosada je služio Gospodinu u ljubavi prema bližnjemu, a sada će mu služiti u patnji svoga vlastitoga tijela. Bog mu je poslao teški križ. Razbolio se je od strašne bolesti raka. Lijeka, dakako, nije bilo, i smrt se približavala.

Ljudi obično u bolesti zaboravljaju na sve druge, misle samo na sebe. Don Gnocchi je i u bolesti zaboravio na sebe, a mislio je na svoju siročad. U svojoj je oporuci ostavio još jedino, što je imao, svoja dva zdrava oka, da se u času njegove smrti izvade i prenesu na dvoje slijepe djece.

I dok je don Karlo umirao, u klini-

ku su dovedeni 12-godišnji slijepi dječak Angelo Colagrande i 17-godišnja slijepa djevojčiva Amabile Battistelli. Transplantacija je uspješno izvršena. Angelo i Amabile su prvi puta vidjeli ovaj divni Božji svijet okom svoga velikog dobrotvora. Možete zamisliti, kako su bili sretni! Njihova je radost bila neopisiva. Amabile je izjavila, da nikad nije mogla pretpostaviti, da je tako lijepa Božja priroda. Osobito ju zapanjuje nebo. Nitko mi ga nije mogao opisati - kazala je Amabile. U njezinoj sobi na zidu visi velika slika dobročinitelja don Karla.

Posljednje riječi bile su mu : "Spasavajte baraku". (Tako je on nazivao svoju kuću za napuštenu siročad.) 10.000 osoba je prisustvovalo njegovom sprovodu u Milanu. Sav je promet u gradu bio obustavljen. Ljudi su na ramenima nosili kljastu djecu, a uzeti su došli na svojim kolicima, da otprate na posljednje počivalište mrtve ostatke svoga duhovnog oca. Svi su u rukama držali bijeli cvijet, simbol svećeničkog celibata. Don Gnocchi nije imao svoga tjelesnog porodа. Ali nijedan zemaljski otac nije doživio, da ga je toliki broj djece pratio na sprovodu i toliko oplakivao.

Djeco, ne ljubimo riječju ni jezikom, nego djelom i istinom (I. Iv. 3, 18). Tako je rekao sv. Ivan, apostol ljubavi. A netko drugi je nadodao :

"Sva bijeda ljudska jest posljedica škrtosti: bijeda tijela, što ljudi ne daju svoja dobra. Bijeda duše, što ljudi ne daju svoje vrijeme i svoje srce....."

"M a r i j i -
k a p a d o l j e . . . "

Ovo priča jedan svećenik, koji je 1948. godine prvi puta došao na župu...

Moj predšasnik mi je u župskom uredu davao potrebne upute, kako ću se najbolje snaći u novoj sredini. Govorio mi je o mentalitetu vjernika, njihovim pozitivnim i negativnim stranama. Slušao sam s pažnjom i vjerovao iskustvu svoga starijega brata.

Došli smo u crkvu. U jednom kutu klečala je mirno i sabrano starija djevojka. Sitna, da je se jedva moglo opaziti među klupama. Prvo, na što me je upozorio u crkvi moj predšasnik bila je ona.

- Znaš, moj brate, ona će ti biti desna ruka. Tvoj "kapelan". A kad je malo bolje upoznaš, onda ćeš se pred ljepotom te dobre duše i sam zastiditi.

Moram priznati, da sam bio malo skeptičan prema sudu staroga župnika. Ali kasnije sam se uvjerio, da nije pretjerao. Dapače, da ju je i preskromno ocijenio. Bože moj, kakva se veliči-

na duše znade često puta kriti u slabom i neuglednom tijelu! I kakvo bogatstvo duhovnog života i istinske svetosti blista u priprostim srcima. Takva je bila i Marija...

Nikada nisam opazio bilo kakvu nastranost ili u njezinoj pobožnosti ili u njezinom radu i ophođenju s drugima. Često je poboljevala, ali uvijek vedra i spremna na zdravi humor. Ona je s pravom sa psalmistom mogla kazati : Revnost za dom tvoj izjeda me...!

Svako jutro prije mene stigla bi u crkvu, a iza mene izašla. Vršila je službu sakristansku, ali nikad nije uzela ni dinara za svoj rad. - Meni će Bog dati - govorila je. Bavila se šivanjem i tako je uvijek zarađivala svoj komad kruha.

Marija je bila zaista pravi apostol. Apostol u svojim molitvama i patnjama. Ali nije zaboravila ni na svoj aktivni apostolski rad. Žar Božje ljubavi nije joj davao mira. Nikome se nije nametala, nikoga nije grdila, a ipak je tiho i nenametljivo mogla kazati svakomu dobru riječ, dati pametan savjet, bez straha da bi je netko prezreo. Iz ustiju jednog bezvjerca u selu čuo sam ove riječi: "Mariji - kapa dolje!"

Djevojke je okupljala oko svoje šivaće mašine, nešto im pokazala, rekla koji dobar savjet, dala u ruke kakvu knjižicu i onda ih otpratila.

Često sam u sebi razmišljao o velikoj činjenici, kako obična seoska žena, bez dublje naobrazbe i diplome, može biti izvrstan a p o s t o l . Božansko Srce, s kojim se svaki dan sretala u sv. Pričesti, naučilo ju je, kako će apostolski djelovati. A Krist i kršćanstvo je uvijek računalo na ženu kao apostola.

Dr. Holzner u svojoj knjizi "Život i poslanice sv. Pavla", opisao je na jednom mjestu prevažnu apostolsku ulogu žene u kršćanstvu:

"... Kada je Evanđelje stiglo u Evropu, našlo je najprije žene, jer se muškarci nisu pojavljivali. I u Samariji je Isus upoznao s tajnom Božjega kraljevstva najprije ženu. Žene su bile zadnje pod križem i kod pogreba, a prve kod praznoga groba. U žalosnim događajima licemjerja, mržnje, progonstva, pogrđivanja, izdaje i kukavičnog bijega nije sudjelovala nijedna žena, kako nas izvješćuje sveto Evanđelje. Kao vjerovjesnici, misionari i zastupnici vjerskih interesa borili su se doduše u prvim redovima više muškarci.

Ali što bi bila kršćanska Evropa bez kršćanske žene u kući kao majke, supruge i sestre, kao djevičanske-majčinske pomoćnice u neizmjernoj ljudskoj bijedi? Pavao je imao razumijevanje za tu odliku ženskog bića i prvi je aktivno upotrijebio ženu u misijama. On štuje nadarene žene kao Priscilu, koja je podučavala učenog Apolona.

U svim poslanicama pozdravlja Pavao neke žene i izriče im svoje priznanje. Priznaje Kloine usluge u Korintu. Febine u Kenheriji, njoj je povjerio svoju poslanicu Rimljanima. Hvali toplu žensku ćud Rufine majke, koja je i njemu samom postala majkom. Kada je pisao bogatom trgovcu Filomenu, nije zaboravio pozdraviti također i njegovu ženu Afiju.

Pavao napose cijeni poslove domaćice i odgoj djece, po kojima si žena zaslužuje nebo. Poštiva vidovnjačke djevojke, Filipove kćeri, u Cezareji. Brine se za dobre udovice, koje djeluju na karitativnom polju... Kao duboki poznavalac ljudskog srca shvaćao je sve dobre strane ženskog značaja.

Schneller je posve ispravno napisao ove divne riječi o ženama u Filipima :

Plemenitih li žena filipskih. Stoje kao svete pojave na vratima Evrope i dovikuju svima našim sestrama, da je kršćanskim ženama našega kontinenta u Crkvi povjerena ona sveta vatra, koja je Evropu učinila sretnom i velikom."

\+ + +

Biskup Kettler i redovnica

Poznavao sam staricu u čijim rukama je često bila krunica. Možda ćete reći: pa tu nema ništa osobito! Dobra baka i krunica idu uvijek skupa. Bilo bi čudno, kada starica ne bi molila krunicu. Pa ipak, kod ove bake bilo je nešto, što je vrijedno zabilježiti. Ona je molila krunicu svakog dana, ali na tu nakanu, da njezin dragi unuk postane svećenik. U svojoj bolesti pridružila je toploj molitvi i trpljenje, koje joj je Bog poslao.

Kad sam je pred dvije godine posjetio na bolesničkom krevetu, sklopila je svoje uvenule staračke ruke, podigla oči prema nebu i zavapila: "Samo da mi bude svećenik... i da ga mogu vidit na oltaru."

Bog je drukčije odredio i pozvao je k sebi. Možda je trebala živjeti samo dotle, dok njezin unuk, sada bogoslov, nije prošao najteže krize svoje mladosti i dok nije kroz kušnje života učvrstio svoje zvanje.

Kad je nakon sprovoda mladi bogoslov u društvu svoje starije braće sjedio sjetan i tužan, rekao je: Ja svoj svećenički poziv i dugujem pokojnoj baki."

Dobro se je toga sjetiti u životu

i u svojim molitvama nikada ne zaboraviti svoje znane i neznane dobročinitelje. Bog zna, kome mi dugujemo milost vjere, zvanja i druga dobročinstva, kojima nas je u životu obasula Božja ruka.

Silno sam potresen, kad sam prvi puta slušao čudesni događaj, koji je doživio veliki katolički biskup i socijalni radnik Ketteler.

Bio je mladi pravnik. Svećeničko zvanje nije mu ni palo na um. On sanja o svojoj pravničkoj karijeri. Ružičastim bojama slika budućnost, koja mu se izdaleka pričinja tako divna i velika. Postat će glasoviti odvjetnik. Pa onda s vremenom i diplomata, o kome će govoriti čitav svijet.

Jednoga dana, bilo je to upravo 10. XII. 1834. kad je u sobi maštao o svojim krasnim snovima, njegovu dušu obuzme nenadana tuga. Počeo je razmišljati, kako je sve u životu prolazno. Kako i slava brzo nestaje kao dim na vjetru. Čudne misli spopale su njegovu dušu...

A onda se je dogodilo ono, što je okrenulo njegov život sasma drugim pravcem. Kod svoga pisaćeg stola ugledao je čudesnu viziju: pojavio se je Krist, a do njegovih nogu kleči nepoznata redovnica. Krist mu veli: "Ona za tebe moli."

Nestalo je vizije u čas. Ali nestalo je i u njegovoj duši svih mladenačkih snova o lijepoj odvjetničkoj i

diplomatskoj budućnosti. Promijenio je tračnice na svom životnom putu. Izabrao je drugo zvanje. Otišao u bogosloviju i postao svećenik.

Radi svojih izvanrednih sposobnosti bio je posvećen za biskupa. Istakao se je kao veliki socijalni radnik, kome je toliko na srcu ležala bijeda i nepravedni društveni položaj radničkih masa.

U svom pastirskom pohodu jedne godine obilazio je neki samostan. Za vrijeme svoje propovijedi redovnicama u crkvi, najednom ugleda sestru, koju mu je Gospodin onog davnog dana pokazao u čudesnoj viziji. Nakon završene službe Božje, zamoli biskup Ketteler nadstojnicu samostana, da mu dozvoli govoriti sa sestrama. U određeni sat sakupile su se sve redovnice, da sačekaju slavnog biskupa. Došao je i zadržao se s njima malo u razgovoru. Ali kojeg li razočaranja? Među njima više nije bilo sestre, koju je prepoznao u crkvi.

- Sestro nadstojnice, da li su tu sve vaše sestre? -

- Preuzvišeni, - odgovara poglavarica pogledavši na sestre - sve su ovdje, osim jedne, koja radi u štali. -

- Molim vas, zovnite i nju - naredi biskup.

Bila je to upravo ona sestra, koju je Ketteler ugledao u viziji.

- Sestro, da li ste me ikada vidjeli? -

- Prvi puta, preuzvišeni. -
- A kada ste se rodili? -
- Rodila sam se 10. XII. 1834. godine. -

Bio je to dan, kada mu je Krist pokazao sestru.

- Što vi, sestro, radite u samostanu? - znatiželjno je upitao Ketteler.
- Radim svoj posao u štali i molim se Bogu - jednostavno je odgovorila.
- Za koga se molite? -
- Preuzvišeni, ja svoj posao i svoje molitve namjenjujem za onu dušu, koja je potrebna molitava i koju Bog treba za svoje nakane. -

Veliki biskup kasnije je izjavio: "Mislio sam, da sam nešto učinio za Božju stvar u životu. A sad vidim, da moram sve podijeliti s onom redovnicom."

Kolika se opomena za sve nas krije u ovoj misli Charles de Foucauld-a: "Ako se ne molimo dobro ili ako se ne molimo dosta, postajemo odgovorni za sve dobro, što smo ga mogli učiniti svojom molitvom, a nismo ga učinili."

I jedan osmjeh mnogo znači

Veliki duhovni pisac O. Faber napisao je jednu divnu misao, koja bi svakome trebala biti ozbiljni memento: "Koliko se divnih planova dobroga Boga nije nikada ostvarilo zbog jednog smiješka i prijateljskog pogleda, koga nije bilo!"

Hladnoća ljude strahovito odbija. Mirno prelaženje preko tuđih boli ostavlja u srcu jal i prazninu. Dok naprotiv, malo pažnje i iskra ljubavi, koja nas često ne stoji nikakva truda, izaziva u duši našega bližnjega veliko povjerenje i nezaboravnu privrženost. Život je pun takvih primjera. Ja ću se ipak najprije poslužiti primjerom iz romana američke književnice Pearl Buck "U tuđem svijetu".

Neka zapuštena urođenička žena, kad je naišla na iskrenu ljubav i pažnju jedne strankinje, ovako joj govori:

"Reci mi, što da učinim i ja ću učiniti. Reci mi, u što da vjerujem i ja ću vjerovati. Nikada, za cijelog svog dugog života, nije se nitko našao, tko bi pazio makar na jednu riječ, koju sam možda rekla, ili na jednu suzu, koja je kanula iz mojih očiju.

Moj me otac nije volio, jer sam bila žensko dijete. Moj se muž nije za me brinuo. Moj me sin prezire. Prezrena sam bila čitavog svog života zato, što sam žena, neznalica, rugoba. Ali ti, Amerikanka i tuđinka, ti mi poklanjaš pažnju. Zato ću vjerovati u što ti vjeruješ, jer mora, da je to istina, kad te je učinila takvom kakva jesi, ljubezna čak i spram mene."

A sada jedan primjer iz života. Obojica su bili u logoru za vrijeme rata.

Jedan katolički biskup i jedan pravoslavni liječnik. U teškim i neizvjesnim danima svoga robovanja, svećenik je koji puta kriomice pružio liječniku svoj komad kruha ili svoju porciju graha. Kad su pak mogli izbjeći okrutnom pogledu stražara, izmijenili bi koju riječ, podržavajući nadu u svoje oslobođenje iz onoga pakla.

Rat je svršio. Obadvojica su ostali živi. Svaki je otišao svome kraju i svome zvanju. Ali svakoga Uskrsa i svakoga Božića stizala je ovom svećeniku srdačna čestitka, kao znak liječnikove duboke zahvalnosti i toplog sjećanja. U jednoj takvoj čestitki stajalo je i ovo:

"Predragi oče... U crnim danima našeg zajedničkog ropstva, kada ste nas tješili u patnjama i uvijek nalazili dobru riječ nade za naše klonule duše, meni je izgledalo, da Hrist prolazi ponovo našim logorom..."

Tako je i ovaj svećenik nastavio svijetlim tradicijama Crkve, koja je uvijek imala puno srca i ljubavi za jadne, ostavljene i unesrećene. To su joj priznali poslije ovog rata i oni, koji nisu katolici. Iz ustiju najvećeg fizičara XX. stoljeća čule su se ove značajne riječi:

"... Crkva nije nikad privlačila moju pažnju. Ali danas izražavam svoje veliko divljenje i svoje duboko priznanje prema katoličkoj Crkvi, koja je sama imala nepokolebive srčanosti, da se

bori za duhovni i moralnu slobodu protiv Hitlerovih napada..."

Veliki je povjesni čas kucnuo. Kršćani svojom ljubavlju moraju pokazati bezbrojnim dušama Isusa, kojega i ne znajući traže. Naša je dužnost, da upravimo njihove korake prema Onome, koji je jedini mogao reći: "Ja sam put, istina i život" (Iv. 14, 6).

M u č i l i i t e b e
o v o p i t a n j e ?

Pred nekoliko godina došao svećenik iz grada u jednu zapuštenu župu naše Dalmacije. To selo nije imalo svećenika od prošloga rata. Bože, kako mu je bilo pri duši, kad je vidio onu zapuštenost u crkvi i dušama. Velika je sedmica i treba ih nagovoriti za svetu uskrsnu ispovijed. Obraća se svećenik nekim djevojkama, koje su čistile crkvu, neka se priprave za sv.ispovijed.

- Je li, Kato, da ćeš i ti večeras doći na ispovijed - govori svećenik jednoj djevojci,koja je prala pod crkve.

- E, moj oče - odgovori djevojka - ja bih došla, ali kako ću kad ne znam ništa.

- Dobro, dobro, Kato. Nemoj se ti ništa bojati. Ta valjda nisi baš sve zaboravila.

- Nisam, oče, zaboravila, jer ni-

sam nikad ni znala. Još od pokojnog don Ante nije bilo misnika u našem mistu, pa se nisam nikad ni ispovidila. -

- A koliko ti je godina? - zaprepašteno upita svećenik.

- Sad sam u osamnaestoj... A ima i drugih mojih vršnjakinja, koje se dosad nisu ispovidile... De, Bog vam dava, vi nas poučite, jer je ovo grijota i sramota... -

Teški kamen je pao na dušu svećenika. Ova djevojka bar traži Boga. A što je s onim ostalim seoskim svijetom, kojima dolazak svećenika ništa ne govori, i koji u crkvu ne će ni poviriti. Došao svećenik kao i svaki drugi stranac. Što mi imamo od toga? Tako sigurno mnogi misle...

Sjeo je na kamen kraj ulaznih vrata. Slični prizor on je već doživio. Ali ne u svojoj životnoj praksi, nego u knjigama. Tada mu iskrsne u sjećanju potresna scena, koju opisuje Emile Baumann u svom romanu "Le signe sur les mains" (Znak na rukama).

"... Misionar reče: "Kad bih nanovo morao započeti, postao bih misionar u Francuskoj. Ja drhćem misleći na poganstvo naših sela, na otpad širokih masa i ništa ne mogu učiniti, osim da molim. Kanonik Lordero pričao mi je neki dan ovu malu avanturu, koja mu se dogodila u godini spasa 1900. u okolici Auxerre.

Prolazio sam jedne večeri lijepoga

ljetnoga dana nekim zabačenim selom. Stanovnici sjedili su pred svojim kućama, a nekoliko se dječaka igralo na ulici. Kad sam se pojavio u reverendi nastala je nenadana panika, kao da se radilo o nekom lopovu, kojega se trebalo bojati. Narod je trčao k svojim vratima, hvatao se za kvake i gurajući ulazio u kuću. Nitko nije tu ostao, a svećenik je pomislio, da je kuga s njime došla. Samo je jedna starica ostala neustrašivo vani i sva sretna usudila se upitati: "Niste li vi gospodin Penard?"

Sjetio se tada svećenik, da je opat Penard bio u tom selu pred 18 godina. Ima već 18 godina, da u ovom zabačenom kutiću Francuske nije bilo niti jedno krštenje, niti jednog blagoslovljenog vjenčanja, niti jednog umirućeg bolesnika, koji se je ispovijedio. Danas je čak i selo mrtvo. Stari su pod zemljom, mlađi su otišli. Na starim porušenim krovovima vjetar, kiša i pauci ostaju jedini gospodari. Tako će se dogoditi prije pola stoljeća s drugim tisućama sela. Nema više svećenika. Zato nema više obitelji, nema djece. Svugdje je smrt.....

- Strašno je to - zaključi njegov prijatelj Jerome, želeći prekinuti zloguka svećenikova proroštva. - Ali, ako hoćemo svećenike, trebamo najprije djece.....

Tada, u naletu trenutačnog uzbuđe-

nja, svećenik se uspravi i namrgodi, a njegov bistri pogled kao da je promatrao daleku, tužnu budućnost:

- Ako budemo čekali svećenike, koji se još nisu ni rodili, biti će suviše kasno.

- . -

Svega se je toga sjetio kao u filmu sjedeći uz staru i zapuštenu crkvicu. Prilike su bile tako slične našima. Francuzi su prebrodili svoju najtežu krizu. A mi?

Tko u našim selima i gradovima misli, da svećenika ne smije tražiti, ako ga prije sam ne dade iz svoje sredine? Tko od naših vjernika zaključuje, da biskup ne može poslati župnike, ako vjernici ne dadu sjemeništarce? Koliko je naših spremno, da Bogu daruju jedno svoje dijete, ako ga On zove u svoju službu?

Žetva je velika, poslenika malo. Zato molite gospodara žetve, da pošalje radnike u žetvu svoju (Lk. 10, 2).

\+ + +

S a d r ž a j

I. M O J B O G

II. O Č I M A V J E R E

III. KRŠĆANSKI ŽIVOT

IV. N A Š A P O S T O L A T

+ + +

Svima, koji su mi na bilo koji način pomogli pri sastavljanju ove zbirke, toplo zahvaljujem.